

Economisch Weekblad

voor Nederlandsch-Indië

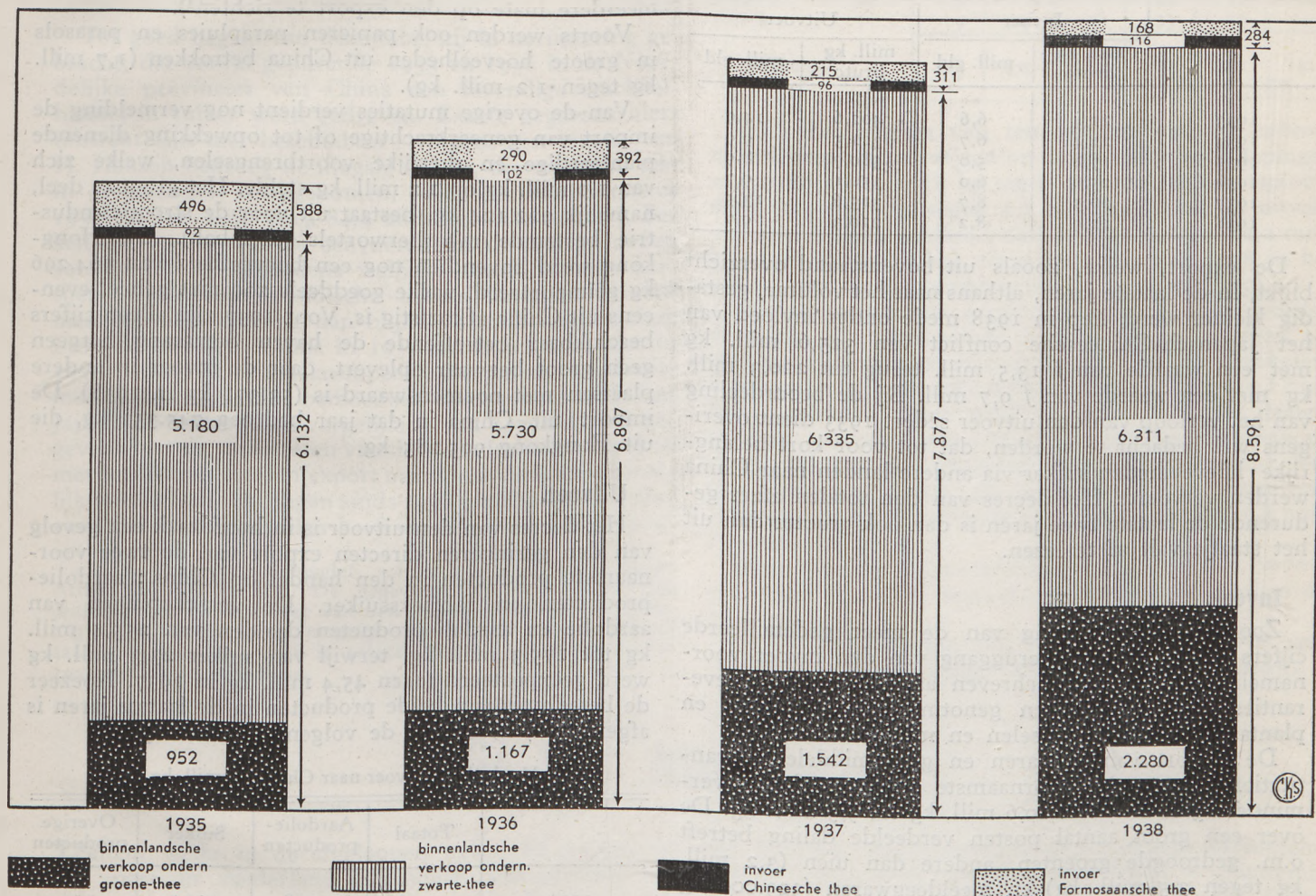
Orgaan van het Departement van Economische Zaken met medewerking van Hoofden van Departementen, Diensten en Bedrijven, alsmede van niet-ambtelijke personen en organisaties.

8e Jaargang

30 JUNI 1939

No. 26

Binnenlandsch theeconsumptie in Nederlandsch-Indië in metrieke tonnen.

Sinds 1935 wordt door de thee-ondernemingen op-gave gedaan van de hoeveelheid thee, welke binnen Nederlandsch-Indië zonder licentie wordt afgezet. Voegt men daarbij den invoer van thee, dan wordt een vrij volledige maat verkregen voor de binnenlandsche theeconsumptie. Slechts de door de bevolking en klein-landbouwers geproduceerde groene thee blijft buiten de waarneming.

De grafiek demonstreert de vanaf 1935 geleidelijke stijging van de consumptie. In dit verband dienen genoemd te worden de verbetering van den economischen toestand en de theepropaganda. De invloed van het

bevolkingsaccres op de toeneming van de theeconsumptie kan voor een korte periode als de onderhavige, verwaarloosd worden.

De binnenlandsche verkoop van groene thee is sinds 1935 relatief het meest toegenomen en bedroeg in 1938 ongeveer 1/3 van den totalen binnenlandschen afzet. De binnenlandsche afzet ad 8.591 ton was $\pm 10,5\%$ van de totale theeproductie in 1938 ad 80.912 ton.

Voorts geeft de grafiek een beeld van de geleidelijke vermindering van den thee-invoer uit Formosa en China.

(Centraal Kantoor voor de Statistiek, Afd. Landbouwstatistiek).

De handel van Nederlandsch-Indië met China gedurende 1938.

Hoewel in de tweede helft van het jaar een verbetering intrad, is de invoer uit China gedurende 1938 niettemin ten opzichte van het daaraan voorafgaande jaar van 26,5 mill. kg gedaald tot 22,9 mill. kg, terwijl de waarde met f 0,5 mill. verminderde tot f 8,2 mill. De omstandigheden in aanmerking genomen, is deze ontwikkeling, waardoor de import, zoo men bij de waarde rekening houdt met de valutadepreciatie, weder op het niveau van de jaren 1933 en 1934 belandde, betrekkelijk bevredigend te noemen.

	Invoer		Uitvoer	
	mill. kg bruto	mill. gld	mill. kg bruto	mill. gld
1933	21,4	6,6	402,6	14,9
1934	22,4	6,7	322,5	9,9
1935	17,8	5,0	380,7	8,9
1936	25,6	6,0	350,1	9,7
1937	26,5	8,7	325,6	13,5
1938	22,9	8,2	220,3	9,7

De export, welke, zooals uit bovenstaand overzicht blijkt, in de laatste jaren, althans naar het volume, gestadig kleiner werd, liep in 1938 mede onder invloed van het Japansch-Chineesche conflict van 325,6 mill. kg met een waarde van f 13,5 mill. terug tot 220,3 mill. kg met een waarde van f 9,7 mill. Bij de beoordeeling van het verloop van den uitvoer sedert 1933 dient overigens wel bedacht te worden, dat tot voor kort belangrijke hoeveelheden suiker via andere landen naar China werden vervoerd. Het decres van den totalen afzet gedurende de laatste twee jaren is dan ook grooter dan uit het staatje valt af te lezen.

Invoer.

Zooals bij vergelijking van de meer gedetailleerde cijfers blijkt, moet de teruggang van den invoer voornamelijk worden toegeschreven aan de gedaalde leveranties van eetwaren en genotmiddelen, dierlijke en plantaardige voortbrengselen en mineralen.

De import van eetwaren en genotmiddelen, kwantitatief verreweg de voornaamste groep, geeft een vermindering te zien van 10,6 mill. kg tot 9,5 mill. kg. De over een groot aantal posten verdeelde daling betreft o.m. gedroogde groenten, andere dan uien (3,2 mill. kg tegen 3,5 mill. kg) en meeldeegwaren (329.000 kg tegen 746.000 kg).

Het decres van de dierlijke en plantaardige voortbrengselen komt voornamelijk op rekening van dennenhars, waarvan de import in verband met den minder gunstigen gang van zaken in de batiknijverheid practisch wegviel (v.j. 816.000 kg).

Wat de groep mineralen aangaat, hangt de teruggang grootendeels hiermee samen, dat in 1937 een hoeveelheid van 850.000 kg benzine onder borgstelling werd geïmporteerd, welke aanvoer zich in het afgelopen jaar niet herhaalde. Daarnaast was ook de invoer van cement (19.000 kg tegen 113.000 kg) en ruwe gipssteen (41.000 kg tegen 242.000 kg) lager dan in 1937.

Tegenover de daling van deze groepen valt te wijzen op een vooruitgang van garens en manufacturen, naar de waarde gemeten de belangrijkste groep. De invoer daarvan bedroeg 5,2 mill. kg met een waarde van f 4,1 mill. tegen 4,5 mill. kg met een waarde van f 3,9 mill. in 1937. De stijging betreft ten deele de katoenen weefgarens, welke, hoewel de totale invoer hier te lande beneden dien van 1937 bleef, van 1,4 mill. kg toenam tot 1,6 mill. kg. Vermoedelijk houdt deze vermeerdering verband met den geringen binnenlandschen afzet in China, waardoor de spinnerijen genoodzaakt waren zich in meerdere mate op den export te richten¹⁾.

Voorts werden ook papieren parapluïes en parasols in groote hoeveelheden uit China betrokken (1,7 mill. kg tegen 1,2 mill. kg).

Van de overige mutaties verdient nog vermelding de import van geneeskrachtige of tot opwekking dienende plantaardige en dierlijke voortbrengselen, welke zich van 1,0 mill. kg op 1,2 mill. kg stelde. Het grootste deel, namelijk 922.124 kg, bestaat uit voor de strootjesindustrie bestemde rabarberwortels (klembak). Uit Hongkong werd bovendien nog een hoeveelheid van 964.296 kg geïmporteerd, welke goeddeels zoo niet geheel eveneens uit China afkomstig is. Voor 1937 zijn alleen cijfers beschikbaar betreffende de haven Semarang, hetgeen geen groot bezwaar oplevert, daar de invoer in andere plaatsen niet noemenswaardig is (53.371 kg in 1938). De import uit China in dat jaar bedroeg 745.351 kg, die uit Hongkong 905.285 kg.

Uitvoer.

Het decres van den uitvoer is in hoofdzaak een gevolg van den geringeren directen export van de twee voornaamste producten in den handel op China: aardolieproducten en fabriekssuiker. De verschepingen van aardolie en aardolieproducten daalden van 255,4 mill. kg tot 175,3 mill. kg, terwijl van suiker 23,3 mill. kg werd geëxporteerd tegen 45,4 mill. kg in 1937. Hoezeer de beteekenis van beide producten in de laatste jaren is afgenomen, illustreert de volgende opstelling.

Verdeeling uitvoer naar China, in mill. kg.

	Totaal	Aardolieproducten	Suiker	Overige producten
1933	402,6	273,8	103,7	25,1
1934	322,5	232,7	73,6	16,2
1935	380,7	304,7	55,5	20,5
1936	350,1	281,9	41,0	27,2
1937	325,6	255,4	45,4	24,8
1938	220,3	175,3	23,3	21,7

Zeer duidelijk komt in deze tabel naar voren, dat de afzet van de „overige producten” relatief aan belangrĳheid heeft gewonnen. De vooruitgang is echter niet van dien aard, dat het gewicht van deze restgroep thans gelijk

¹⁾ Men zie ook de publicatie van het Consulaat-Generaal der Nederlanden voor Midden-China in het Economisch Weekblad van 21 October 1938.

is aan dat van suiker, daar, zooals reeds werd opgemerkt, voor een juiste beoordeeling mede de indirecte verschepingen in beschouwing dienen te worden genomen. Een vollediger overzicht van den afzet verkrijgt men dan ook door uit te gaan van de Chineesche invoerstatistiek. Deze vermeldt de volgende invoeren.

Invoer van rietsuiker in China, in mill. kg.

	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Nederl.-Indië.....	133	118	84	59	53	30
Hongkong.....	57	58	36	30	29	28
Formosa.....	3	1	21	9	16	2
Japan.....	60	69	107	56	59	40
Andere landen.....	4	3	12	5	0	03
Totaal.....	257	249	260	159	157	103

Tot goed begrip van deze tabel zij in herinnering gebracht, dat vooral gedurende 1935 en 1936 in de Noordelijke provincies van China een levendige smokkelhandel in suiker werd gedreven. Exacte gegevens hieromtrent zijn niet beschikbaar; volgens een taxatie van H. Hanson bedroeg de illegale invoer, die uiteraard niet in de statistiek is opgenomen, in de periode Augustus 1935 tot Juli 1936 circa 84,4 mill. kg witte suiker²⁾. Bekend is voorts, dat de aanvoeren uit de overige landen van herkomst, behoudens wellicht enkele kleinere partijen, Nederlandsch-Indische suiker betreffen. Houdt men hiermee rekening dan blijkt, dat ook volgens deze bron de markt in China in 1937 en in het bijzonder in 1938 belangrijk is ingekrompen³⁾. De positie werd vermoedelijk nog verder bemoeilijkt door concurrentie van Japansche suiker. Een vergelijking van bovenstaande gegevens met de uitkomsten van de Ned.-Indische statistiek met betrekking tot den export naar Oost-Azië leert namelijk niet alleen, dat Japan sinds 1938 practisch den invoer van Ned.-Indische suiker heeft vervangen door eigen pro-

2) H. Hanson: „Smuggler, soldier and diplomat”, Pacific Affairs 1936, Vol. IX. De gegevens van den schrijver zijn ontleend aan een statistiek van den Peiping-Moekden Spoorweg.

3) De teruggang is mogelijk iets kleiner dan de cijfers aangeven, daar het niet is uitgesloten, dat de statistiek over 1938 niet geheel volledig is.

duct, doch bovendien, dat dit land waarschijnlijk nog naar China heeft geëxporteerd. Met zekerheid is dit laatste in verband met mogelijke verschillen door afwijkend tijdstip van in- en uitvoer aan de hand van deze statistiek niet vast te stellen, doch de omstandigheid, dat de uitvoer naar Japan in het afgelopen jaar veel geringer was dan de invoer in China uit Japan, vormt wel een aanwijzing in die richting.

Uitvoer van fabriekssuiker naar Oost-Azië, in mill. kg bruto.

	1933	1934	1935	1936	1937	1938
China.....	101	74	56	41	46	23
Hongkong.....	195	213	145	185	130	103
Formosa.....	20	21	4	1	—	—
Japan.....	146	110	153	199	178	15
Dairen.....	3	1	4	42	38	0
Korea.....	19	11	26	33	35	—
Totaal.....	484	430	388	501	427	141

Voor het overige valt ten aanzien van den uitvoer naar China o.m. te wijzen op de gedaalde verschepingen van rubber (0,9 mill. kg tegen 2,1 mill. kg) en tapioca-meel (0,5 mill. kg tegen 5,7 mill. kg). Ook de uitvoer van ruw bekapt wildhout was belangrijk lager (2,2 mill. kg tegen 8,9 mill. kg), terwijl djatihout in 1938 in het geheel niet werd geëxporteerd (v.j. 1,0 mill. kg).

Slechts van enkele producten kon de afzet worden verruimd. De voornaamste zijn wel copra, waarvan 2,0 mill. kg werd uitgevoerd (v.j. 0,4 mill. kg) en steenkolen, waarvan in 1938 een kwantum van 8,2 mill. kg aan China werd geleverd tegen nihil in 1937. Wat dit laatste product aangaat, nam ook de export naar Hongkong aanzienlijk toe. De afzet van Ned.-Indische steenkolen, die aldaar ten deele de Japansche kolen vervangen, bedroeg in het afgelopen jaar 108,1 mill. of 55,8 mill. kg meer dan in 1937.

Voor verdere bijzonderheden moge worden verwezen naar de in dit nummer gepubliceerde tabellen op pag. 1095.

(Mededeeling van het Centraal Kantoor voor de Statistiek, Afdeling Handelsstatistiek).

Uit het Moederland.

Feiten, welke in de afgelopen weken bij publiek en pers in Nederland bijzondere belangstelling genoten, waren: het bezoek van de Koningin aan België, de coloradokever, de stopzetting der wilde busdiensten en de voorgenomen nationale inkomsten- en winstbelasting.

Het verblijf van onze Koningin bij onze zuidelijke burenen kenmerkte zich — evenals destijds dat van Koning Leopold hier te lande — door buitengewone hartelijkheid. Meer en meer voelen de beide landen aan de lage kusten van de Noordzee zich onder de huidige internationale omstandigheden tot elkaar aangetrokken. De door Nederland gevoerde traditioneele zelfstandigheidspolitiek wordt thans door België erkend als ook voor dit land de meest juiste en minst gevaarlijke te zijn. Zonder

dat tusschen beide landen eenige politieke verbintenis bestaat, vormen zij — aldus handelende — niettemin een neutraal blok van beteekenis, dat elk der deelen sterker doet staan in het streven afzijdig te blijven bij mogelijke internationale conflicten. Vermoedelijk moet in deze omstandigheid de voornaamste reden worden gezocht voor de bestaande wederkerige genegenheid. Intusschen zal deze niet nalaten ook op de economische betrekkingen tusschen beide landen invloed ten goede uit te oefenen. Al bestaan in dit opzicht rivaliteit en wrijvingspunten, de gemeenschappelijke economische belangen en de elkander nog steeds in belangrijke mate aanvullende economische structuur bieden zeer zeker nog vele mogelijkheden tot practisch samenwerken in beider voordeel. In dit verband moge hier de op 25 Mei

jl. tot stand gekomen nieuwe contingenteringsovereenkomst tusschen de Belgisch-Luxemburgsche tolunie en Nederland worden gememoreerd, die o.m. de uitvoer van Nederlandsche groenten en fruit regelt, waarvan België een belangrijken afnemer is en vooral thans onder de omstandigheden, waarin de coloradokever onzen tuinbouw heeft gebracht, een zeer te waardeeren afnemer. Konden wij in het laatst verschenen artikel „Uit het Moederland” reeds vermelden, dat Duitschland en Engeland bereids maatregelen hadden genomen om — in verband met het coloradokever-gevaar — den import van vele onzer land- en tuinbouwproducten uit besmette streken te verbieden, thans kan in aanvulling daarop worden medegedeeld, dat onder het Deutsche invoerverbod het geheele Westlandsche tuinbouwcentrum valt, terwijl de door Engeland getrokken scheidingslijn juist ten zuiden van dit gebied is getrokken. De oorzaak van dit verschil ligt in de omstandigheid, dat laatstgenoemd land de keverhaarden bepalend achtte voor de getrokken grenslijn, terwijl Duitschland zich daarbij richtte naar de vindplaatsen van het insect. Het Deutsche invoerverbod nu deed dezer dagen den prijs voor de mooiste kroppen sla in het Westland dalen tot 80 cent per 100 stuks. Alleen op de veiling te 's-Gravenzande draaiden $8\frac{1}{2}$ miljoen kroppen door, d.w.z. dat de notering beneden den minimumprijs kwam, zoodat de geheele hoeveelheid aan vernietiging moet worden prijsgegeven als geen andere bestemming — zooals b.v. verstrekking aan werklozen — kan worden gevonden. Ook voor bloemkool en nieuwe aardappelen is de situatie al even somber. De binnenlandsche markt is nog niet in staat alles zelf te verwerken. Wellicht echter kan het zoo worden, dat het besmette gebied in meerdere mate in de binnenlandsche behoefte gaat voorzien, terwijl het buiten de invoerverboden vallende deel van het land de producten voor den export levert. De consequenties van deze verboden zouden daardoor aanmerkelijk kunnen verzacht, waarbij er echter nauwgezet op zou moeten worden gelet, dat de coloradokever niet van het besmette naar het onbesmette deel van Nederland kan worden overgebracht. Zoo staat het Moederland dus thans voor de feiten, welke het met alle inspanning heeft trachten te voorkomen, maar waaraan geen ontkomen mogelijk was. Intusschen is de hoop herleefd, dat dit jaar een grondige uitroeiing van het insect in ons land kan plaats vinden. De Plantenziektenkundige Dienst vestigde er dezer dagen nog de aandacht op, dat de warme, droge, weersomstandigheden daarvoor momenteel bij uitstek gunstig zijn en drong opnieuw krachtig aan om de bestrijding op de voorgeschreven wijze nauwgezet te volvoeren.

Het wordt misschien langdradig om het in deze kolumnen zoo herhaaldelijk te hebben over de voor het agrarische deel van het Nederlandsche productie-apparaat zoo ongunstige situatie. Wij volstaan daarom verder met de enkele vermelding, dat ook aan den export van onze melkproducten dezer dagen een nieuwen slag is toegebracht, nu Engeland — ingaande 1 Juli a.s. — den invoer uit Nederland van gecondenseerde melk en melkpoeder wederom aan een drastische beperking zal gaan onderwerpen.

Voor al deze handelspolitieke maatregelen door het buitenland tegen onze agrarische producten genomen, heeft uiteraard een bepaalde groep slechts belangstel-

ling, alhoewel zij wel degelijk van invloed zijn op de welvaartspositie van het Nederlandsche Volk in zijn geheel.

Waar het groote publiek hier te lande echter wel weer interesse voor toonde was de strijd van Overheid en spoorwegen tegen de wilde bussen. In het „Economisch Weekblad” van 30 December 1938 deelden wij hieromtrent reeds het een en ander mede en werd reeds gemeld, dat de Regeering met spoed de tot standkoming van een noodwetje voorbereidde. Eenige dagen voor Pinksteren nu nam ons hoogste rechtscollege, de Hooge Raad, een beslissing, waardoor — practisch gesproken — aan het bestaan der wilde busdiensten voor goed een einde werd gemaakt. Voor velen in den lande en vooral voor „den kleinen man” was dat — juist vóór de feestdagen — een teleurstelling, omdat daarmede een werkelijk goedkope vervoersgelegenheid kwam te vervallen. De spoorwegen zijn dus in dezen rechtsstrijd tusschen „rail en rubber” als overwinnaar te voorschijn getreden. Wij voor ons achten dat een gelukkig feit, omdat daarmede een eind is gemaakt o.m. aan „parasitair vervoer” op de bestaande goede trajecten. Minder gelukkig zou het zijn, indien de Overheid verder zou gaan en ook het geconcessioneerde verkeer per autobus zou willen beperken of duurder maken, ten einde aldus de tekorten, op de spoorwegen geleden, te kunnen wegwerken of verkleinen. Een dergelijke poging zou in strijd zijn met de ontwikkeling, welke het verkeer doormaakt. Die ontwikkeling mag niet worden tegengehouden; zij moet alleen in gezonde en ordelijke banen worden geleid. Inderdaad lijden de spoorwegen onder de concurrentie van het nieuwe wegverkeer; dat is hier het geval, dat is in Indië het geval en in vrijwel alle landen ter wereld. Een goed geleid spoorwegwezen zal echter een groote plaats in ieder nationaal verkeersapparaat kunnen behouden, indien het zich met zijn tarieven, zijn materieel en zijn service weet aan te passen aan zich wijzigende omstandigheden. De Nederlandsche spoorwegen hebben dat in de laatste jaren bewezen; zij hebben den afkeer van het publiek weten te veranderen in populariteit, zij hebben den reislust aangekweekt door het verlenen van velerlei faciliteiten, de frequentie en de snelheid van het spoorwegverkeer is opgevoerd, het nieuwste materieel is in gebruik genomen en de tarieven zijn zeer aanmerkelijk gedaald. Het valt dan ook altijd op, hoe enorm druk het reizigersvervoer per trein — uiteraard speciaal op de groote lijnen — in Nederland is. Zeer zeker is er nog plaats voor veel meer vervoer, maar dat daarbij een stadium kan worden bereikt, waarbij het verlies zou kunnen worden weggewerkt of in een overschot verkeeren, lijkt niet aannemelijk; zelfs niet onder de bekwame en bezielende leiding van den tegenwoordigen President-Directeur Prof. Goudriaan.

Intusschen zal het wegvallen der wilde bussen reeds een niet onbelangrijk financieel voordeel aan de Spoorwegen bezorgen. Een recente berekening¹⁾, dienaangaande gemaakt, schat de jaarlijksche opbrengst van het vervoer per wilde bus in Nederland op minstens 4 miljoen gulden, waartegenover een bedrag van 44 miljoen gulden kan worden gesteld, zijnde de opbrengst der Spoorwegen in 1937 van den verkoop van enkele reiskaarten, retourkaarten, vacantiekaarten, trajectkaar-

1) Zie „Economische Statistische Berichten” van 3 Mei 1939 „De omvang van het personenvervoer per wilde bus”.

ten, weekkaarten, jongeliedenkaarten en ambachtsschoolkaarten (algemeene abonnementen en militair vervoer daarbij dus buiten beschouwing gelaten).

De prestatie der wilde bussen — gemeten in reizigers-kilometers — wordt in hetzelfde artikel geschat op 10 à 12% van die der Spoorwegen. De wilde bussen waren dus zoo langzamerhand wel tot een concurrent van betekenis uitgegroeid en al zullen de spoorwegen zeker niet het geheele vervoer overnemen, zij zullen het verdwijnen van deze bussen ongetwijfeld terdege in hun exploitatierekening kunnen bemerken.

Zoo gelukkig als de Nederlandsche Spoorwegen in dit opzicht zijn, is de rest van het Nederlandsche bedrijfsleven niet. De Overheid heeft nl. het plan om ter verkrijging van nieuwe middelen een nationale inkomstenwinstbelasting in te voeren. De groote financiële offers, welke voor de werkloosheidsbestrijding en voor de defensie van het Rijk noodig zijn, maken het leggen van nieuwe lasten op de schouders van het Nederlandsche volk onvermijdelijk. Daarvan is een ieder in den lande ook wel overtuigd. De wijze echter, waarop 's-lands middelen zullen worden verhoogd, heeft — hoe kan het trouwens anders — zeker niet een ieders instemming kunnen verwerven. Het zou te ver gaan om hier ter plaatse het betreffende wetsontwerp, dat 125 artikelen omvat en van een lijvige memorie van toelichting vergezeld gaat, uitvoerig te bespreken. Met vermelding van de hoofdtrekken en van enkele opmerkingen moge dus worden volstaan. Het ontwerp is aangediend onder den titel „Wet Belastingherziening 1939”, hetgeen er reeds op duidt, dat het Nederlandsche belastingsysteem aan wijzigingen zal worden onderworpen. Deze wijzigingen zullen ook inderdaad van groote en principieele betekenis zijn. De accijns op vleesch zal worden afgeschaft, die op bier en gedistilleerd verlaagd, resp. met 60 en 25% ; de omzetbelasting op thee²⁾, wild, makreel, benzine en houtsoorten zal eveneens worden verlaagd, terwijl de grondslagen der personeele belasting o.m. voor café's en winkels in voor de contribuabelen gunstigen zin zullen worden herzien en de druk der vermogensbelasting voor de kleinere vermogens verlicht. De methode van heffing aan de bron zal — waar mogelijk — verder worden doorgevoerd, door naast de bestaande inkomstenbelasting een nieuwe heffing van 2% op het inkomen van iederen Nederlander te leggen. Deze 2% — wel de vijftigste penning genoemd — zal worden geïnd door middel van een huur-, rente-, loon- en winstbelasting³⁾, waarbij moet worden opgemerkt, dat het percentage van de huurbelasting 1,6% zal bedragen, omdat het over de bruto-huuropbrengst zal moeten worden voldaan. Tenslotte omvat het complex nieuwe belastingen een vennootschapsbelasting van 8% van de winst. Vooral deze laatste heeft in de kringen van handel en industrie heel wat beroering verwekt. Hoezeer men ook daar overtuigd is, dat de Overheid nieuwe offers moet vergen, zou men over het algemeen toch liever hebben gezien, dat het middel daartoe zou zijn gezocht in een verhooging van de dividend- en tantiëmebelasting, inplaats van in het treffen van de totale winst der vennootschappen, waardoor ook de reserves door den fiscus

zouden worden aangetast. Hoe gevaarlijk zulks kan zijn, hebben de achter ons liggende jaren wel geleerd. De Minister⁴⁾ heeft zich door deze en andere argumenten echter niet van de winstbelasting op vennootschappen laten afbrengen. Het ligt zelfs in zijn bedoeling de dividend- en tantiëmebelasting, welke thans 12,05% bedragen, geleidelijk te doen verdwijnen en te vervangen door een evenredige verzwaring van de voorgenomen nieuwe winstbelasting. Op dit punt bestaat echter nog geen zekerheid en terecht wordt daarover van verschillende kanten dan ook misnoegen geuit. Onzekerheid omtrent de fiscale lasten, welke moeten worden opgebracht, werkt verlamdend op de neiging tot investeren en op den ondernemerslust in het algemeen, welke — begrijpelijk in deze ongewisse tijden — toch al niet bijster groot genoemd kan worden.

De wijze van inning der nationale inkomsten- en winstbelasting is als volgt :

De huurbelasting ad 1,6% (waaronder eveneens pacht is begrepen) zal moeten worden voldaan door den verhuurder, door middel van zegels, welke hij op de voortaan verplichtgestelde huurkwitanties moet plakken. De rente- en loonbelastingen ad 2% worden bij de bron geheven door inhouding door den schuldenaar. De winstbelasting ad 2% wordt geheven door aanslagen, evenals de winstbelasting op rechtspersonen ad 8% (vennootschapsbelasting). De totale opbrengst van het complex nieuwe belastingen wordt op ca. 90 millioen gulden geschat, waarvan dan uit de vennootschapsbelasting op een 40 millioen gulden wordt gerekend. Waar met de aangekondigde verlagingen van bestaande belastingen vermoedelijk een 40 millioen gulden gemoeid zal zijn, zou derhalve een netto-meeropbrengst van rond 50 millioen gulden voor 's-lands schatkist kunnen worden verwacht, welk bedrag waarschijnlijk niet in staat zal zijn om de nog te verwachten tekorten op de Staatsbegroting te dekken.

Het valt op, dat de nieuwe belastingen een proportioneel karakter hebben. Teneinde toch nog een zekeren progressieven druk te krijgen, en aldus het beginsel van belastingheffing naar draagkracht eenigszins te handhaven is een stelsel van kinderaftrek ingelascht. Ook voor de mogelijkheid van compensatie van geleden verliezen is gezorgd.

Welke tegemoetkomingen ook verder nog zijn gedaan, deze voorgenomen nationale inkomsten- en winstbelasting vormt ongetwijfeld een maatregel, welke van diep ingrijpende betekenis voor het economisch leven van Nederland kan worden. Zij vindt echter haar rechtvaardiging in de zware eischen, welke heden ten dage noodgedwongen aan de schatkist moeten worden gesteld. Waar verruiming van 's-lands middelen algemeene erkenning vindt, richt de critiek zich dan ook alleen — wij zeiden het reeds — op den vorm, welke de Regeering heeft gemeend aan de nieuwe belastingen te moeten geven. Dat echter een vorm zou kunnen worden bereikt, welke alle groepen der samenleving zou bevredigen, mag voegelijk als uitgesloten worden beschouwd. Zoiets' is nog voor geen enkele belasting uitgevonden.

De nieuw op te leggen lasten raken het geheele Nederlandsche volk en waar dit in zijn financieele kracht in de laatste 10 jaren aanzienlijk is verzwakt, daarentegen

2) De verlaging van de omzetbelasting op thee — geheven, in den vorm van een bijzonder invoerrecht — zal 4% van f 75 of f 3 per 100 kg bedragen.

3) Deze winstbelasting wordt niet geheven van naamlooze vennootschappen.

4) Het feit, dat Minister de Wilde intusschen is afgetreden, schijnt vooralsnog geen invloed te zullen hebben op de nieuwe belastingplannen.

aan den hoogen levensstandaard — voorzover eenigszins mogelijk — krampachtig heeft vastgehouden, waardoor de groote massa wellicht op den rand van haar inkomen leeft, zullen zij zwaar worden gevoeld. Niets schijnt voor den doorsnee Nederlander in het Moederland moeilijker te zijn dan op bescheidener voet te gaan leven. Factoren van allerlei aard vormen hier evenzoo vele weerstanden. Het goed-vaderlandsche spreekwoord „zet de tering naar de nering” wordt niet meer — zooals in vroegere tijden — opgevolgd. Vandaar dat het groote

publiek onder zwaardere financieele zorgen gebukt gaat, dan het oppervlakkig lijkt; vandaar dat het zoo moeilijk tot het brengen van financieele offers voor grootere belangen dan die van het eigen materieele welzijn is te brengen, vandaar ook, dat de nieuwe belastingen te zijner tijd — naar verwacht mag worden — als ingrijpend en drukkend zullen worden gevoeld.

C. N. DE BOER.

's-Gravenhage, 12 Juni 1939.

Het handelsverkeer van de Unie van Zuid-Afrika gedurende het jaar 1938.

(I)

Algemeen gedeelte.

De regelmatige toeneming van den Unie-handel, welke uit de cijfers van den invoer en uitvoer gedurende de laatste jaren te constateeren viel, is gedurende het jaar 1938 voor het eerst tot stilstand gekomen, zooals uit het onderstaand overzicht blijkt.

Jaar	Invoer (incl. Gouvernements- goederen) £	Uitvoer (incl. goud) £	Totale handel £	Saldo. Uitvoer over invoer £
1933	49.317.825	93.811.324	143.129.149	44.493.499
1934	66.304.439	81.855.617	148.160.056	15.551.178
1935	75.325.920	102.343.614	177.669.534	27.017.694
1936	86.299.361	114.168.233	200.467.594	27.868.872
1937	103.382.242	125.359.840	228.742.082	21.977.598
1938	95.881.850	104.059.604	199.941.454	8.177.754

In het uitvoercijfer voor 1938 ten bedrage van £ 104.059.604 is opgenomen een hoeveelheid staafgoud ter waarde van £ 20.714.902, welke op de normale wijze op de Londen-markt is verkocht, doch op verzoek van buitenlandsche firma's en bankinstellingen voorloopig in de Unie is aangehouden en opgeslagen, z.g. „earmarked” goud. Deze hoeveelheid goud is in de douanestatistiek niet onder „uitvoer” opgenomen, doch dient feitelijk wel als zoodanig te worden beschouwd.

In vergelijking met de cijfers van 1937 vertoont de totale handel gedurende 1938, volgens bovenstaand overzicht, een vermindering van £ 28.800.628 (12,6%), terwijl de invoer- en uitvoercijfers gedurende verslagjaar respectievelijk £ 7.500.392 (7,2%) en £ 21.300.236 (17%) minder bedroegen dan in het voorafgaande jaar.

In verband met den onregelmatigen goudexport, waarvan de cijfers jaarlijks aanzienlijk kunnen uiteenloopen, verdient het aanbeveling een gelijksoortig overzicht als het bovenstaande op te stellen, waarbij echter de export van staafgoud buiten beschouwing wordt gelaten, zooals in den ondervolgenden staat tot uitdrukking is gebracht.

Jaar	Invoer (incl. Gouvernements- goederen) £	Uitvoer (incl. goud) £	Totale handel £	Saldo. Invoer over uitvoer £
1933	49.317.825	26.750.790	76.068.615	22.567.035
1934	66.304.439	26.054.432	92.358.871	40.250.007
1935	75.325.920	30.978.020	106.303.940	44.347.900
1936	86.299.361	32.366.812	118.666.173	53.932.549
1937	103.382.242	42.608.681	145.990.923	60.773.561
1938	95.881.850	35.349.447	131.231.297	60.532.403

Dit minder gunstig resultaat van den totalen Unie-handel gedurende verslagjaar moet hoofdzakelijk worden toegeschreven aan de onzekere politieke toestanden op het Continent, welke een gedrukte stemming in den handel hebben teweeggebracht, terwijl tevens in 1938 een algemeene waardevermindering van productieprijzen heeft plaatsgevonden, waardoor de cijfers zoowel van den invoer- als van den uitvoerhandel in de Unie ongunstig zijn beïnvloed. Hoewel de waarde van in- en uitvoer gedurende verslagjaar belangrijk minder heeft bedragen dan in het voor den Unie-handel bij uitstek gunstige jaar 1937, kan toch worden geconstateerd dat in 1938 een grootere omzet heeft plaats gehad dan in 1936, in welk jaar de totale handel £ 118.665.173 beliep tegen £ 131.231.297 gedurende verslagjaar.

Dit leidt tot het uitspreken van de verwachting, dat bij een verbetering van den politieken wereldtoestand de Unie-handel zich ook spoedig zal kunnen herstellen. Hierbij wordt o.a. voor oogen gehouden, dat ondanks de minder gunstige economische omstandigheden van 1938, de goudindustrie in deze periode een record-productie heeft kunnen boeken, zooals uit het volgend vergelijkend overzicht der producties gedurende de afgelopen jaren blijkt.

Jaar	Productie in fine oz.	Waarde in £
1933	10.925.709	87.060.534
1934	8.137.555	55.801.185
1935	10.062.095	71.365.594
1936	11.666.678	81.801.421
1937	11.768.913	82.751.159
1938	12.156.629	86.367.864

Gedurende verslagjaar werd door de Unie-goudindustrie voor het eerst een gemiddelde maandproductie van meer dan 1.000.000 fine oz. behaald, terwijl de vastheid van de goudprijzen ongetwijfeld een aansporing zal zijn om in de toekomst nog verdere uitbreiding aan de productie te geven.

Ook de steenkolenindustrie vertoont een gestadige uitbreiding van de productie, welke in 1938 20.511.690 tons beliep tegen 19.521.623 tons in 1937, uitmakende een vermeerdering van bijna 1.000.000 tons.

Voor de komende jaren staan nog groote projecten op het programma, welke een belangrijken aanvoer van materialen en grondstoffen met zich zullen brengen. Hieronder kunnen genoemd worden :

- uitbreiding en verbetering van de havens te Kaapstad en Durban;
- aanvulling en moderniseering van het materiaal der spoorwegen, voortzetting der electricatie van spoorlijnen;
- het nationale wegenplan, volgens hetwelk een uitgebreid wegennet in de Unie wordt aangelegd, geschikt voor het moderne snelverkeer;
- aanleg van irrigatiewerken en waterreservoirs ter verzekering van den oogst van producten in de Unie.

Voorts wordt met steun van de Unie-Regeering krachtig voortgegaan met de industrialiseering, teneinde het land zooveel mogelijk self-supporting te maken. Hiertoe worden hooge invoerrechten geheven bij invoer van afgewerkte fabrikaten, terwijl meestal vrije import wordt toegestaan voor grondstoffen, benodigd door de in de Unie gevestigde industrieën.

Verbetering en uitbreiding van de lucht- en scheepvaartverbindingen met het buitenland vindt geregeld plaats, terwijl het toeristenverkeer naar de Unie van Zuid-Afrika op alle manieren wordt aangemoedigd. Door den onzekeren politieken toestand in de landen om de Middellandsche Zee, is door een groep van Britsche scheepvaartmaatschappijen besloten, voor haar niet in geregelde dienst op het Oosten varende schepen den weg om de Kaap te kiezen, waardoor Zuid-Afrika wederom verder in het directe verkeer tusschen Europa en het Verre Oosten wordt betrokken.

Als tabel I zal in het volgende nummer van dit blad verschijnen een overzicht van den totalen invoer in de Unie van Zuid-Afrika, bestemd voor particulieren gedurende de jaren 1935 tot en met 1938, gespecificeerd naar de voornaamste landen van herkomst.

Uit bedoeld overzicht blijkt, dat Groot-Britannië het grootste aandeel is blijven behouden van den totalen Unie-import, hoewel de cijfers voor 1938 een bedrag van £ 3.617.000 minder aangeven dan in het voorafgaande jaar. De V. S. van Amerika blijven de tweede plaats bezetten, hoewel het aandeel in den 1938-import £ 3.442.000 minder heeft bedragen dan in 1937.

De invoer uit Duitschland is eveneens een weinig teruggelopen, hoewel deze handel beschermd wordt door een z.g. „payment-agreement” tusschen bedoeld land en de Unie-Regeering, waarbij de uitwisseling is geregeld van Duitse fabrikaten tegen Zuid-Afrikaansche producten.

Het aandeel van Japan is in 1938 belangrijk afgenomen, waardoor Canada thans de vierde plaats in de ranglijst van importeerende landen inneemt. Ook de Britsch-Indische import vertoont een belangrijke afname, uitmakende een bedrag van £ 397.000 vergeleken met 1937.

Nederland is van de elfde naar de negende plaats opgeschoven en heeft een toename van £ 183.000 kunnen boeken, hoofdzakelijk onder de hoofden: radio-apparaten, textielgoederen en metaalwaren.

De import uit Nederlandsch-Indië is van £ 1.509.614 in 1937 teruggelopen tot £ 1.197.198 in 1938, uitmakende een vermindering van £ 312.416 (20,7%), waardoor het aandeel in den totalen Unie-import is achteruitgegaan van 1,6% in 1937 tot 1,4% in 1938.

Dit is hoofdzakelijk veroorzaakt door minderen import van grondnoten, thee, tin en rubber, terwijl de lagere productenprijzen in 1938 daarbij ook een voorname rol hebben gespeeld. Ter illustratie hiervan moge dienen,

dat volgens de Nederlandsch-Indische exportstatistiek de totale export naar Zuid-Afrika in 1938 heeft beloopt 52.500 ton tegen 55.874 ton in 1937, uitmakende een afneming in 1938 van ca. 6% naar de hoeveelheid tegen 20,7% naar de waarde.

In het hierop aansluitende gespecificeerde overzicht betreffende het handelsverkeer tusschen Nederlandsch-Indië en de Unie van Zuid-Afrika, wordt op deze kwestie in detail teruggekomen.

Handelsverkeer tusschen Nederlandsch-Indië en de Unie van Zuid-Afrika.

De handelsbalans tusschen Nederlandsch-Indië en de Unie van Zuid-Afrika levert voor laatstgenoemd land een ongunstig resultaat op, zooals blijkt uit het volgende overzicht betreffende de afgelopen zes jaren, opgemaakt aan de hand van de Unie-statistieken.

Jaar	Import uit Ned.-Indië £	Export naar Ned.-Indië £	Saldo import over export £
1933.....	655.448	60.314	595.134
1934.....	848.267	83.531	764.736
1935.....	891.421	90.596	800.825
1936.....	1.188.546	103.048	1.085.498
1937.....	1.509.614	87.757	1.421.857
1938.....	1.197.198	53.252	1.143.946

De tot 1937 regelmatig toenemende invoer uit Nederlandsch-Indië is in 1938 tot stilstand gekomen, in welk jaar een belangrijke afname in de invoercijfers te constateeren is geweest, hoewel nog boven het totaal van 1936 werd gebleven.

De afname van den export naar Nederlandsch-Indië in 1938 komt bijna geheel voor rekening van het artikel kolen.

Hoewel onder bepaalde omstandigheden deze voor de Unie van Zuid-Afrika zoo ongunstige handelsbalans met Nederlandsch-Indië aanleiding zou kunnen geven tot ongerustheid omtrent de eventuele toepassing van dwangmaatregelen om meer evenwicht in het handelsverkeer tusschen deze twee landen te verkrijgen, moet niet uit het oog worden verloren, dat de aanvoer uit Nederlandsch-Indië voor een groot gedeelte bestaat uit minerale oliën en voorts meest uit grondstoffen voor de Unie-industrieën, waardoor men aangewezen is op invoer uit het buitenland. Bovendien is de handelsbalans met verschillende landen, waarmede Nederlandsch-Indië concurreerend op de Zuid-Afrikaansche markt optreedt, zooals o.a. Britsch-Indië, Ceylon, Malakka, evenmin gunstig voor de Unie, zooals uit onderstaande cijfers over 1938 blijkt.

Landen	Unie-import £	Unie-export £	Saldo import over export £
Britsch-Indië.....	1.541.610	208.106	1.333.504
Ceylon.....	738.801	70.898	667.903
Malakka.....	280.989	104.704	176.285

Voor Ceylon en Malakka bestond de Unie-export in 1938 eveneens grootendeels uit kolen, n.l. Ceylon £ 65.432 en Malakka £ 70.992.

Contingenteeringsstelsels of deviezenregelingen worden door de Unie-Regeering niet toegepast. Slechts is

men voor een aantal artikelen gebonden aan voorkeursbepalingen voor bepaalde gebieden van het Britsche Keizerrijk, als uitvloeisel van het Ottawa-agreement, voor welke overeenkomst in bepaalde Regeeringskringen in de Unie echter niet veel sympathie bestaat, omdat hierdoor de vrije concurrentie wordt belemmerd. Met Duitschland bestaat een z.g. „payment-agreement”, waarbij verschillende producten uit de Unie — hoofdzakelijk wol en ijzerertsen — door Duitschland worden afgenomen, terwijl Deutsche fabrikaten naar de Unie worden geëxporteerd. Onder de bepalingen van [de z.g. Moçambique Conventie worden bepaalde voorkeurs-tarieven gegeven voor het spoorvervoer naar de Unie van eenige locale producten, welke tarieven belangrijk lager zijn dan die voor van over zee aangevoerde gelijksoortige producten. Tenslotte kan de Unie-Regering speciale rechten heffen bij invoer van z.g. dumpingsgoederen.

Het handelsverkeer tusschen Nederlandsch-Indië en de Unie wordt beschermd door een voorloopige handels-overeenkomst op basis van meestbegünstiging tusschen de Regeeringen van Nederland en de Unie van Zuid-Afrika, waardoor voldoende waarborgen zijn verkregen om de verwachting uit te spreken, dat in den bestaanden toestand voorloopig geen wijziging zal worden gebracht.

A. Import uit Nederlandsch-Indië.

Voor een gedetailleerde beschouwing van den Unie-export uit Nederlandsch-Indië verdient het aanbeveling gebruik te maken van de cijfers van de douanestatistiek van de Unie van Zuid-Afrika, aangezien deze een zuiverder beeld geven dan de exportstatistiek van Nederlandsch-Indië. Laatstgenoemde statistiek n.l. houdt geen rekening met de goederen, geëxporteerd uit de niet tot het Nederlandsch-Indische tolgebied behorende streken, waartoe o.a. als voorbeeld kan genoemd worden de export van minerale oliën uit Poeloe Samboe.

Bovendien wordt een gedeelte van den import, bestemd voor Johannesburg, aangevoerd via Lourenço Marques (Portugeesch Oost-Afrika), waarvoor in de Nederlandsch-Indische statistiek in de meeste gevallen Portugeesch Oost-Afrika als bestemming wordt vermeld.

Tenslotte komt in de exportcijfers van de Nederlandsch-Indische statistiek over het jaar 1938 een hoeveelheid van ruim 15.000 ton melasse voor, bestemd voor de Unie van Zuid-Afrika, welke hoeveelheid echter niet in de Unie is aangevoerd, aangezien het hier optievrachten betreft.

Een vergelijking van de importcijfers volgens de Unie-statistiek met de exportcijfers volgens de Nederlandsch-Indische statistiek levert dan ook aanzienlijke verschillen op, zooals in onderstaand overzicht tot uitdrukking komt.

Jaar	Import uit Nederl.-Indië volgens Unie-statistiek		Export naar Z.-Afrika volgens N.I. statistiek
	£	f	
1933.....	655.448	4.915.860 ¹⁾	3.144.000
1934.....	848.267	6.362.003 ¹⁾	5.085.000
1935.....	891.481	6.685.658 ¹⁾	3.210.000
1936.....	1.188.546	8.914.095 ²⁾	6.061.000
1937.....	1.509.614	13.586.526 ²⁾	6.807.000
1938.....	1.197.198	10.535.342 ³⁾	5.014.000

Teneinde een zuiverder overzicht te verkrijgen, komt het gewenscht voor een overeenkomstige vergelijking op te stellen, waarbij echter geen rekening is gehouden met de cijfers voor minerale oliën en paraffinewas.

Jaar	Import uit Ned.-Indië volgens Unie-statistiek		Export naar Zuid-Afrika volgens N.I. statistiek
	£	f	
1933.....	150.723	1.130.423 ¹⁾	874.000
1934.....	269.006	2.017.545 ¹⁾	1.616.000
1935.....	247.013	1.852.598 ¹⁾	1.620.000
1936.....	327.519	2.456.393 ¹⁾	2.296.000
1937.....	804.733	7.242.597 ²⁾	5.376.000
1938.....	474.666	4.177.061 ³⁾	3.667.000

In 1938 beliep de export van Nederlandsch-Indië naar Portugeesch Oost-Afrika f 175.192, welk bedrag bij de cijfers van den export naar Zuid-Afrika dient te worden gevoegd, waardoor het totaal van den export naar de Unie gedurende 1938 volgens de Nederlandsch-Indische statistiek f 3.842.192. belooft, hetgeen zeer nabij komt aan het cijfer van den import uit Nederlandsch-Indië volgens de Unie-statistiek.

Aansluitend aan bovenstaande overzichten van de waarde van den Unie-import van Nederlandsch-Indische goederen, verdient het aanbeveling tevens een vergelijking te maken van het gewicht van de uit Nederlandsch-Indië aangevoerde artikelen. Daarbij dient te worden opgemerkt dat de Unie-statistiek voor volume-goederen geen terugwerking tot gewichten vermeldt, zoodat voor bovenbedoelde vergelijking volstaan moet worden met de cijfers van de Nederlandsch-Indische statistiek.

Jaar	Inclusief minerale oliën 1000 kg bruto	Minerale oliën 1000 kg bruto	Exclusief minerale oliën 1000 kg bruto
1933	88.232	83.330	4.902
1934	131.514	126.124	5.390
1935	74.078	66.192	7.886
1936	144.120	131.921	12.199
1937	55.874	37.945	17.929
1938	52.500	35.537	16.963

Aan de hand van de cijfers in de laatste kolom van bovenstaande tabel valt te constateeren, dat volgens de Nederlandsch-Indische statistiek de export naar de Unie van Zuid-Afrika — exclusief minerale oliën — gedurende verslagjaar nog geen 1000 ton minder heeft bedragen dan in het voorafgaande jaar, zoodat de mindere opbrengst van den 1938-uitvoer voor een groot deel moet worden toegeschreven aan lagere opbrengst der exportartikelen, in verband met de algemeene daling van productenprijzen gedurende verslagjaar.

In tabel II (zie het volgende nummer van dit blad) wordt een vergelijkend overzicht gegeven van den Unie-import uit Nederlandsch-Indië gedurende de laatste 4 jaren, gespecificeerd naar de voornaamste artikelen en opge maakt aan de hand van de Zuid-Afrikaansche statistieken.

In aansluiting daarop volgt hierna een gedetailleerde behandeling van de in tabel II genoemde producten, waaraan voor elk artikel een beschouwing wordt vastgeknoopt omtrent de mogelijkheden tot vergroting van den export naar de Unie van Zuid-Afrika.

- 1) valuta 1 £ = f 7,50. 2) valuta 1 £ = f 9.-.
3) valuta 1 £ = f 8,80.

Huiden en vellen.

Landen van herkomst	1935		1936		1937		1938	
	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£
Zuid-Rhodesië	582	11.226	1.798	35.560	2.798	73.712	1.082	22.386
Argentinië	1.033	20.590	1.225	24.509	1.105	31.591	1.586	33.044
Kenya	550	18.113	743	25.776	484	27.662	47	1.943
Port. O.-Afrika	152	2.542	70	1.288	152	4.612	—	—
Nederl.-Indië	244	11.902	237	10.638	110	6.391	398	19.101
Andere landen	279	7.234	238	5.325	141	3.948	464	10.983
Totaal	2.840	71.607	4.311	103.096	4.790	147.916	3.577	87.457

De totale invoer gedurende verslagjaar vertoont een achteruitgang in vergelijking met de twee voorafgaande jaren, als gevolg van mindere activiteit in de schoenenindustrie in de Unie, veroorzaakt door de minder gunstige economische omstandigheden in 1938. Het aandeel van Rhodesië, Kenya en Portugeesch Oost-Afrika verminderde, terwijl Argentinië en Nederlandsch-

Indië een niet onbelangrijke toeneming te zien hebben gegeven. Ook uit de gemiddelde prijzen der aanvoeren blijkt, dat de Java-kwaliteit beter is dan die van andere herkomsten. Hoofdzakelijk zijn de uit Nederlandsch-Indië betrokken huiden van een lichter soort en bestemd voor de fabricage van opperleder voor beter schoenwerk.

Rijst.

Landen van herkomst	1935		1936		1937		1938	
	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£
Br.-Indië	64.323	236.570	64.114	251.924	80.624	290.592	79.427	272.331 ⁴⁾
Siam	33.559	109.027	44.207	134.385	47.084	162.705	47.190	153.895
Indo-China	22.054	62.401	17.533	48.527	12.406	38.971	3.766	12.562
China	123	407	117	396	196	714	30	116
Nederl.-Indië	72	290	89	343	127	504	201	713
Andere landen	175	1.007	250	1.425	224	1.407	239	1.281
Totaal	120.306	409.702	126.310	437.000	140.661	494.893	130.853	440.898

De totale rijstinvoer vertoont gedurende 1938 een kleine achteruitgang, vermoedelijk als gevolg van het aanhouden van kleinere voorraden, in verband met de minder gunstige omstandigheden in 1938. Het hoofdaandeel wordt geleverd door Britsch-Indië, veelal bestemd voor de Britsch-Indische en inheemsche bevolking, terwijl Siam en Indo-China hoofdzakelijk de vraag

van Europeesche zijde bedienen.

De invoer uit Nederlandsch-Indië vertoont gedurende verslagjaar een kleine toeneming, hoewel de hoeveelheid, aangevoerd in 1938, nog gering is in verhouding tot de Rangoon- en Siam-rijst, omdat de prijs als regel iets hoger is en men gewoonlijk met laatstgenoemde kwaliteiten genoegen neemt.

Koffie (boonen, ongebrand).

Landen van herkomst	1935		1936		1937		1938	
	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£
Brazilië	19.111	281.402	15.271	206.854	13.272	220.986	20.320	203.730
Uganda	4.024	56.188	8.757	108.731	9.261	137.408	11.625	104.838
Tanganyika	4.706	64.990	3.583	44.613	3.656	53.135	2.608	29.689
Kenya	2.925	49.387	3.104	49.774	2.990	64.293	2.176	46.050
Ned.-Indië	429	8.794	336	5.413	356	6.982	253	5.123
Andere landen	247	7.538	314	7.489	546	5.232	221	5.311
Totaal	31.442	468.299	31.365	422.874	30.081	488.036	37.203	394.741

De totale invoer gedurende verslagjaar vertoont naar de hoeveelheid een aanzienlijke toeneming, hoewel naar de waarde een vermindering te constateeren valt, veroorzaakt door de lage koffieprijzen in 1938. Brazilië en Uganda geven een vergroot aandeel te zien, terwijl de overige landen in 1938 alle minder hebben ingevoerd dan in het voorafgaande jaar. De Britsch Oost-Afri-

kaansche landen genieten bij invoer van koffie in de Unie een preferentie van 1 d. per lb. op de invoerrechten, waardoor het voor Java moeilijk is te concurreren met de mindere kwaliteiten koffie. Bij de duurder soorten drukt dit preferentieel recht niet in die mate, zoodat de invoer van Nederlandsch-Indië dan ook voor een groot deel bestaat uit betere koffiesoorten.

De Britsch Oost-Afrikaansche koffieproducenten en -exporteurs trachten door het maken van propaganda

4) Waarvan 15.778.105 lbs. ter waarde van £ 45.894 afkomstig is uit Burma (Rangoon).

het verbruik van koffie in de Unie op te voeren en maken daarbij uit den aard der zaak speciaal reclame voor hun eigen product. In de voornaamste centra zijn daartoe koffiehuzen en melkbars ingericht, waar een behoorlijke kwaliteit koffie wordt geschonken, op de juiste wijze toe bereid, veelal zonder overmatige toevoeging van cichorei, zooals als regel in de Unie gebruikelijk is.

De groote omzet in koffie blijft echter een mengsel van Rio-koffie met een flink percentage cichorei, waarvan de bittere smaak vooral onder de boerenbevolking zeer gewild is.

De invoer van gebrande en gemalen koffie in de Unie is gering en beliep in 1938 in totaal £ 1.738.

Grondnoten.

Landen van herkomst	1935		1936		1937		1938	
	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£
Ned.-Indië.....	374	2.227	7.564	42.074	17.574	92.656	3.605	14.263
Portugeesch Oost-Afrika.....	13.004	71.546	16.415	92.502	8.701	48.906	14.902	69.963
Tanganyika.....	1.251	6.759	2.019	11.429	7.361	40.203	5.923	26.386
Kenya.....	2.907	16.665	2.132	13.021	2.955	15.672	429	2.019
China.....	—	—	4.061	22.520	2.240	11.510	—	—
Br.-Indië.....	4.381	25.682	2.696	15.409	1.121	6.642	25.291	107.828
Nigeria.....	3.419	18.208	—	—	340	2.247	2.824	12.855
Andere landen.....	278	1.437	1.541	8.479	853	4.824	3.155	12.832
Totaal.....	25.614	142.524	36.428	205.434	41.145	222.660	56.129	246.146

De totale invoer gedurende 1938 vertoont naar de hoeveelheid een zeer aanzienlijke toeneming, welke in verband staat met de zich in de Unie ontwikkelende industrie ter bereiding van plantaardige oliën en vetten. In vergelijking met 1935 bedraagt de invoer gedurende verslagjaar naar de hoeveelheid reeds meer dan tweemaal zoo veel.

De zich sinds 1936 ontwikkelde import uit Nederlandsch-Indië, welke in 1937 reeds bijna 43% van den totalen import bedroeg, is in 1938 aanzienlijk verminderd in verband met het geringere aanbod van grondnoten in Nederlandsch-Indië en de in verhouding tot andere herkomsten hogere prijzen voor het Java-product. Zulks is te meer te betreuren, aangezien de kwaliteit van de Nederlandsch-Indische grondnoten zeer geroemd wordt en de afleveringen steeds tot volledige tevredenheid van koopers in de Unie hebben plaats gehad. Vooral Britsch-Indië en Portugeesch Oost-Afrika hebben van de toegenomen vraag naar grondnoten in de Unie geprofiteerd en haar aandeel belangrijk zien vergrooten. Britsch Oost-Afrika heeft door een slechten oogst in 1938 minder kunnen leveren, terwijl China geheel uit de markt is gebleven. Onder „andere landen” dient melding gemaakt te worden van de levering in 1938 van ruim 1300 ton grondnoten uit Belgisch Congo.

Het is te hopen, dat Nederlandsch-Indië in staat zal blijken te zijn in de toekomst concurrerend grondnoten te kunnen leveren, teneinde het verkregen afzetgebied te behouden. In dit verband kan worden medege-

deeld, dat gedurende de eerste twee maanden van 1939 in totaal reeds 2.420.571 lbs. grondnoten ter waarde van £ 8.222 uit Nederlandsch-Indië in de Unie werden ingevoerd. Indien daarenboven nog rekening wordt gehouden met het feit, dat van den totalen 1938-import uit Nederlandsch-Indië ten bedrage van 3.605.000 lbs., een hoeveelheid van 2.623.000 lbs. werd aangevoerd gedurende de laatste vier maanden van verslagjaar, dan blijkt daaruit wel, dat sedert September 1938 de concurrentiemogelijkheden van Nederlandsch-Indische grondnoten op de Unie-markt aanzienlijk zijn verbeterd.

Bij het beschouwen van bovenstaand overzicht der grondnotenaanvoeren, dient er de aandacht op te worden gevestigd, dat de invoeren uit Portugeesch Oost-Afrika en Belgisch Congo hoofdzakelijk voor Johannesburg zijn bestemd. De spoorvracht voor lokaal in Port. Oost-Afrika verbouwde grondnoten van Lourenço Marques naar Johannesburg bedraagt n.l. £. 1.3.— per ton van 2000 lbs. tegen £. 7.15.— voor geïmporteerde noten van Lourenço Marques naar Johannesburg en £ 8.3.4. van Durban naar Johannesburg. Dit is een uitvloeisel van de z.g. Moçambique Conventie, een overeenkomst tusschen de Regeeringen van Portugeesch Oost-Afrika en de Unie van Zuid-Afrika, regelende o.m. de levering van werkvolk aan de goudmijnen in Transvaal.

De markt voor Nederlandsch-Indische grondnoten is dan ook hoofdzakelijk in de Unie-kustplaatsen gelegen, waar volgens een ingesteld onderzoek een afzet bestaat voor ruim 15.000 tons per jaar.

Specerijen (ongemalen).

Landen van herkomst	1935		1936		1937		1938	
	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£
Br.-Indië.....	585	7.023	668	6.953	656	8.772	749	8.473
Ned.-Indië.....	128	2.590	427	6.034	310	5.470	217	3.130
Straits Settlements.....	848	18.735	478	7.824	243	5.138	120	2.406
Japan.....	116	2.525	191	4.776	338	8.922	324	5.165
Andere landen.....	666	7.911	694	11.426	719	11.247	736	10.586
Totaal.....	2.343	38.784	2.458	37.013	2.266	39.549	2.146	29.760

De totaal-import in 1938 vertoont een afneming in vergelijking met het voorafgaande jaar. Britsch-Indië heeft een groot aandeel in dezen import verkregen, hoofdzakelijk tengevolge van het feit, dat een belangrijk aandeel van den specerijenhandel in handen is van de Britsch-Indische bevolkingsgroep in Natal, welke uit den aard der zaak nauwere relaties onderhoudt met Britsch-Indië.

De invoer uit de Straits Settlements en Nederlandsch-Indië bestaat hoofdzakelijk uit peper, waarvan de invoeren in 1938 zijn afgenomen in verband met het inloopen van stocks. In de bestaande behoefte aan peper in de Unie zal uit den aard der zaak steeds uit Nederlandsch-Indië en Singapore moeten worden voorzien.

Thee.

Naar de hoeveelheid.

Landen van herkomst	1935 lbs.	1936 lbs.	1937 lbs.	1938 lbs.
Br.-Indië	815.473	718.432	651.188	653.257
Ceylon	10.016.273	10.383.772	10.168.330	11.081.079
China (incl. Hongkong) .	123.074	156.149	381.247	184.306
Nederl.-Indië	2.602.023	13.290.515	4.051.380	3.593.697
Port. O.-Afrika	84.873	129.507	241.768	366.491
Japan	160.581	234	13.284	10.020
Nyasaland	3.460	276	840	—
Kenya	66	—	177	13.500
Andere landen	809	2.071	4.951	1.470
Totaal	13.806.632	14.680.956	15.513.165	15.903.120

Naar de waarde.

Landen van herkomst	1935 £	1936 £	1937 £	1938 £
Br.-Indië	47.540	41.325	38.971	39.754
Ceylon	541.751	580.498	622.575	651.337
China (incl. Hongkong)	5.918	7.048	12.890	7.530
Nederl.-Indië	87.208	126.069	192.901	152.054
Port. O.-Afrika	2.617	4.619	10.009	15.019
Japan	4.935	26	444	348
Nyasaland	158	18	56	—
Kenya	5	—	12	671
Andere landen	40	190	171	148
Totaal	690.172	759.793	878.029	866.861

Gedurende 1938 is naar de hoeveelheid een kleine toeneming te constateeren geweest in den totalen thee-import, hoewel de waarde iets minder heeft bedragen. Het aandeel van Ceylon is niet onbelangrijk toegenomen, terwijl ook Portugeesch Oost-Afrika een vergroting van den import heeft kunnen boeken.

De uit Nederlandsch-Indië aangevoerde hoeveelheid daarentegen is met ongeveer 11,3% verminderd in vergelijking met 1937, en maakt thans ca. 22,6% uit van den totalen thee-invoer gedurende verslagjaar tegen 26,1% in 1937.

Deze achteruitgang moet worden toegeschreven aan het geringere prijsverschil tusschen Java- en Ceylon-thee in 1938, in vergelijking met 1937, terwijl tegen het einde van 1937 naar verhouding abnormaal groote hoe-

veelheden werden aangekocht, waarbij gespeculeerd werd op de mogelijkheid van een prijsverhoging voor thee, als gevolg van de verwachting, dat het restrictiepercentage voor het volgende jaar zou worden vergroot.

Deze tijdelijke terugslag in den gedurende de voorafgaande jaren regelmatig toegenomen thee-invoer uit Nederlandsch-Indië, behoeft dan ook niet als verontrustend te worden beschouwd, aangezien de vraag naar Java-thee goed blijft, vooral ook door het propagandawerk van het Tea Market Expansion Bureau onder de inheemsche bevolking, waar de goedkoopere thee als regel meer kans heeft op afzet.

Genoemd propagandabureau heeft o.m. een aardig succes bereikt, door thee op de rantsoenen van de arbeiders van verschillende goudmijnen te doen opnemen. Aangezien deze arbeidersgroep thans ruim 350.000 man telt, kan zulks in de toekomst een niet onaanzienlijke toename van het theeverbruik in de Unie met zich brengen.

Aan de hand van de inmiddels ontvangen voorloopige maandcijfers van den Unie-thee-invoer, kan reeds worden medegedeeld, dat gedurende Januari en Februari 1939 uit Nederlandsch-Indië werd ingevoerd 738.022 lbs. thee ter waarde van £ 29.777.

Een vergelijking van dezen import gedurende de eerste twee maanden van 1939 met de cijfers van dezelfde periode in het voorafgaande jaar, levert het ondervolgende resultaat.

Maanden	1939		1938	
	lbs.	£	lbs.	£
Januari	370.213	14.710	323.898	13.469
Februari	367.809	15.067	111.589	4.541
Totaal	738.022	29.777	435.487	18.010

Deze belangrijke toeneming in de cijfers van den thee-import uit Nederlandsch-Indië gedurende de eerste twee maanden van 1939 geeft hoop op een verbetering van de theezaken met de Unie gedurende het loopende kalenderjaar.

Tapioca en sago.

Landen van herkomst	1935		1936		1937		1938	
	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£
Straits Settl.	1.296	7.470	1.293	7.530	1.003	5.870	984	4.690
Nederl.-Indië	3	14	42	240	523	2.730	344	1.528
Andere landen	8	53	10	79	11	81	3	24
Totaal	1.307	7.537	1.345	7.849	1.537	8.681	1.331	6.242

De import van tapioca en sago in de Unie blijft zeer gering en is in 1938 zelfs verminderd in vergelijking met 1937. Aan de Singapore-kwaliteit wordt als regel voor consumptiedoelinden de voorkeur gegeven boven de Java-tapioca, omdat eerstgenoemde soort bij het koken niet klontert, hetgeen bij verschillende Java-kwaliteiten wel het geval is.

Voor het product van de groote tapiocafabrieken in Nederlandsch-Indië bestaat in de Unie wel belangstel-

ling, doch het is steeds moeilijk om daarvoor aanbiedingen te verkrijgen, vermoedelijk door voorverkoopen of contracten met andere meer belangrijke buitenlandse afnemers.

Stijfsel en andere plantaardige producten.

De totale Unie-invoer onder dit hoofd beliep in 1938 ca. £ 28.000, hoofdzakelijk afkomstig uit Engeland en het Europeesche continent. Het aandeel van Nederlandsch-Indië is uiterst gering.

Sigaren en tabak.

In verband met eigen tabaksaanplantingen in de Unie en in het aangrenzende Rhodesië, wordt een hoog in-

voerrecht geheven op tabak, sigaren en sigaretten, n.l.:			
onbewerkte tabak	3 sh. 6d.	per lb.	
sigaren	9 sh. 4d.	„ „	
sigaretten	8 sh.	„ „	

Voornamelijk wordt in de Unie Virginia-tabak aan geplant, bestemd voor de uitgebreide sigarettenindustrie, terwijl voor de sigarenfabrieken een kleine hoeveelheid dekblad wordt benodigd, waarvan de V. S. van Amerika, Griekenland en Nederlandsch-Indië de leveranciers zijn. Het aandeel van Nederlandsch-Indië vertoont voor 1938 een kleine toename. Sigaren worden hoofdzakelijk ingevoerd uit Cuba, Nederland en Noord-Amerika. De grootste omzet daarin heeft plaats tegen Kerstmis als geschenken.

Klappervezel (Coir).

Landen van herkomst	1935		1936		1937		1938	
	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£
Ceylon.....	7.305	21.083	10.097	25.326	7.834	22.416	7.877	19.238
Britsch-Indië.....	454	1.410	938	3.201	312	840	472	1.373
Nederl.-Indië.....	126	641	8	53	106	407	114	247
Andere landen.....	108	1.155	97	465	293	1.220	147	342
Totaal.....	7.993	24.289	11.140	29.045	8.545	24.883	8.610	21.200

Hoewel de totale import gedurende verslagjaar naar de hoeveelheid iets meer heeft bedragen dan in 1937, is de waarde teruggelopen door lagere prijzen in 1938. Ceylon blijft de voornaamste leverancier, terwijl de kwaliteit van het Ceylon-product beter wordt beoordeeld dan van Britsch-Indië en Nederlandsch-Indië, doordat de Ceylon-vezel veerkrachtiger is. De invoer uit Java is in 1938 afgenomen, voornamelijk tengevolge van het feit, dat orders niet konden worden uitgevoerd door stagnatie in het voor export persen der balen.

Indien de organisatie van den aanmaak en export wordt verbeterd en een bevredigende kwaliteit coir kan worden geleverd, zal Java een goede kans hebben een aandeel te verkrijgen in den import van dit artikel in de Unie. Coir wordt in Zuid-Afrika gebruikt voor het opvullen van matrassen en als vulmateriaal in de meubelindustrie, terwijl een grovere kwaliteit wordt toegepast in de borstelfabrieken. De voornaamste eischen, die door de matrassenfabrikanten aan het artikel gesteld worden, zijn groote elasticiteit van de vezel en een laag stofgehalte, terwijl het aanbeveling verdient de balen

zoo sterk mogelijk te persen zonder de vezel te breken, teneinde de vrachtkosten te drukken.

Klappertouw (Coiryarn).

Naast klappervezel wordt in de Unie ook klappertouw ingevoerd, bestemd voor de mattenindustrie. De import hiervan bedroeg gedurende de afgelopen jaren:

Jaar	1000 lbs.	£
1934.....	864	6.764
1935.....	1.409	10.705
1936.....	914	6.681
1937.....	646	5.464
1938.....	702	5.069

Dit artikel wordt in de Unie practisch geheel uit Britsch-Indië geïmporteerd. Vanuit Nederlandsch-Indië heeft in 1935 een proef-shipment plaats gehad, waarvan de kwaliteit niet bevredigend was. Nadien hebben geen aanbiedingen meer plaats gehad.

Kapok.

Landen van herkomst	1935		1936		1937		1938	
	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£	1000 lbs.	£
Gr.-Britannië.....	1.198	22.008	1.290	25.894	1.381	36.211	1.462	26.097
Ned.-Indië.....	218	4.277	226	4.908	326	8.623	183	4.404
Br.-Indië.....	169	2.869	216	3.876	175	4.289	125	2.521
Japan.....	48	416	79	1.421	137	1.743	235	3.564
Andere landen.....	327	2.449	162	3.987	103	1.357	77	842
Totaal.....	1.960	32.019	1.973	40.086	2.122	52.223	2.082	37.428

In de-Unie statistieken wordt kapok tezamen genomen onder het verzamelhoofd „Flock & Kapok”, waarvan de import in vorenstaand overzicht is vermeld.

De import uit Engeland en Japan bestaat uit flock (vlokwool), een afvalproduct van de katoen- en wolfabrieken, welk artikel gebruikt wordt als opvulmateriaal in de meubelindustrie. Britsch-Indië en Nederlandsch-Indië leveren de in de Unie benodigde kapok, waarvoor de vraag echter nog zeer gering is. In 1938 heeft de meubelindustrie onder den druk van de minder gunstige omstandigheden eenigszins te lijden gehad, hetgeen uitdrukking vindt in de invoercijfers voor kapok. Dit artikel wordt in de Unie n.l. hoofdzakelijk gebruikt voor het opvullen van kussens. Voor matrassen wordt kapok in Zuid-Afrika te warm gevonden, welke verkeerde opvatting zeer sterk is verbreid en moeilijk ongedaan is te maken.

Voor isolatiedoeleinden wordt kapok in de Unie nog zeer weinig toegepast, hoewel met de ontwikkeling van dergelijke industrieën op den duur een markt voor kapok in Zuid-Afrika zal kunnen ontstaan, evenals voor sportartikelen en reddingsmateriaal als in nevenstaande tabel.

De import van Britsch-Indische kapok vertoont gedurende de afgelopen jaren geen toename, omdat deze kwaliteit in vergelijking met Java-kapok niet erg in trek is bij het betere publiek. De goedkoopere prijs voor het Britsch-Indische product vormt echter steeds een attractie, waardoor een bepaalde invoer hiervan zal blijven bestaan.

Harde touwvezels.

In 1938 wordt in de Unie-statistieken voor het eerst apart melding gemaakt van „Sisal”, waarvan de import gedurende dat jaar wordt opgegeven in nevenstaande tabel.

De kwaliteit van Nederlandsch-Indische sisal wordt algemeen veel beter geoordeeld dan die van de Oost-Afrikaansche sisal. Voor het beoogde doel — n.l. fabri-

cage van bindtouw — wordt echter genoeg genomen met laatstbedoelde kwaliteit, zoodat Nederlandsch-Indische sisal een kans heeft, als de prijs ongeveer gelijk is aan de Oost-Afrikaansche vezel. Een premie voor betere kwaliteit wordt door de Unie-industrie als regel niet gegeven.

Landen van herkomst	1000 lbs.	£
Kenya.....	556	3.315
Tanganyika.....	1.175	7.297
Nyasaland.....	4	27
Nederlandsch-Indië.....	293	2.285
Port. Oost-Afrika.....	185	864
Philippijnen.....	28	127
Andere landen.....	4	70
Totaal.....	2.245	13.985

Naast den aanmaak van bindtouw wordt sisal gebruikt voor het maken van plafondstukken, waarvoor een witte vezel wordt benodigd, terwijl „tow” wordt gebruikt voor het vlechten van garen ten behoeve van de mattenfabricage en als opvulmateriaal in de meubelindustrie.

Aan andere touwvezels werd in 1938 uit Nederlandsch-Indië geïmporteerd tot een hoeveelheid van 84.248 lbs. ter waarde van £ 653, hoofdzakelijk bestaande uit arènvezel en manila-hennep. Van laatstgenoemde soort vezel werd in hetzelfde jaar 1.755.150 lbs. ter waarde van £ 12.319 uit de Philippijnen betrokken, zoodat voor de Sumatra-hennep bij concurrerende prijzen nog een markt te vinden is in de Unie.

(23744/39) (Samengesteld door den Handelscommissaris voor Ned.-Indië in de Unie van Zuid-Afrika).

(Wordt vervolgd).

Financieel weekoverzicht.

De internationale goederen- en effectenbeurzen ondervonden de afgelopen week ten volle den invloed van den internationalen politieken gang van zaken. Zoowel in het Verre Oosten als in Europa zelve heeft zich de laatste weken een zeer onbehagelijke situatie ontwikkeld. In Europa spreekt men openlijk van sensationele gebeurtenissen in den naderenden herfst, terwijl in het Oosten de verhoudingen met den dag meer gespannen worden. Uit dit alles is een uiterst onbehagelijke stemming gegroeid, welke het beursleven practisch heeft geparalyseerd. Alhoewel er toch de afgelopen week vele voor de ontwikkeling der beurzen belangrijke features zijn aan te wijzen, vermochten deze noch in de V. S. van Amerika noch op de continentale centra een eenigszins merkbaaren invloed uit te oefenen. Als voorbeeld noemen wij het bericht, dat de veelbesproken en sterk bestreden barterovereenkomst tusschen Amerika en Engeland tot stand gekomen is en een dezer dagen te Londen zal worden bekrachtigd. De V. S. van Amerika zullen aan de Britsche Regering 600.000 balen katoen leveren. Op basis van den gemid-

delden prijs gedurende het eerste semester van dit jaar vertegenwoordigt dit kwantum een waarde van £ 6 miljoen, waartegen een hoeveelheid van 80.000 tons rubber kan worden geleverd. Verklaard werd, dat het doel der beide Regeeringen is, samen te werken bij het vormen van voorraden van twee onontbeerlijke producten ingeval van oorlog. In de eerste plaats rijst de vraag, welke landen deze extra-hoeveelheid van 80.000 tons rubber zullen leveren en in de tweede plaats, welke maatstaf bij de bepaling van den prijs zal worden aangelegd. Wij vestigen er in dit verband de aandacht op, dat vorenbedoelde hoeveelheid slechts een betrekkelijk gering gedeelte van de wereldproductie uitmaakt. De totale basisquota voor 1939 bedragen immers 1.519.000 long tons (aandeel Nederl.-Indië 631.500 long tons). Bij een productie van 50% der basisquota maakt het extra-kwantum slechts circa 10% der productie uit, zoodat de gewenschte hoeveelheid zou kunnen worden verkregen door het exportpercentage met circa 5% te verhoo-gen. Bovendien dekt een hoeveelheid van 80.000 tons slechts de Amerikaansche behoefte bij normaal gebruik

gedurende twee maanden. Vooralnog behoeft men dus niet bevreesd te zijn dat dit kwantum storend op de prijszetting zal werken. Evenmin zal dit het geval zijn indien na 7 jaren de aangelegde voorraden worden geliquideerd. Het lijdt geen twijfel dat, indien het werkelijk de bedoeling is voorraden aan te leggen, waarop het land in geval van oorlog kan teren, een hoeveelheid, als hierboven bedoeld, absoluut onvoldoende is. In verband daarmee twijfelt men aan het motto, waaronder deze plannen worden geïntroduceerd. Veeleer schijnt het, dat de V. S. van Amerika op deze wijze trachten hunne overtollige katoenvoorraden te liquideeren. Als uitvloeisel van diverse steunmaatregelen beschikte de Regeering begin Maart jl. over niet minder dan 11 miljoen balen katoen, welke practisch onverkoopbaar zijn. Naar verluidt, zouden, behalve voor tin, soortgelijke bartertransacties in het voornemen liggen voor andere grondstoffen, waarvan de V.S. van Amerika groote hoeveelheden importeeren. De rubbermarkten reageerden tot nu toe practisch niet op het bekend worden der overeenkomst. Wij brengen in dit verband in herinnering, dat de katoensituatie een der grootste binnenlandsche problemen is, waarmede de Regeering heeft te kampen. Eenerzijds zou een ineenstorting der katoenmarkten voor de Zuidelijke Staten catastrophale gevolgen hebben, terwijl anderzijds deze ineenstorting slechts door zware Regeeringssubsidies kan worden voorkomen. Dit verklaart de enorme hoeveelheden, welke allengs in het bezit der Regeering gekomen zijn. De V. S. van Amerika streven naar een internationale productie- en afzetregeling, waartoe begin September a.s. een internationale conferentie te Washington bijeen geroepen zal worden.

De hierboven geschetste ongunstige wending, welke de politiek de laatste weken heeft genomen, heeft op de New Yorksche beurs tot slechts geringe reacties geleid, niettegenstaande het feit, dat bij de bekende incidenten in Tientsien en Swatow Amerikaansche belangen worden bedreigd, hetgeen reeds tot diplomatieke stappen door de Amerikaansche Regeering aanleiding heeft gegeven. Herhaaldelijk wijzen de beurscommentaren er op, dat de grondtoon van Wallstreet in wezen vast gestemd is, waardoor verkoopdruk — als uitvloeisel van de onverkwikkelijke situatie in het buitenland — tot nu toe door latente, zij het dan ook weinig omvangrijke, vraag wordt opgevangen.

De Amsterdamsche Beurs had wel een zeer onbelangwekkend verloop. De omzetten zijn buitengewoon gering met afbrokkelende koersen. Rubberaandeelen reageerden niet het minst op de jongste publicaties inzake het rubberverbruik en de ontwikkeling der statistische positie. Het verbruik in de V.S. van Amerika

is alleszins bevredigend. De consumptie aldaar bewoog zich in 1938 op een gemiddelde van circa 34.000 long tons per maand tegen een maandgemiddelde van ruim 40.000 tons in 1939.

De hausse in suikeraandeelen behoort wederom tot het verleden. Men acht de gunstige verwachtingen ten aanzien van de resultaten voor de Java-fabrieken in 1939 blijkbaar voldoende in de koersen verdisconteerd. De noteeringen hadden in het algemeen een neiging tot afbrokkelen, hetgeen behalve aan de algemeene stemming mede wordt toegeschreven aan de conclusies van het Statistisch Comité van den Internationalen Suikerraad. Men taxeert, dat men zich in het 3de conventiejaar op een aanbodsruis van 650.000 tons zal moeten instellen. Zelfs indien men het niet overbrugde suikertekort van het 2de conventiejaar, groot 200.000 tons, hiervan in mindering wil brengen, blijft het surplus nog ruim 450.000 tons groot, een alleszins respectabele hoeveelheid in verhouding tot het totaal der uitvoerquota ad 3.650.000 tons. Daarbij komt, dat het Europeesche bietenareaal door gunstige weersomstandigheden wordt begunstig.

Tabaksaandeelen waren prijshoudend onder invloed van het geanimeerde verloop der 5de Sumatra-tabaksinschrijving. De Deli Maatschappij heeft thans ruim 42.000 pakken tegen gemiddeld 148 cents verkocht. Naar verluidt, zouden met deze opbrengst de kosten van den oogst geheel gedekt zijn, zoodat de resterende 13.000 pakken de winst zullen bepalen. De resultaten van de overige leden der „big four” zijn minder gunstig. Men verwacht, dat zoowel de Deli Batavia Mij. als de Senembah en Arendsburg het tabaksjaar met verliezen zullen moeten afsluiten. Wellicht zullen de e.v. veilingen, waarop totaal circa 30.000 pakken zullen worden aangevoerd, het gemiddelde ietwat verbeteren. Wij vermelden in dit verband de ter beurze circuleerende geruchten, dat de Duitse Regeering de voor het 3de kwartaal vastgestelde betalingscontingenten voor tabak heeft uitgebreid of dit voornemens zou zijn.

De beleggingsmarkt blijft zich op het oude niveau handhaven. Toch blijft hier sprake van een latente gedrukte stemming, waartoe, behalve de zwakke positie van het kabinet, de hardnekkig circuleerende geruchten inzake verdere depreciatie van den gulden aanleiding geven. Dit laatste blijft ook de directe aanleiding voor de zwakke houding van het Nederlandsche devies op de wisselmarkten. Dollars blijven gevraagd en schijnen de laatste dagen in toenemende mate door het Nederlandsche Egalisatiefonds te worden afgegeven. De koers stelde zich op het traditioneele niveau van 188³/₈.

Batavia, 26 Juni 1939.

H.

Productenoverzichten.

Citronella-olie.

Gedurende verslagperiode was de sereh-oliemarkt te Batavia over het algemeen stil. Enkele drums ready A-olie werden tot 78 cts. per kg uit de markt genomen, terwijl mede eenige afdoeningen van A-olie voor Juni/Juli-levering plaats vonden tegen 77 cts. per kg. Verdere vraag van de zijde van exporteurs bleef uit; wel kochten speculanten voor verder gelegen leveringstermijnen in

dit jaar, en wel tegen eveneens 77 cts. per kg A-olie. Voor levering in 1940 kwam een afdoening tot stand tegen een prijs van 80 cts. per kg.

De premies voor olie met een hooger citronellal-gehalte dan 35% vertoonden een neiging tot dalen. 40%-Olie kan nog slechts 1 à 2 cts. premie maken boven A-olie (35%), 45%-olie kan een premie behalen van ± 9 cts. boven A-olie.

Het aanbod van olie is momenteel ingekrompen; het is bloeitijd voor de sereh, zoodat de productie niet groot is. De momenteel geringe vraag van exporteurs leidt derhalve niet tot een prijsinzinking door dringend aanbod.

De uitvoer van citronella-olie uit Java in Mei j.l. bedroeg 182.400 kg netto tegenover 99.200 kg netto in Mei 1938.

Uitvoer van citronella-olie uit Java (in kg netto).

	Mei 1939	Jan./Mei 1939	Jan./Mei 1938
Nederland en Nederland v.o.	13.000	72.100— 7 %	53.100— 8 %
Gr.-Britannië en Gr.-Brit. v.o.	26.300	127.200—12 %	50.600— 8 %
Duitschland..	20.800	99.300— 9½%	47.100— 7½%
Frankrijk en Frankrijk v.o.	54.300	258.500—25 %	257.200—40 %
V. S. van Amerika.	46.700	359.300—34½%	143.500—22 %
Argentinië. . .	10.700	34.000— 3 %	21.900— 3½%
Britsch-Indië	2.900	11.900— 1 %	6.100— 1 %
Singapore en Penang. . . .	1.400	11.300— 1 %	4.700— ½%
China en Hongkong.	4.400	48.500— 5 %	18.400— 3 %
Australië. . .	800	6.900— ½%	4.100— ½%
Andere landen	1.100	18.200— ½%	39.800— 6 %
Totaal. . . .	182.400	1.047.100— 100%	646.500— 100%

De V. S. van Amerika namen in Mei j.l. belangrijk minder Java-citronella-olie af dan in de 4 voorafgaande maanden, n.l. slechts 46.700 kg netto tegenover in de 4 maanden Jan./April 1939 achtereenvolgens 66.100, 94.900, 86.700 en 72.000 kg netto. Wellicht moet hierin een aanwijzing worden gezien, dat in genoemd land thans een zoodanige citronella-olievoorraad aanwezig is, dat de aanvulling daarvan langzamer zal verlopen. In dit verband moge worden vermeld, dat de „Oil, Paint and Drug Reporter” van 1 Mei 1939 vermeldt, dat de voorraden van aetherische oliën in de V.S. van Amerika in het eerste kwartaal van dit jaar zijn gestegen met 6,8%, de productie van de industrie van aetherische oliën en aromatische chemicaliën in de V. S. van Amerika weliswaar in dat kwartaal vermeerderde met 2,7%, doch de omvang der verkoopen met 1,8% terugliep. Blijkbaar hokt de afzet der bedoelde producten in de V. S. van Amerika eenigermate, zoodat ermede gerekend zal moeten worden, dat in de eerstkomende maanden de uitvoeren naar deze bestemming niet zoo groot zullen zijn als in de maanden Jan./ April 1939.

Kedelee.

De markt in dit product bleef ongewijzigd na een aanvankelijk vrij scherpe prijsdaling. Speculanten dekten hun contracten van kedele Mata Itam-kwaliteit voor September-levering in op f 4,94 franco prauw Pasoe-roean/Probolinggo.

Djember-kwaliteit uit den nieuwen oogst, levering Augustus/September, wordt aangeboden tot f 4,86 franco wagon Djemberlijn.

Koopers bieden circa 10 cents lager. Veel zaken kwamen niet tot stand. De markt sluit stil en onzeker.

Maïs.

Over de markt van dit product valt zeer weinig te zeggen. Gele maïs wagon Soerabaia standaardkwaliteit noteert nominaal f 3,35 per 100 kg. De aanvoeren zijn echter zóó gering, dat noch te Soerabaia noch te Semarang eigenlijk van een markt kan worden gesproken.

Men begint van koopers- en verkooperszijde eenige belangstelling te toonen voor levering October/December uit den nieuwen oogst. Zaken kwamen echter niet tot stand.

Oliën en vetten.

De copramarkt te Londen ondervond in de afgelopen verslagperiode een vrij sterken terugslag, welke vermoedelijk te wijten is aan de concurrentie, welke copra in toenemende mate van palmolie ondervindt. Bedroeg de marge tusschen den gemiddelden copraprijs (£ 17.7.6) en dien van palmolie (£ 22.2.6) in 1937 nog £ 4.15.0, in 1938 verminderde dit verschil reeds tot £ 2.15.0 — de gemiddelde prijzen van beide producten waren resp. £ 11.10.0 en £ 14.5.0 — terwijl in de afgelopen maanden van 1939 deze tendenz zich verder accentueerde.

Het prijsverloop van copra te Londen, Amsterdam en Soerabaia was als volgt:

	Londen per ton	Koers £ te Amsterdam	Amsterdam per 100 kg	Soerabaia per 100 kg
9 Juni. . . .	£ 11.12.6	f 8,79 ⁷ / ₈	f 10 ¹ / ₈	f 7,—
12 „	„ 11.11.3	„ 8,81 ¹ / ₂	„ 10 ¹ / ₈	„ 7,—
14 „	„ 11. 3.9	„ 8,81 ¹³ / ₁₆	„ 9 ³ / ₄	„ 6,50
16 „	„ 11. 3.9	„ 8,81 ¹³ / ₁₆	„ 9 ³ / ₄	„ 6,50
19 „	„ 11. 5.0	„ 8,81 ⁵ / ₈	„ 9 ³ / ₄	„ 6,40
21 „	„ 11. 3.9	„ 8,82	„ 9 ⁷ / ₈	„ 6,40
22 „	„ 11. 2.6	„ 8,81 ⁷ / ₈	„ 9 ³ / ₄	„ 6,40
24 „	„ 10. 8.9	„ 8,81 ⁷ / ₈	„ 9 ³ / ₄	„ 6,20

Naar aanleiding van een artikel, verschenen in het Amerikaansche weekblad „The cotton and cotton oil press”, van de hand van den heer Land, chef van de afdeling oliën en vetten van het Departement van Handel te Washington, moge hieronder een samenvatting volgen van de wereldproductie en wereldexport van oliezaden.

De belangrijkste oliezaadoogsten kunnen globaal op 50 miljoen ton per jaar worden geschat. In dit cijfer is niet begrepen olijfolie en een aantal verschillende oliezaden en noten, waarvan volledige productiecijfers niet beschikbaar zijn.

De belangrijkste oliezaadexport van de wereld bestaat uit sojaboonen, lijnzaad, grondnoten en copra. De jaarlijksche wereldproductie van sojaboonen kan op 12 à 15 miljoen ton worden geschat. China is de grootste producent, maar bijna de geheele oogst wordt in het binnenland geconsumeerd, waar dit product een belangrijke rol speelt in de voedselvoorziening van de bevolking. De productie van China en Mandsjoerije bedraagt ongeveer 80% van de wereldproductie.

De oogst uit Mandsjoerije is voor een groot deel voor den export bestemd; aangenomen mag worden, dat 90% van de wereldverscheppingen uit dit land afkomstig is (n.l. 2.100.000 ton), terwijl de belangrijkste importeurs Japan, Duitschland, Denemarken en Groot-Britannië zijn

De V. S. van Amerika komen op de derde plaats als producent van sojaboonen. De binnenlandsche productie, welke in 1924 nog geen 5 miljoen bushels bedroeg, was in 1938 tot ruim 58 miljoen bushels gestegen, hetgeen ongeveer $\frac{1}{3}$ van den oogst van Mandsjoerije uitmaakt. De voorspoedige ontwikkeling van deze cultuur heeft hoofdzakelijk in de Zuidelijke Staten plaats gehad, waar het klimaat bijzonder geschikt blijkt te zijn voor dit gewas.

De import van sojaboonen en soja-olie zijn onbelangrijk, terwijl de export van boonen de laatste jaren sterk gestegen is, dank zij de groote binnenlandsche oogsten. In 1938 bedroeg de export bijna 80.000 ton.

Er zijn weinig andere landbouwproducten, welke zoo veel toepassingen vinden als soja-olie. Deze olie wordt n.l. gebruikt, zoowel in de voedingsmiddelen-, als in de verf- en vernissenindustrie, en wanneer de prijzen laag genoeg zijn, behoort zij ook tot de door de zeepindustrie gebruikte grondstoffen. Voorts concurreert soja-olie, dat een half drogende olie is, met lijnolie, indien zij wordt gemengd met een sneldrogende olie als perilla; de hooge prijzen van deze laatstgenoemde olie verhinderen evenwel een aanzienlijke toename van het gebruik van soja-olie in de verfindustrie.

Tengevolge van het groote tekort aan reuzel in de V. S. van Amerika is soja-olie in de laatste jaren een zeer belangrijke grondstof geworden voor de bereiding van margarine en „shortenings”. In 1938 werd 80% van de soja-olieconsumptie in eetbare producten verwerkt, 4% werd door de zeepindustrie afgenomen en 6% werd voor de fabricage van verven en vernissen gebruikt.

De voornaamste grondnotenproducerende landen zijn Britsch-Indië en China, terwijl de belangrijkste exporteurs Britsch-Indië, China en Afrika zijn; de grootste importeurs, Frankrijk en Duitschland, terwijl de grondnotenolie voornamelijk in Frankrijk, Duitschland, China, Groot-Britannië en Nederland wordt geproduceerd.

Alhoewel meer dan $\frac{2}{3}$ van den Britsch-Indischen oogst ad 3.300.000 ton in het binnenland wordt geconsumeerd, heeft dit land niettemin het grootste aandeel, n.l. circa 40% of 1.080.000 ton, van den wereldexport in handen. China en Britsch-Indië samen leveren circa 70% van de wereldproductie; van China's productie wordt echter slechts 15% geëxporteerd.

De V. S. van Amerika nemen meestal de vierde plaats in onder de grondnotenproducerende landen; hun oogst bedraagt ongeveer $\frac{1}{5}$ van dien van Britsch-Indië, en minder dan de helft van den Afrikaanschen oogst. Er vindt uit de V. S. van Amerika echter geen export van grondnoten plaats; het grootste gedeelte van den oogst gaat naar de oliefabrieken, welke, dank zij hulp van overheidswege, in staat zijn zoo noodig een premie te betalen voor den aankoop van grondnoten, tengevolge van welken maatregel de binnenlandsche grondnotenproductie sterk is toegenomen. Grondnotenolie is een uitstekende braad- en bakolie en wordt eveneens in margarine verwerkt, doch verreweg het grootste gedeelte van de productietoename der laatste jaren is als grondstof gebruikt bij de bereiding van „shortenings”. De import in de V. S. van Amerika, welke in 1919 nog 75.000 ton bedroeg, liep successievelijk terug tot 32.000 ton in 1933 en tot 8.000 ton in 1938.

De voornaamste copraproducenten en exporteurs zijn Nederlandsch-Indië, de Philippijnen en Britsch-

Malakka; de belangrijkste importeurs de V. S. van Amerika, Duitschland en Frankrijk; de grootste producenten van cocosolie zijn de Philippijnen, de V. S. van Amerika, Duitschland en Frankrijk, terwijl de grootste exporteurs van deze olie de Philippijnen, Ceylon en Britsch-Malakka zijn; de V. S. van Amerika zijn de grootste afnemers. De wereldproductie van copra kan op circa 3 miljoen ton worden geschat.

Nederlandsch-Indië is de grootste producent en tegelijk de grootste exporteur van copra; zijn aandeel in de wereldvoorziening bedraagt ruim 40% of 550.000 ton; de Philippijnen hebben daarentegen het grootste aandeel in den wereldexport van cocosolie, naar schatting circa de helft, n.l. 160.000 ton, waarvan het meeste dank zij de preferentiele behandeling, naar de V. S. van Amerika wordt geëxporteerd. Van de in de V. S. van Amerika geïmporteerde copra — welk land circa $\frac{1}{5}$ van den wereldexport tot zich trekt — is 90% afkomstig van de Philippijnen, omdat ook dit product in Amerika een voorkeursbehandeling geniet.

Cocosolie en het olie-equivalent van copra tezamen maakten in 1938, toen de prijs lager was dan die van de concurreerende producten, 36% uit van alle importen in de oliën- en vettengroep. Het meest wordt deze olie gebruikt als grondstof voor de bereiding van zeep, waar het naast talk tot de belangrijkste ingrediënten behoort.

Een van de belangwekkendste toepassingen van cocosolie is die bij de bereiding van hoogere alcohol, welke veel wordt gebruikt in de textiel-, papier-, pulp-, en looi-industrie. Eveneens vindt deze olie een markt in de chemische industrie, waar zij als grondstof dient voor de fabricage van z.g. cellulose-acetaatpoeder, welke stof wordt gebruikt om radio- en automobieleronderdelen, ornamenten en gebruiksvoorwerpen te gieten.

Het vorige jaar vond $\frac{2}{3}$ van de cocosolie-consumptie haar weg naar de zeepindustrie; de rest werd in eetbare producten verwerkt en wel 50% in margarine en 35% in andere voedingsmiddelen.

De oliepalm komt veel in het wild voor in Midden-Afrika, in welke streken het voornamelijk de bevolking is, die zich met de productie van de olie bezig houdt. In Nederlandsch-Indië en in Britsch-Malakka is de palmoliecultuur tot een van de belangrijkste ondernemingscultures uitgegroeid. Nederlandsch-Indië overvleugelde Britsch-West-Afrika als de grootste exporteur in 1935 en exporteerde in 1938 bijna vijf keer zooveel palmolie als in 1930 (n.l. 221.000 ton).

De V. S. van Amerika en Groot-Britannië zijn de belangrijkste markten voor palmolie. In 1937 vond bijna $\frac{3}{4}$ van den uitvoer van Nederlandsch-Indië en $\frac{2}{5}$ van den export van den Belgischen Congo een afzet in de V. S. van Amerika. Palmolie is na cocosolie (inclusief het copra-equivalent) en lijnzaad, omgerekend op olie-equivalent, het derde importproduct in de oliën- en vettengroep in de V. S. van Amerika. Deze olie wordt zoowel voor eetbare doeleinden, n.l. bij de bereiding van „shortenings”, als voor de bereiding van zeep gebezigd. Van den totalen invoer werd 45% in de voedingsmiddelenindustrie en ruim 40% in de zeepindustrie verwerkt, terwijl 8% bij de fabricage van verschillende andere producten, waaronder ook de blikindustrie, werd aangewend.

Britsch-West-Afrika is verreweg de grootste exporteur

van palmpitten; circa 50% van den wereldexport is uit deze streken afkomstig. Europa is practisch de eenige markt; de V. S. van Amerika nemen slechts 3% af van den wereldexport ten bedrage van 600.000 ton.

Daarentegen zijn de V. S. van Amerika de grootste afnemers van palmpittenolie, welke voor dezelfde doeleinden wordt gebruikt als cocosolie.

Peper.

De pepermarkt was in de afgelopen twee weken, over het geheel genomen, zeer lusteloos. De Londen-notering voor zwarte-peper bleef, na de daling van 2 tot $1^{15}/16$ pence per lb., gedurende de geheele periode onveranderd op dit niveau. In samenhang hiermede zijn de prijzen te Batavia en te Telok Betong eveneens gedaald; de fluctuaties waren echter slechts gering. Alleen een klein aantal zaken kwam tot stand tegen een prijs van f 9,60 à f 9,65 per 100 kg voor Juni/Juli-leveringen. De markt sloot op f 9,45 vraag en f 9,65 aanbod per 100 kg.

De markt voor witte peper was aanvankelijk gunstiger. Afdoeningen werden gemeld tegen f 18,85, f 19,— en f 19,10 per 100 kg fob Banka. Daarna liep de prijs echter wederom terug en, behoudens een enkele afdoening in de laatste week, kwamen geen zaken meer tot stand, doordat verkoopers op f 18,85 per 100 kg hielden en exporteurs niet hooger dan f 18,25 konden bieden. De Londen-notering bleef gedurende de eerste week onveranderd op $3^{3}/8$ d., om daarna te zakken tot $3^{5}/16$ pence per lb.

Een vergelijking van het prijsverloop van zwarte en witte peper in de afgelopen vijf maanden met dat van de overeenkomstige periode van 1938, is in het ondervolgende staatje gegeven.

Prijsverloop van zwarte peper, per 100 kg. E.k. Telok Betong.

	1938	1939
Ult. Januari.....	f 12,30	f 13,50
„ Februari.....	„ 14,75	„ 12,25
„ Maart.....	„ 16,25	„ 11,—
„ April.....	„ 14,65	„ 10,30
„ Mei.....	„ 13,85	„ 10,—

Prijsverloop van witte peper, per 100 kg fob. Banka-havens.

	1938	1939
Ult. Januari.....	f 22,50	f 20,—
„ Februari.....	„ 25,05	„ 19,75
„ Maart.....	„ 24,90	„ 20,40
„ April.....	„ 23,30	„ 20,55
„ Mei.....	„ 23,10	„ 20,25

De prijzen zijn in de afgelopen vijf maanden, vergeleken met die van de overeenkomstige periode in 1938, niet onbelangrijk gedaald. Vooral voor zwarte-peper is het prijsverloop zeer ongunstig. Het vertoont een voortdurend dalende tendenz. Van f 13,50 in Januari is de prijs gezakt tot f 10,— in Mei. De prijzen voor witte peper zijn eveneens gedaald, doch deze daling zette zich niet voort en de prijzen bleven schommelen om het niveau van $\pm f$ 20,— per quintaal.

De verschepingen naar het buitenland bedroegen gedurende de eerste 4 maanden van 1939 voor zwarte en witte peper resp. 13.366 ton en 4.347 ton. Vergelijkt men dit met de overeenkomstige cijfers van 1938, toen de uitvoer resp. 7.672 ton en 2.944 ton bedroeg, dan ziet men, dat de exporthoeveelheid bijna is verdubbeld.

Van dezen uitvoer ging het grootste deel naar de volgende landen:

Uitvoer van zwarte en witte peper gedurende Jan./April 1939.

Zwarte peper	Witte-peper
V. S. van Amerika .. 6.406 ton	Singapore..... 2.211 ton
Singapore..... 1.461 „	V. S. van Amerika . 499 „
Britsch-Indië..... 757 „	Groot-Britannië ... 404 „
Groot-Britannië 610 „	Nederland..... 323 „
Italië..... 570 „	

Rubber.

Tijdens deze verslagperiode hebben zich op de rubbermarkt noch belangrijke prijsveranderingen noch wijzigingen van beteekenis in de algemeene marktsituatie voorgedaan.

Door een kleine vermindering in de belangstelling, wellicht veroorzaakt door de ongunstige berichten uit het Verre Oosten, daalde de prijs voor standard sheets te Londen, in navolging van het marktverloop te New-York, met $1/16$ tot $8^{3}/16$ d. per lb., om zich na eenige dagen echter weer te herstellen tot $8^{1}/4$ d. per lb.

Nog steeds oefenen politieke berichten een belangrijk groter invloed op de marktstemming uit, dan die, welke betrekking hebben op de rubbermarkt in het bijzonder, hoewel kan worden opgemerkt, dat de markt thans gevoeliger is voor goede dan voor slechte berichten.

Deze vaste ondertoon van de markt is, op grond van de buitengewoon gezonde statistische positie, alleszins verklaarbaar.

De tabel op pag. 1084, waarin cijfermateriaal, ontleend aan het Mei-nummer van het Statistical Bulletin van het I.R.R.C., is verwerkt, geeft duidelijk de, ten opzichte van het vorige jaar, sterk verbeterde positie weer.

Die cijfers kunnen nog worden aangevuld met de Mei-gegevens uit de V.S. van Amerika. De consumptie heeft zich, in afwijking van de minder optimistische verwachtingen, hersteld tot 44.400 ton. De invoer ten bedrage van 47.500 ton was bijna 2.000 ton hooger dan in April 1939, terwijl de voorraden, welke sedert April 1938 onafgebroken waren gedaald, per ultimo Mei een kleine stijging tot 193.600 ton te zien gaven.

Behalve de politieke toestand vormt ook het Amerikaanse barterplan een onzekerheid scheppende factor voor de nabije toekomst van het prijsverloop. Recent persberichten kondigen aan, dat thans overeenstemming is bereikt tusschen de Britsche en Amerikaanse Regeering over de ruilvereenkomst, waarbij een hoeveelheid van 80.000 ton rubber is betrokken. Deze hoeveelheid zal worden geleverd door de Britsche Regeering, onder voorwaarde, dat de voorraad door de Amerikaanse Regeering geheel zal worden geblokkeerd voor een periode van zeven jaar, tenzij er binnen dit tijdsbestek een oorlog zou uitbreken.

In long tons.

Periode	Wereld- exporten	Wereldverbruik			Voorraden buiten de restrictie- gebieden per ultimo :		
		V.S. van Amerika	Elders	Totaal	V.S. van Amerika	Elders	Totaal
1e kwartaal '39.....	241.300	138.700	126.900	265.600	205.900	218.400	424.300
April 1939.....	73.800	44.200	42.300	86.500	190.900	212.900	403.800
Jan. t/m Apr. '39.....	315.100	182.900	169.200	352.100	190.900	212.900	403.800
Jan. t/m Apr. '38.....	330.800	118.800	164.900	283.700	303.900	263.900	567.800
" " " '37.....	333.500	208.800	176.200	385.000	267.700	144.100	411.800

Zoolang niet nadere bijzonderheden over deze overeenkomst, speciaal omtrent de blokkeeringsbepalingen, bekend zijn, valt moeilijk uit te maken, welken invloed hiervan op de rubbermarkt zal uitgaan.

Zou de Britsche Regeering de bedoelde 80.000 ton van de vrije markt betrekken, terwijl daarnaast zeer scherp omliggende regels zijn opgesteld voor het afzonderen van den oorlogsvoorraad, dan is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat handelskringen hun bezwaren tegen het aanvankelijke voorstel zullen laten varen, wat in een oplopenden rubberprijs zou resulteren. Zoowel de verminderde hoeveelheid (bij het bekend worden van de plannen in April spraken de berichten over een door Amerika gewenschten voorraad van meer dan 200.000 ton), als de langdurige periode, gedurende welke de voorraad uit de markt zal blijven, verminderen immers den onmiddellijken invloed van den boven de markt zwevendenden voorraad in belangrijke mate.

Rijst.

In de afgelopen weken bleef de rijstmarkt vrijwel onveranderd. Door het Voedingsmiddelenfonds werden nog circa 25 à 30.000 tons gabah gekocht voor Juni/Juli-levering, waarvan ongeveer 15.000 tons in West-Java en rond 10.000 tons in Oost-Java.

De markt in West-Java is vast te noemen evenals die in Indramajoe en in de residentie Pekalongan, in

welke gebieden de rijstpellers prijzen houden, die overeenkomen met de richtprijzen van het Voedingsmiddelenfonds.

In Oost-Java is de rijstmarkt minder vast. De pellers zijn doorlopend als verkoopers in de markt beneden de prijzen, die door het Voedingsmiddelenfonds werden aangelegd. Men schijnt in Oost-Java te meenen, dat de rijstmarkt geen vooruitzichten biedt, hoewel tot op heden reeds meer dan het geheele normale exportsurplus van Oost-Java door het Voedingsmiddelenfonds werd opgekocht.

De consumptieve vraag is zooals immer in den vollen oogsttijd slechts gering. Het laat zich verstaan, dat de terugverkoop van speculatieve contracten voor levering Juli in deze markt zeer moeilijk is en prijsdrukkend zal werken.

Aangezien het padiseizoen ten naastebij ten einde loopt, kan de veronderstelling worden gewaagd, dat Oost-Java-pellers met een te grooten verkoopdrang in deze omstandigheden hun eigen zaak benadeelen.

Zooals bij meerdere gelegenheden duidelijk door ambtenaren van het Departement van Economische Zaken werd uiteengezet, zal het Voedingsmiddelenfonds ervoor zorgdragen, dat het normale uitvoeroverschot uit de markt wordt genomen.

Voor de rest van de fabrieksproductie zal vanzelfsprekend, evenals in andere jaren, op de Java-markt een afzet worden gevonden.

Boeken en Tijdschriften.

Economische Voorlichting No. 24, 1939.

Van *Economische Voorlichting*, het weekblad van de gelijknamige afdeling der Directie van Handel en Nijverheid van het Ministerie van Economische Zaken te 's-Gravenhage, werd No. 24 ontvangen, gedateerd 16 Juni 1939.

O.m. worden hierin artikelen aangetroffen over den economischen toestand van Finland alsmede over de suikercultuur en suikerindustrie in de Philippijnen.

De rubriek „Handel en Nijverheid” bevat o.a. bijdragen over den Nederlandschen uitvoer naar Turkije, alsmede over handel en scheepvaart van Japan, terwijl

hier eveneens mededeelingen voorkomen over eenige landen, waaronder Britsch-Indië en Bulgarije.

Onder „Economische Propaganda” komt een geïllustreerd artikel voor over de voorjaarsbeurs te Zagreb, terwijl hier verder de gebruikelijke kalender is opgenomen van komende internationale jaarbeurzen, congressen en tentoonstellingen.

„Economische Politiek” maakt o.a. melding van eenige verdragen en overeenkomsten, gesloten tusschen Argentinië—Italië, Duitschland—Litauen, Duitschland—Mandsjoerije en Duitschland—Zuid-Slavië.

Korte Berichten.

A. Binnenland.

GROOTHANDELSPRIJZEN EXPORTPRODUCTEN.

Indexcijfers, gewogen met uitvoerhoeveelheden in 1935
(1929 = 100).

		(Voorloopige cijfers)	
Sept. 1936...	39,7	10 Apr.	— 15 Apr. 1939 .. 46,0
Dec. „ ...	56,6	17 „	— 22 „ „ .. 46,5
Mrt. 1937...	63,5	24 „	— 29 „ „ .. 47,0
Sept. „ ...	52,6	1 Mei	— 6 Mei „ .. 47,5
Dec. „ ...	44,8	8 „	— 13 „ „ .. 47,9
Mrt. 1938...	40,7	15 „	— 20 „ „ .. 47,6
Juni „ ...	40,2	22 „	— 27 „ „ .. 48,0
Sept. „ ...	44,5	29 „	— 3 Juni „ .. 48,5
Dec. „ ...	45,1	5 Juni	— 10 „ „ .. 48,7
Mrt. 1939...	46,3	12 „	— 17 „ „ .. 48,5
Mei „ ...	48,0	19 „	— 24 „ „ .. 48,5

(Centraal Kantoor voor de Statistiek).

*

STAND DER CLEARING MET DUITSCHLAND.

Volgens mededeeling van den Agent in Ned.-Indië van het Nederlandsch Clearinginstituut was de stand der clearing met Duitschland op 15 Juni 1939 als volgt:

Stortingen in Nederland:	f 132.129m/
Waarvan bestemd voor achterstallige vorderingen, rentedienst en vrije rekening Reichsbank.....	f 15.330m/

Bestemd voor nieuwe vorderingen.....	f 116.799m/
Stortingen in Duitschland:	f 161.376m/
Uitbetalingen in Nederland op nieuwe vorderingen	f 116.021m/
Achterstand.....	f 44.600m/

*

BEWEGING DER MOTORVERKEERSMIDDELLEN TE LAND GEDURENDE APRIL 1939.

	Personenauto's		Autobussen		Vrachtauto's	
	1/4-'39	30/4-'39	1/4-'39	30/4-'39	1/4-'39	30/4-'39
Java & Madoera....	37.876	38.036	1.819	1.822	6.866	6.917
Buitengewesten.....	14.418	14.523	7.377	7.348	6.113	6.180
Totaal Ned.-Indië....	2.294	52.559	9.196	9.170	12.979	13.097

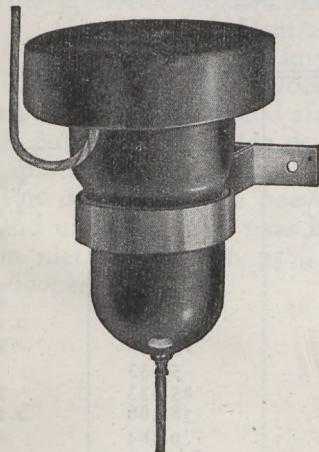
*

VASTSTELLING PRIJSLIJST 3e KWARTAAL 1939.

Bij beschikking van den Directeur van Financiën van 9 Juni 1939 No. DA 30/1/11, gelet op artikel 10 der Ordonnantie op het Statistiekrecht (Staatsblad 1924

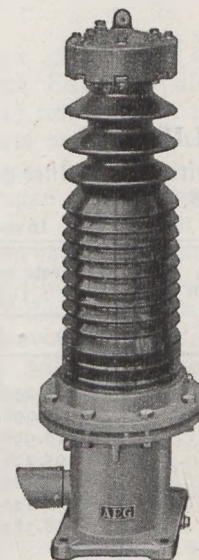
AEG

OVERSPANNING-BEVEILIGINGS-APPARATEN.

Ionen - bliksemfleider voor laagspanningsnetten

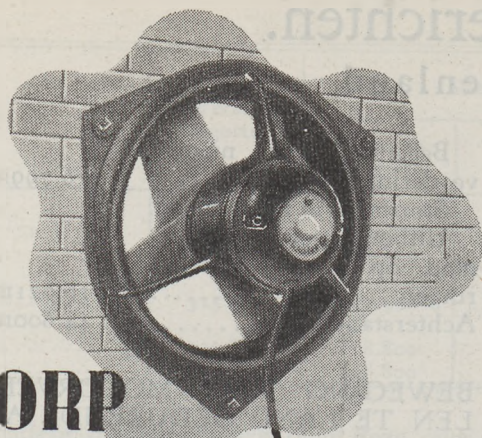
Hooge beschermwaarde
Groote betrouwbaarheid
Eenvoudige montage
Geen toezicht
Lage aanschaffingskosten

30-220 kV.

Overspanningsafleider Type SAWF voor hoogspanningsnetten

AEG ELECTRICITEITS-MAATSCHAPPIJ
SOERABAIA BATAVIA

WALDORP

Stroomlijn VENTILATOREN

VOOR ALLE VENTILATIE-DOELEINDEN

De moderne Aero-dynamische constructie van dit „Allround“ ventilatortype waarborgt door zijn:

- speciaal vierbladigen vleugel
- gunstigen vorm en profiel
- speciale motortypen

een onovertroffen:

- hoogen statischen druk
- groot vermogen
- gering stroomverbruik

Voor alle ventilatie-problemen zullen wij gaarne deskundig adviseeren.

N.V. GEVEKE & Co.'s TECHNISCH BUREAU
SOERABAJA BANDOENG MEDAN

No. 517), is besloten :

Vast te stellen de aan deze beschikking gehechte prijslijst voor de aangifte gedurende het 3e kwartaal 1939 van de waarde ter berekening van het statistiekrecht bij den invoer der daarin vermelde goederen.

*

VASTSTELLING PRIJSCOURANT 3e KWARTAAL 1939.

Bij beschikking van den Directeur van Financiën van 9 Juni 1939 No. DA 11/2/21, gelet op art. 19 van de Rechtenordonnantie, is besloten :

Vast te stellen de aan deze beschikking gehechte prijs-courant voor de aangifte gedurende het 3e kwartaal 1939 van de waarde, ter berekening van het in- en uitvoerrecht der daarin vermelde goederen te heffen volgens de Indische Tariefwet.

*

NIEUWE EN OPGEHEVEN MAATSCHAPPIJEN.

Javasche Courant van 20/6—1939 No. 49.

Bijvoegsel No. 82. Naamlooze Vennootschap: „N.V. Handel Mij. en Rijspellerij Kim Hin“, gevestigd te Pamanoekan. Kapitaal f 100.000.—, verdeeld in 100 aandelen van f 1000.—.

Javasche Courant van 23/6-1939 No. 50.

Door overlijden is de te Parakan gevestigde vennootschap firmanaam „Yong Kiet & Co“, op 7 Mei 1939 ontbonden.

Bij akte van 20 Juni 1939 is de te Toli Toli gevestigde commanditaire vennootschap onder de firma „Kian Goan & Co.“ per dien datum ontbonden.

Bij akte ddo. 6 Juni 1939 is de te Poso gevestigde vennootschap onder firma „Rassam Atamimi & Co.“ ontbonden met ingang van ultimo 1938.

B. Buitenland.

AUSTRALIË.

Invoer en uitvoer van thee gedurende het eerste kwartaal 1939 en 1938.

Invoer.

Landen van herkomst	Eerste kwartaal 1939		Eerste kwartaal 1938	
	lb.	£stg.	lb.	£stg.
Nederlandsch-Indië	7.608.231	347.043	8.142.078	396.325
Britsch-Malaya	1.096	56	—	—
Ceylon	2.728.998	165.830	2.217.915	140.280
Britsch-Indië	595.226	34.213	393.843	24.093
China	124.402	3.722	164.280	4.973
Hongkong	1.120	39	3	—
Japan	118.385	3.017	69.645	2.340
Groot-Britannië	—	—	10	2
Duitschland	120	9	—	—
Totaal	11.177.578	553.929	10.987.774	568.013

Her-uitvoer.

	lb.	£A
Eerste kwartaal 1939	99.948	9.309
Eerste kwartaal 1938	99.622	8.818

Invoer van koffie „raw and kiln dried“ gedurende het eerste kwartaal 1939.

Landen van herkomst	lb.	£stg.
Britsch Oost-Afrika	139.664	3.865
Britsch-Indië	169.079	4.352
Papoea	14.975	374
Nieuw-Guinea	5.710	188
Tanganyika	2.357	75
Britsch West-Indië	9.055	467
Arabië	78.107	2.172
Abessinië	13.098	397
Brazilië	5.633	94
Columbia	25.833	746
Costa Rica	78.366	2.211
Hawaii	9.584	275
Guatemala	53.006	1.296
Nederlandsch-Indië	463.805	5.365
Gezelschaps-eilanden	1.195	38
Britsch-Malaya	12	1
Italië	13	—
Nieuw-Caledonië	330	10
V. S. van Amerika	47.178	1.159
Andere landen	4.000	29
Totaal	1.121.000	23.114

Invoer van „crude rubber” gedurende het eerste kwartaal 1939.

Landen van herkomst	cwt.	£stg.
Nederlandsche-Indië.....	13.073	52.518
Britsch-Malaya.....	53.588	212.781
Ceylon.....	4.562	17.693
Papoea.....	7.814	28.541
Nieuw-Guinea.....	178	734
Brazilië.....	101	389
Groot-Britannië.....	11	183
V. S. van Amerika.....	6	14
Totaal.....	79.333	312.853

Invoer van rubber „waste, masticated, powdered and reclaimed rubber” gedurende het eerste kwartaal 1939.

Landen van herkomst	cwt.	£stg.
Britsch-Malaya.....	40	163
Groot-Britannië.....	288	640
V. S. van Amerika.....	5.584	7.167
Nieuw-Zeeland.....	23	8
Totaal.....	5.935	7.978

(20899/39) (Mededeeling van het Consulaat-Generaal der Nederlanden te Sydney).

PARAGUAY.

Nieuwe invoerregeling.

Betreffende deze regeling kunnen de volgende bijzonderheden worden medegedeeld. Deze berust op een regeeringsdecreet van 2 Juni 1939, waarbij is bepaald, dat, alvorens tot bestelling in het buitenland over te gaan, de tot den invoerhandel toegelaten Paraguaansche importeur in het bezit moet zijn van een vergunning tot invoer, te verstrekken door de invoercontrôle-commissie, de z.g. „Comision de Contralor de Importaciones”. Zonder die vergunning is invoer verboden. Bedoelde commissie verleent die invoervergunning binnen de grenzen van het voor elk land afzonderlijk door de Banco de la Republica vastgestelde deviezenquotum.

Dit quotum stelt de Banco de la Republica vast op basis van de beschikbare hoeveelheid deviezen, voortspuitend uit den export naar het betrokken land, welk quotum niet minder dan 75% van die exportdeviezen mag belooopen.

De invoercontrôle-commissie bepaalt de soort van goederen, welke kan worden ingevoerd. Aanvragen van vergunningen tot invoer van goederen uit landen, waar de invoer van Paraguaansche goederen niet aan beperkende maatregelen is onderworpen en waarvan de handelsbalans voor Paraguay gunstig is, genieten de voorkeur. Slechts op vertoon van de aan den invoer voorafgaande vergunning van de invoercontrôle-commissie kan de douane de betrokken goederen tot invoer toelaten, ook wanneer die goederen per post worden ingevoerd. Deze bepaling geldt niet voor goederen, die binnen een tijdsruimte van 30 dagen na 2 Juni 1939 van uit de buitenlandsche haven naar Paraguay zijn verladen. Derhalve moet de Paraguaansche importeur voor goederen na 2 Juli verscheept, steeds in het bezit zijn van een aan den invoer voorafgaande vergunning. De invoervergunning is 240 dagen geldig, te rekenen van het tijdstip van uitreiking af, voor zooveel betreft goederen van niet-Amerikaanschen oorsprong.

(Med. E.V. 726/39).

ROEMENIË.

Graanuitvoer gedurende April 1939.

Gedurende de maand April 1939 is uit Roemenië een totale hoeveelheid van 166.296 ton granen, zaden, enz. uitgevoerd, tegenover 92.984 ton in April 1938. Voor tarwe zijn deze cijfers respectievelijk 77.952 ton en 42.102 ton, en voor maïs 48.777 ton en 19.376 ton.

De uitvoer naar de voornaamste landen gedurende April 1939 was als volgt:

Engeland	36.717 ton
Griekenland	30.645 „
Italië	21.654 „
België	16.688 „
Nederland	16.681 „
Duitschland	6.892 „

Wat den uitvoer betreft gedurende de eerste vier maanden van 1939, neemt Engeland als afnemer de eerste plaats in met 255.247 ton van een totaal van 674.255 ton. De 2e en 3e plaats worden in vrijwel gelijken afstand bezet door Italië met 68.993 ton en Nederland met 68.046 ton. Het bovengenoemde totaal van 674.255 ton overtreft met 299.207 ton den totalen uitvoer gedurende de eerste vier maanden van 1938. Naar Duitschland is vooral maïs en naar Italië voornamelijk tarwe geëxporteerd. De maïsvoorraden beginnen schaarsch te worden, insgelijks de tarwevoorraden, die men gaarne voor den nieuwen oogst wil liquideeren, daar deze oogst nog steeds een groote opbrengst belooft.

(Med. E.V. 723/39).

Marktberichten.

(BATAVIA EN SOERABAIA).

Verslag over de periode 19 t/m 24 Juni 1939.
Prijzen per 100 kg, tenzij anders vermeld.

SUIKER.

Soerabaia.

De prijzen voor leveringen in het tweede, zoowel als in het derde conventiejaar, zijn aanvankelijk gestegen,

resp. van f 7,30 tot f 7,75 en van f 6,85 tot f 7,25; tegen het einde van verslagperiode trad echter een reactie in, mede door de geruchten, dat inzake de voor het derde conventiejaar in te voeren restricties nog geen overeenstemming was bereikt. De markt sloot met aanbod voor Juli/Aug.-levering tegen f 7,60 en voor Sept./Dec.-levering tegen f 7.—, practisch zonder vraag.

Speciaal voor
Tennis!

Fl. 1.60

Bata

ACCOUNTANTSKANTOOR
E. F. JAHN
BATAVIA

Lid v.h. Nederlandsche Instituut v. Accountants
Voor:

ACCOUNTANCY
ADMINISTRATIES en
BELASTINGZAKEN

KALI BESAR W. 40-TEL. 109 BT.

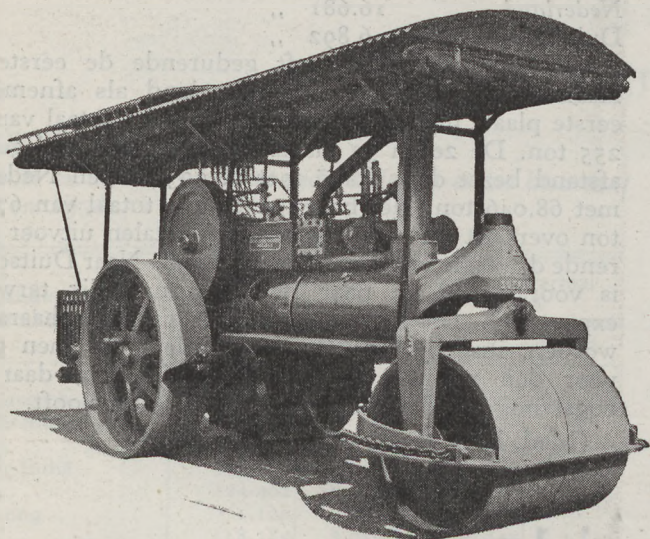
Machinefabriek **NIO PENG LONG**, Batavia-C.

Uw speciaal adres voor:

Complete Tapioca-installatie,
Sheets en Crêpe Rubbermangel,
Rijst-dorschmachine—Thee-roller,
Complete serehketel,
Stoomketels en riemschijven.

Verder:

**Ijzerconstructie en reparaties
van alle mogelijke machines.**

WIJ LEVEREN DE
JUISTE WALSEN

De N. V. De Nederlandsch-Indische
Industrie te Soerabaia levert een
in Indië gebouwde wegwals voor
Indische wegen en Indische om-
standigheden.

Stoomwalsen door de „Industrie” afgeleverd worden overal gevraagd.

Goede Indische wegen worden aangelegd met goed materiaal en met de
beste stoomwalsen van de N. V. De Ned. Ind. Industrie, Soerabaia.

Wij zijn specialisten op het gebied van wegwalsen!

N. V. DE NED.-INDISCHE INDUSTRIE SOERABAIA

De omzetten waren wederom gering. De Nivas verkocht slechts 3.300 tons consumptiesuikers. Het aantal malende fabrieken steeg van 56 tot 64.

De Londen- en fob-Cuba-noteringen waren op 16/6 en 23/6 resp. als volgt:

Londen-notering (in sh. per cwt.):

Aug.	1939	6/11 ³ / ₄	7/3 ³ / ₄
Dec.	„	6/11 ¹ / ₄	6/11 ¹ / ₂
Maart	1940	6/2	6/2
Mei	„	6/2 ¹ / ₂	6/2 ¹ / ₂
Actual:	Raws 7/3,		Raws 7/6 sellers,
	business done.		buyers showing no interest.

Fob-Cuba-notering (in dc. per lb.):

Juli	1939	1,35	1,42 ¹ / ₂
Sept.	„	1,14	1,15 ¹ / ₂
Dec.	„	1,12 ¹ / ₂	1,14
Maart	1940	1,12 ¹ / ₂	1,10 ¹ / ₂
Mei	„	1,13 ¹ / ₂	1,11 ¹ / ₂

THEE.

Batavia.

Het aanbod van ready-thee bedroeg gedurende verslagperiode 8.600 kisten, tegen 9000 kisten in de voorgaande week. De kwaliteit vertoonde weinig verandering. De markt was flauw, met weinig afdoeningen.

Onderstaande prijzen gelden op basis: „uitvoerrecht voor verkopers rekening”.

Prompt:

		Laagste	Hoogste
Oranje Pecco	{ fijnste	f 0,47	— f 0,49
	{ fijne	„ 0,45	— „ 0,46 ¹ / ₂
	{ gew.	„ 0,43	— „ 0,44
Pecco		„ 0,40	— „ 0,41
Pecco Souchong en Souchong		„ 0,39 ¹ / ₂	— „ 0,40 ¹ / ₂
Broken Oranje Pecco	{ fijnste	„ 0,44	— „ 0,46 ¹ / ₂
	{ fijne	„ 0,38 ¹ / ₂	— „ 0,42 ¹ / ₂
	{ gew.	„ 0,35 ¹ / ₂	— „ 0,36 ¹ / ₂
Broken Pecco		„ 0,35	— „ 0,36 ¹ / ₂
Broken Tea		„ 0,34	— „ 0,35
Fannings		„ 0,34 ¹ / ₂	— „ 0,35 ¹ / ₂
Stof & Small Fannings		„ 0,34	— „ 0,34 ¹ / ₂

RUBBER.

Batavia.

In het begin van verslagperiode steeg de prijs van Sheets van 29¹/₈ tot 29⁵/₈ cent per 1/2 kg en van Crêpe van 31³/₈ tot 31⁷/₈ cent per 1/2 kg. Daarna trad echter onder invloed van de ongunstige politieke situatie in Europa zoowel als in China een reactie in en zakten de prijzen voor Sheets en Crêpe resp. tot 29³/₈ en 31⁵/₈ cent per 1/2 kg.

Licenties:

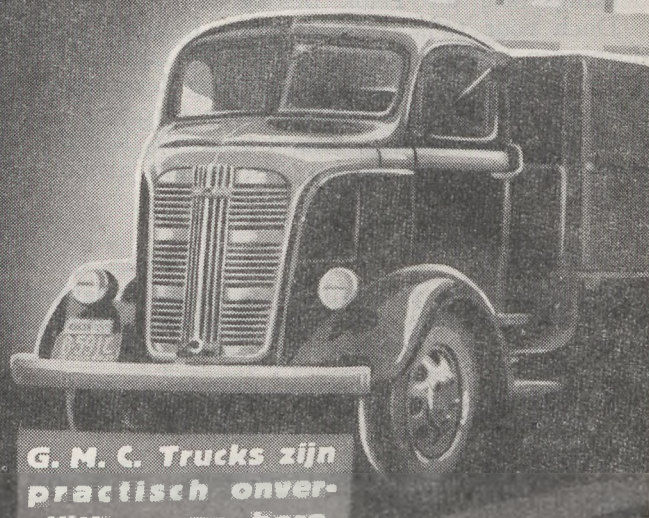
Het aanbod van licenties voor dit jaar bleef klein, waardoor de prijzen in sympathie met de rubbermarkt aanvankelijk konden stijgen van 49 tot 50 cent per kg. Tegen het einde van verslagperiode wilden koopers echter niet hooger bieden dan 49 à 49¹/₂ cent per kg, waardoor vrijwel geen zaken tot stand kwamen.

U. K. Stockcijfers:

Londen	42.989 (— 636 tons)
Liverpool	21.542 (— 266 tons)

Kellij

OPEEN GMC
TRUCK KUNT
U BOUWEN!

G. M. C. Trucks zijn
practisch onver-
slijtbaar en bere-
kend voor elke
taak. Men verslijft
twee goedkope
trucks, tegen één
G. M. C.
G. M. C. Trucks
van 12 tot 10 ton

Product van
General Motors

GMC TRUCKS

**LINDETEVES-STOKVIS
AFDEELING AUTOZAKEN**

Marktnoteeringen:

Datum	Londen		New York		Singapore		Batavia	
	Std. Sheet per lb.	Std. Sheet per lb.	Std. Sheet per lb.	Med. c Bl. Std. Sheet per lb.	Java Std. Sheet per 1/2 kg	Java Crêpe per 1/2 kg	Java Crêpe per 1/2 kg	Java Crêpe per 1/2 kg
19-6-'39	d. 8 ³ / ₁₆	\$ 0,16 ¹ / ₄	\$ 0,28 ¹ / ₄	\$ 0,27	f 0,29 ¹ / ₈	f 0,31 ³ / ₈		
20-6-'39	" 8 ¹ / ₄	" 0,16 ³ / ₈	" 0,28 ¹ / ₄	" 0,27 ¹ / ₄	" 0,29 ¹ / ₄	" 0,31 ⁵ / ₈		
21-6-'39	" 8 ¹ / ₄	" 0,16 ⁵ / ₁₆	" 0,28 ¹ / ₂	" 0,27 ¹ / ₂	" 0,29 ⁵ / ₈	" 0,31 ³ / ₄		
22-6-'39	" 8 ³ / ₁₆	" 0,16 ¹ / ₄	" 0,28 ¹ / ₄	" 0,27 ¹ / ₄	" 0,29 ³ / ₈	" 0,31 ⁵ / ₈		
23-6-'39	" 8 ¹ / ₄	" 0,16 ⁵ / ₁₆	" 0,28 ¹ / ₂	" 0,27 ¹ / ₈	" 0,29 ¹ / ₄	" 0,31 ¹ / ₂		
24-6-'39	" —	" —	" 0,28 ⁶ / ₈ ¹	" 0,27 ³ / ₈	" 0,29 ³ / ₈	" 0,31 ⁵ / ₈		

Soerabaia.

Op de rubbermarkt bleef het aantal afdoeningen gering en de prijzen ondergingen weinig verandering. Japansche exporteurs traden hoofdzakelijk als koopers op. Sheets werden gedaan tot 29⁵/₈ cent en Crêpe tot 31³/₄ cent per 1/2 kg. De markt sloot op deze prijzen, nominaal.

KOFFIE.

Batavia.

Lampong-Robusta en W.I.B. Robusta-koffie. De New-York-noteering liep gedurende verslagperiode weer terug en sloot op 4,19 dc. per lb. voor Juli-levering. De prijs voor W.I.B.-koffie echter was beter dan de vorige week, daar één exporteur alles, wat tot f 17,25 aan de markt kwam, afnam, zoodat verkoopers op f 17,50 en later zelfs op f 17,75 hielden.

Lampong-Robusta-koffie 15%. Exporteurs toonden nog steeds belangstelling voor dit product, doch de prijzen bleven nog op een te hoog niveau. Er was kleine dekkingsvraag uit Telok Betong.

Doch voor 12%, 10% en 3% bestond vraag. Afdoeningen werden gemeld voor 12% tegen f 10,75 en f 10,70 voor Juni/Juli- en Juli/Aug.-leveringen; voor 10% kwamen zaken tot stand tegen f 10,75 en f 10,60 voor Juli/Aug.-levering, terwijl voor 3% koffie f 11,80 werd geboden met slechts een gering aanbod tegen f 12.—.

Soerabaia.

De markt was zeer stil. Voor goede ondernemingskoffie bestond vraag tot f 17,75, doch verkoopers hielden op f 18.—.

1) Openingsprijs.

De noteeringen waren als volgt:

	vraag	aanbod
Exportkwaliteit Aug./Oct.-levering	f 17,50	f 17,75
Exportkwaliteit Oct./Dec.-levering	" 17,37 ¹ / ₂	" 17,62 ¹ / ₂

PEPER.

Batavia.

Zwarte Lampong-peper. De Londen-noteering bleef onveranderd op 1¹⁵/₁₆ d. per lb. Telok Betong noteerde als volgt:

	vraag	aanbod
17/6 Juni/Juli-levering	f 9,60	f 9,80
19/6 " "	" 9,60	" 9,85
20/6 " "	" 9,60	" 9,75
21/6 " "	" 9,55	" 9,70
22/6 " "	" 9,40	" 9,65
23/6 " "	" 9,40	" 9,65

Exporteurs toonden op dit niveau weinig belangstelling. Voor Juni/Juli-levering werden door de tweede hand nog wat zaken gedaan tegen f 9,60, terwijl exporteurs eenige kleine partijen — voor indekking — voor verderaf-leveringen uit de markt namen tot f 9,45 en f 9,35.

Londen-voorraad: 1171 tons.

Witte Muntok-peper. Doordat verkoopers voor Juni/Juli-levering op f 18,85 hielden en exporteurs slechts tot f 18,25 boden, kwamen geen zaken tot stand. Slechts een kleine afdoening tegen f 18,75 werd gemeld.

Londen-voorraad: 7766 tons.

CITRONELLA-OLIE.

Batavia.

De screeh-oliemarkt was over het algemeen stil. Enkele drums ready A-olie werden tot f 0,78 per kg uit de markt genomen, terwijl voorts eenige afdoeningen A-olie voor Juni/Juli-levering plaats vonden tegen f 0,77 per kg. Van de zijde van exporteurs kwam geen verdere vraag. Speculanten kochten echter voor verdergelegene termijnen in 1939 tegen f 0,77 per kg A-olie. Een afdoening voor levering in 1940 kwam tot stand à f 0,80 per kg. Olies met een hooger citronellal-gehalte dan 35 % konden slechts een betrekkelijk geringe premie maken boven A-olie; 40% olie werd gedaan tegen f 0,79 per kg en 45% olie tegen f 0,86 per kg.

BANKZAKEN

EFFECTENZAKEN

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ, N.V.

FACTORIJ BATAVIA
en hare kantoren in Nederl.-Indië, Br.-
Indië, Burma, Str. Settl., China en Japan

REISCREDIETBRIEVEN
TRAVELLER'S CHEQUES

KAPOK.

Soerabaia.

De markt bleef onveranderd.

KAPOKPITTEN.

Soerabaia.

Slechts enkele kleine partijen voor indekking werden gedaan op basis van *f* 1,80 fob. Japansche exporteurs waren tijdelijk uit de markt door gebrek aan licenties.

COPRA.

Soerabaia.

Doordat de Londen-noteringen steeds terugliepen, konden exporteurs practisch niet tot zaken komen. Oliefabrieken bleven echter tot hogere prijzen koopen. Fobnug deed aan het einde van verslagperiode *f* 6,25, met aanbod tot *f* 6,75. Voor N.I.F.M.S. e.k. Soerabaia bestond vraag tot *f* 6,70. Verkoopers hielden echter op *f* 6,85.

GAPLEK.

Soerabaia.

Nadat aanvankelijk eenige partijen nieuwe oogst werden afgedaan tot *f* 1,85, werd later tevergeefs tot *f* 1,78 aangeboden. In Probolinggo kwamen zaken tot stand tot *f* 1,62½.

GAPLEKMEEL.

Soerabaia.

Dichtbij-levering kon worden afgedaan tot *f* 1,74, terwijl voor forward geen lager aanbod was dan *f* 1,96. Voor Oct./Dec.-levering bestond vraag tot *f* 1,90.

TAPIOCA.

Batavia.

Fabrikanten boden nu de AA-soorten aan tot *f* 6.— voor Juli/Sept.- en Juli/Dec.-leveringen, doch het buitenland toonde op dit niveau nog geen belangstelling. De lagere soorten werden aangeboden tot *f* 5,75, doch slechts tegen *f* 5,60 kwam een kleine afdoening tot stand.

Seeds mach. en pearls mach. werden resp. voor *f* 7,50 en *f* 7,75 aangeboden.

Noteringen :

f.f. flake	<i>f</i> 8.—
seeds A	<i>f</i> 8.—
Pearl A	<i>f</i> 8,25
fabrieksmeel G.L.T. AA	<i>f</i> 6.—
B III meel	<i>f</i> 1,30

MAIS.

Soerabaia.

De notering bleef gedurende de geheele week onveranderd op *f* 3,50.

RIJST.

Oost-Java.

De markt was in de afgelopen verslagperiode zeer kalm, met weinig zaken. Over het algemeen wilden pellers verdere aankopen van het Voedingsmiddelenfonds afwachten. Wel vonden afdoeningen plaats voor forward-leveringen met behoorlijke premies. Midden-Java kocht Kretek 30% voor Juli-levering tot *f* 6,35½/*f* 6,39½,

tegen welken prijs verder aanbod bleef bestaan. Voor Oct./Dec.-leveringen werden eenige partijen afgedaan tot *f* 6,72, waartegen vraag bleef bestaan; het aanbod stelde zich echter op *f* 6,80.

Voor O.J.S./I kwamen eenige zaken tot stand tegen *f* 6,74½ franco fabriek Djember.

De locale markt bleef apathisch. Er was nagenoeg geen vraag. Aanbod van O.J.S./I voor ready-levering tot *f* 6,34 werd niet opgenomen. Menado en de Molukken bleven vrijwel geheel uit de markt.

De noteringen waren als volgt :

		Juni	
Banjoewangi	OJS/AA	<i>f</i> 7,82½	fr. fabriek
„	OJS/H	„ 6,47½	„
„	OJS/HI	„ 6,10	„
Djember	OJS/I	„ 6,31½	„
Loemadjang	Hoo Ing	„ 6,15	„
„	Tjong Bie	„ 6,31½	„
Pasoeroean	Tjong Bie	„ 6,56	fr. wg. Soerabaia
Kretek 30%		„ 6,31½	„
Petja Koelit		„ 5,66½	„

GRONDNOTEN.

Batavia.

Cheribon gepelde e.k. Cheribon Sept./Oct. *f* 9,50 gedaan; Sept./Nov. *f* 9,25 gedaan, inclusief zak.

COCOSKOEKEN.

Batavia.

E.k. Tjilatjap Juni/Juli'39 *f* 3,10 nominaal.

DAMAR.

Batavia.

Sumatra en Pontianak (asst. No. 1, 2, 3, 4, 5) :

Sumatra A/E	<i>f</i> 22,25 aanbod
Sumatra E	<i>f</i> 11,40 nominaal
Pontianak A/E	<i>f</i> 19,25 aanbod
Pontianak E	<i>f</i> 8,90 nominaal

HUIDEN.

Batavia.

Buffel nat : *f* 12,75

Koe nat : *f* 22,75

Buffel droog (1-11 kg) : I *f* 38.—; II *f* 30,50; III *f* 23.—

(11-13 kg) : I *f* 48,75; II *f* 38,50; III *f* 26.—

(13 kg en hooger) I *f* 54.—; II *f* 47,50; III *f* 30,50

Koe droog (1-7 kg) : I *f* 98,75; II *f* 88.—; III *f* 73.—

(7-9 kg) : I *f* 72,25; II *f* 65,75; III *f* 60,25

(9 kg en hooger) : I *f* 66,75; II *f* 61.—; III *f* 53,25

GEITEVELLEN.

Batavia.

Per stuk (basis : 35 kg per 100 st.) : I *f* 0,70 ; II *f* 0,44.

SCHAPEVELLEN.

Batavia.

Per stuk (basis : 50 kg per 100 st.) : I *f* 0,50 ; II *f* 0,28.

CACAO.

Batavia.

E.k. Batavia prompt *f* 23.— nominaal.

TIN.

Batavia.

± *f* 202,50.

Aanbestedingen.

Lelang pemborongan.

Pada hari Senen, tanggal 25 hari, boelan September tahoen 1939, pada djam sepoeloh pagi, kita Resident Buitenzorg akan mengadakan di kantor kita di Buitenzorg soewatoe lelang pemborongan, jaini hal memasoekkan barang makanan mateng akan roemah pendjara di Buitenzorg sementara tahoen 1940.

Taksiran f 10.933.—

Adapoen akan segala perdjandjian pemborongan ini dan taksirannja halnja itoe, boleh dipreksa oleh segala orang jang soeka begitoe di kantor kita jang memegang pemborongan, pada tiap-tiap hari — ketjoewali hari Minggoe dan hari Raja — moelai djam 8 pagi sampai djam 12 tengah hari, maka di tempat itoe orang boleh mendapat segala ketrangan jang disoekainja.

Soerat menawar haroes disampaikan di kantor kita jang memegang pemborongan ini, ta' boleh laloe dari pada djam sepoeloh pagi hari waktoe pemborongan ini.

(75)

Kita Resident di Buitenzorg.

Lelang pemborongan.

Pada hari Saptoe, tanggal enambelas hari, boelan September tahoen 1939, pada djam sepoeloh pagi, kita Assistent-Resident Djember akan mengadakan di kantor kita di Djember soewatoe lelang pemborongan, jaini hal memasoekkan barang makanan mateng akan roemah pendjara di Djember sementara tahoen 1940.

Taksiran f 9.285.—

Adapoen akan segala perdjandjian pemborongan ini dan taksirannja halnja itoe, boleh dipreksa oleh segala orang jang soeka begitoe di kantor kita jang memegang pemborongan, pada tiap-tiap hari — ketjoewali hari Minggoe dan hari Raja — moelai djam 8 pagi sampai djam 12 tengah hari, maka di tempat itoe orang boleh mendapat segala ketrangan jang disoekainja.

Soerat menawar haroes disampaikan di kantor kita jang memegang pemborongan ini, ta' boleh laloe dari pada djam sepoeloh pagi hari waktoe pemborongan ini.

(80)

Kita Assistent-Resident Djember di Djember.

Lelang pemborongan.

Pada hari Senen, tanggal 4 hari, boelan September tahoen 1939, pada djam sepoeloh pagi, kita Assistent-Resident van Sidoardjo akan mengadakan di kantor kita di Sidoardjo soewatoe lelang pemborongan, jaini hal memasoekkan barang makanan mateng akan roemah pendjara di Sidoardjo sementara tahoen 1940.

Taksiran f 2.227.—

Adapoen akan segala perdjandjian pemborongan ini dan taksirannja halnja itoe, boleh dipreksa oleh segala orang jang soeka begitoe di kantor kita jang memegang pemborongan, pada tiap-tiap hari — katjoewali hari Minggoe dan hari Raja — moelai djam 8 pagi sampai djam 12 tengah hari, maka di tempat itoe orang boleh mendapat ketrangan jang disoekainja.

Soerat menawar haroes disampaikan di kantor kita jang memegang pemborongan ini, ta' boleh laloe dari pada djam sepoeloh pagi hari waktoe pemborongan ini.

(82)

Kita Assistent-Resident Sidoardjo di Sidoardjo.

Lelang pemborongan.

Pada hari Saptoe tanggal 19 hari, boelan Augustus tahoen 1939, pada djam sepoeloh pagi, kita Assistent-Resident Soerakarta, akan mengadakan di kantor kita di Soerakarta, soewatoe lelang pemborongan, jaini hal memasoekkan makanan mentah dan lain² bagai orang terpendjara didalam pendjara negeri di iboe kota Soerakarta sementara tahoen 1940.

Lelang pemborongan jang terseboet diatas ini akan diadakan, baik dengan sekali goes, jaitoe memborongkan hal itoe sama sekali, baik diborongkan pakai beberapa bagian (perceel), jaitoe :

- perceel jang pertama : hal memasoekkan beras ;
hal memasoekkan djagoeng ;
Taksiran f 7.210.—
- perceel jang kedoea : hal memasoekkan daging mentah ;
Taksiran f 710.—
- perceel jang ketiga : hal memasoekkan ikan kering ;
Taksiran f 1.010.—
- perceel jang keempat : hal memasoekkan telur bebek asin ;
Taksiran f 680.—
- perceel jang kelima : hal memasoekkan „vivres ketjil”
Taksiran f 3.880.—

Adapoen akan segala perdjandjian pemborongan ini dan taksirannja dan lain-lain halnja itoe boleh diperiksa oleh segala orang jang soeka begitoe dikantor kita jang memegang pemborongan pada tiap-tiap hari — ketjoewali hari Minggoe dan hari Raja — moelai djam 8 pagi sampai djam 12 tengah hari, maka di tempat itoe orang boleh mendapat segala keterangan jang disoekainja.

Soerat menawar haroes disampaikan dikantor kita jang memegang pemborongan ini, ta' boleh laloe dari pada djam sepoeloh pagi pada hari waktoe pemborongan ini.

(84)

Kita Assistent-Resident di Soerakarta.

Lelang pemborongan.

Pada hari Rebo, tanggal 2 hari, boelan Augustus tahoen 1939, pada djam sepoeloh pagi, kita Assistent-Resident Soerakarta, akan mengadakan di kantor kita di Soerakarta, soewatoe lelang pemborongan, jaini hal memasoekkan makanan mentah dan lain² bagai orang terpendjara didalam pendjara² negeri di kota Sragen, sementara tahoen 1940.

Lelang pemborongan jang terseboet diatas ini akan diadakan, baik dengan sekali goes, jaitoe memborongkan hal itoe sama sekali, baik diborongkan pakai beberapa bagian (perceel), jaitoe :

- perceel jang pertama : hal memasoekkan beras ;
hal memasoekkan djagoeng ;
Taksiran f 3.930.—

- perceel jang kedoea* : hal memasoekkan daging mentah ;
Taksiran f 470.—.
- perceel jang ketiga* : hal memasoekkan ikan kering ;
Taksiran f 540.—.
- perceel jang keëmpat* : hal memasoekkan telur bebek
asin ;
Taksiran f 520.—.
- perceel jang kelima* : hal memasoekkan „vivres ketjil” ;
Taksiran f 2.460.—.

Adapoen akan segala perdjandjian pemborongan ini dan taksirannja dan lain-lain halnja itoe boleh diperiksa oleh segala orang jang soeka begitoe dikantor kita jang memegang pemborongan pada tiap-tiap hari — ketjoe-wali hari Minggoe dan hari Raja — moelai djam 8 pagi sampai djam 12 tengah hari, maka di tempat itoe orang boleh mendapat segala keterangan jang disoekainja.

Soerat menawar haroes disampaikan dikantor kita jang memegang pemborongan ini, ta' boleh laloe dari pada djam sepoeloh pagi pada hari waktoe pemborongan ini.

(85) Kita Assistent-Resident di Soerakarta.

Lelang pemborongan.

Pada hari Saptoe, tanggal sembilan, hari, boelan September 1939, pada djam sepoeloh pagi, kita Assistent-Resident Lamongan aken mengadakan di kantor kita di Lamongan soewatoe lelang pemborongan, jaini hal memasoekkan barang makanan mateng aken roemah pendjara di Lamongan sementara tahoen 1940.

Taksiran f 4.935.—.

(ampat riboe sembilan ratoes tiga poeloh lima roepiah).

Adapoen akan segala perdjandjian pemborongan ini dan taksirannja halnja itoe, boleh diperiksa oleh segala orang jang soeka begitoe di kantor kita jang memegang pemborongan, pada tiap-tiap hari ketjoe-wali hari Minggoe dan hari Raja — moelai djam 8 pagi sampai djam 12 tengah hari, maka di tempat itoe orang boleh mendapat segala katerangan jang disoekainja.

Soerat menawar haroes disampaikan di kantor kita jang memegang pemborongan ini, ta' boleh laloe dari pada djam sepoeloh pagi hari waktoe pemborongan ini.

(86) Kita Assistent-Resident di Lamongan.

Lelang pemborongan.

Pada hari Saptoe tanggal 16 hari, boelan September tahoen 1939, pada djam sepoeloh pagi, kita Assistent-Resident Rembang akan mengadakan dikantor kita di Rembang soewatoe lelang pemborongan, jaini hal memasoekkan barang makanan mateng akan segala roemah pendjara² di Rembang dan di Blora sementara tahoen 1940.

Lelang pemborongan jang terseboet diatas ini akan diadakan, baik dengan sekali goes, jaitoe memborongkan hal itoe sama sekali, baik diborongkan pakai beberapa bagian (*perceel*), jaitoe :

- perceel jang pertama* : hal memasoekkan barangmakanan mateng bagai pendjara negeri di Rembang.
Taksiran f 3.660.—.
- perceel jang kedoea* : hal memasoekkan barang makanan mateng bagai pendjara negeri di Blora.
Taksiran f 7.480.—.

Adapoen akan segala perdjandjian pemborongan ini dan taksirannja halnja itoe boleh dipreksa oleh segala orang jang soeka begitoe dikantor kita jang memegang pemborongan pada tiap-tiap hari — ketjoe-wali hari Minggoe dan hari Raja — moelai djam 8 pagi sampai djam 12 tengah hari, maka ditempat itoe orang boleh mendapat segala keterangan jang disoekainja.

Soerat menawar haroes disampaikan dikantor kita jang memegang pemborongan ini, ta' boleh laloe dari pada djam sepoeloh pagi pada hari waktoe pemborongan ini.

Kita Assistent-Resident Rembang
di Rembang.

(88)

Lelang pemborongan.

Pada hari Selasa, tanggal 15 hari, boelan Augustus tahoen 1939, pada djam sepoeloh pagi, kita Resident-Afdeelingshoofd Malang, akan mengadakan di kantor kita di Malang, soewatoe lelang pemborongan, jaini hal memasoekkan makanan mentah dan lain² bagai orang terpendjara didalam pendjara² negeri dan bagai Lands-werkinrichting di iboe kota Malang, sementara tahoen 1940.

Lelang pemborongan jang terseboet diatas ini akan di adakan, baik dengan sekali goes, jaitoe memborongkan hal itoe sama sekali, baik diborongkan pakai beberapa bagian (*perceel*), jaitoe :

- perceel jang pertama* : hal memasoekkan beras ;
hal memasoekkan djagoeng ;
Taksiran f 26.510.—.
- perceel jang kedoea* : hal memasoekkan daging mentah ;
Taksiran f 3.450.—.
- perceel jang ketiga* : hal memasoekkan ikan kering ;
Taksiran f 4.550.—.
- perceel jang keëmpat* : hal memasoekkan telur bebek asin ;
Taksiran f 3.640.—.
- perceel jang kelima* : hal memasoekkan „vivres ketjil” ;
Taksiran f 17.440.—.

Adapoen akan segala perdjandjian pemborongan ini dan taksirannja dan lain-lain halnja itoe boleh diperiksa oleh segala orang jang soeka begitoe dikantor kita jang memegang pemborongan pada tiap-tiap hari — ketjoe-wali hari Minggoe dan hari Raja — moelai djam 8 pagi sampai djam 12 tengah hari, maka di tempat itoe orang boleh mendapat segala keterangan jang disoekainja.

Soerat menawar haroes disampaikan dikantor kita jang memegang pemborongan ini, ta' boleh laloe dari pada djam sepoeloh pagi pada hari waktoe pemborongan ini.

Atas nama Kita Resident-Afdeelingshoofd Malang
di Malang.

(89)

Lelang pemborongan.

Pada hari Saptoe tanggal 23 hari, boelan September tahoen 1939, pada djam sepoeloh pagi, kita Assistent-Resident Tegal akan mengadakan di kantor kita di Tegal soewatoe lelang pemborongan, jaini hal memasoekkan barang makanan mateng akan segala roemah pendjara² di Tegal dan di Pemalang sementara tahoen 1940.

Lelang pemborongan jang terseboet diatas ini akan diadakan, baik dengan sekali goes, jaitoe memborongkan hal itoe sama sekali, baik diborongkan pakai beberapa bagian (perceel), jaitoe :

perceel jang pertama : hal memasoekkan barang makanan mateng bagai pendjara negeri di Tegal ;
Taksiran f 7.658,43.

perceel jang kedoewa : hal memasoekkan barang makanan mateng bagai pendjara negeri di Pemalang ;
Taksiran f 3.633,11.

Adapoen akan segala perdjandjian pemborongan ini dan taksirannja halnja itoe boleh dipreksa oleh segala orang jang soeka begitoe dikantor kita jang memegang pemborongan pada tiap-tiap hari — ketjoewali hari Minggoe dan hari Raja — moelai djam 8 pagi sampai djam 12 tengah hari, maka di tempat itoe orang boleh mendapet ketrangan jang disoekainja.

Soerat menawar haroes disampaikan dikantor kita jang memegang pemborongan ini, ta' boleh laloe dari

pada djam sepoeloeh pagi pada hari waktoe pemborongan ini.

Kita Assistent-Resident Tegal di Tegal.

(90)

Openbare aanbesteding.

De Resident van Palembang maakt bekend, dat op den 25en Juli 1939 des voormiddags om negen uur ten kantore van den Ingenieur E.A. Wats. Ambtenaar te Palembang, een openbare aanbesteding zal worden gehouden voor den bouw van een Post- en Telegraafkantor met Chefswoning te Loeboek Linggau met bijkomende werken, waarvan de kosten zijn geraamd op f 15.250.—.

De aanwijzing zal plaats hebben op hetzelfde kantoor te Palembang op den 18en Juli 1939, te tien uur voormiddag.

Bestek en voorwaarden met teekeningen verkrijgbaar ten kantore van genoemden Waterstaatsambtenaar tegen betaling van f 5.— per stel.

(91)

Invoer in Nederlandsch-Indië uit China.

(excl. goud en zilver)

Stat. No.	Omschrijving	1937		1938	
		1000 kg bruto	1000 glds	1000 kg bruto	1000 glds
1/21	Groep I. Dieren en planten	15	8	11	2
22/162	Groep II. Eetwaren en genotmiddelen	10.585	1.833	9.519	1.548
	waarvan :				
30	Katjang idjo	1.078	94	858	76
31	Katjang kedeleo	105	7	553	38
34	N.a.g. gedroogde peulvruchten	255	21	149	13
46	Gedroogde groenten, andere dan uien	3.541	407	3.241	402
47/49	Ingemaakte of op andere wijze verduurzaamde groenten	583	105	477	96
57	Macaroni, vermicelli en dergelijke meeldeegwaren	746	184	329	81
1117	Mandarijnen	688	161	541	119
129	N.a.g. eetwaren en eetwaaringrediënten	425	123	349	92
150	N.a.g. dranken en drankingrediënten	1.254	124	1.567	151
158	Gekorven tabak	280	186	154	103
163/224	Groep III. Dierlijke en plantaardige voortbrengselen	1.301	236	364	121
	waarvan :				
191	Pijn- of dennenhars	816	126	4	1
223	N.a.g. plantaardige voortbrengselen en halffabrikaten daarvan	258	25	145	14
225/279	Groep IV. Mineralen, v.a.s.	1.516	70	238	10
	waarvan :				
2226	Benzine en gasoline in bulk	855	30	—	—
251	Bouwcement	113	1	19	0
270	Gipssteen	242	2	41	2
280/3422	Groep V. Chemische voortbrengselen, enz.	3.850	1.258	3.818	1.236
	waarvan :				
306	Vuurwerk, v.a.s.	1.206	364	1.061	321
339	Bereide geneesmiddelen, voor den verkoop in het klein verpakt, 5% en minder dan 5% alcohol bevattend	102	113	107	105
342	Geneeskrachtige of tot opwekking dienende plantaardige en dierlijke voortbrengselen	1.045	438	1.160	466
361	Reukwerken en parfumerieën, 5% of minder dan 5% alcohol bevattend	232	62	135	48
363	Pommade, cosmetiek e.d. toilet- en schoonheidsmiddelen	592	70	542	64
423/465	Groep VI. Aardewerk en porselein, enz.	873	89	393	52
	waarvan :				
436	Ander n.a.g. grof aardewerk	274	22	160	11
446	Ander n.a.g. fijn aardewerk	301	47	116	22
452	Vuurvaste steenen	212	5	11	0
466/489	Groep VII. Glas en glaswerk	93	261	125	176
	waarvan :				
480	Rijwiel- en zaklantaarnlampen	41	246	28	153
490/528	Groep VIII. Hout, kurk, plantaardig vlechtmateriaal, enz.	445	80	515	84
529/548	Groep IX. Huiden, vellen, pelswerk, enz.	80	64	127	86
549/606	Groep X. Garens, manufacturen, enz.	4.510	3.872	5.183	4.067
	waarvan :				
549	Katoenen weefgarens	1.415	1.119	1.600	1.320
561	Ongebleekte katoenen stoffen	241	223	236	198
563	Geverfde id. id.	436	428	256	238
565	Bontgeweven id. id.	351	427	204	232
588	Katoenen borstrokken en nethemden	150	188	239	299
589	Gebreide en tricotgoederen, andere	91	145	213	332
603	Papieren parapluies en parasols	1.215	243	1.674	325
607/654	Groep XI. Papier en papierwaren, enz.	1.017	326	824	343
	waarvan :				
613	Bordpapier	170	10	—	—
618	Fancypapier	342	161	339	164
659/662+}	Groep XII. Metalen, v.a.s. excl. goud en zilver	564	96	118	51
666/817 }					
818/842	Groep XIII. Rij-, voer-, vaartuigen, enz.	4	2	0	1
843/958	Groep XIV. Machines, werktuigen, toestellen en gereedschappen, enz.	1.517	467	1.496	406
	waarvan :				
1804	Batterijen voor zak- en rijwiellantaarns	1.033	181	1.102	168
2945	Electrische zak- en rijwiellantaarns	179	121	89	61
959/1002	Groep XV. Andere goederen	127	62	126	59
	Totaal	26.497	8.724	22.857	8.242

Uitvoer uit Nederlandsch-Indië naar China.

(excl. goud en zilver; excl. opbrengst der geheven uitvoerrechten)

Stat. No.	Omschrijving	1937		1938	
		1000 kg bruto	1000 glds	1000 kg bruto	1000 glds
1/65	Groep I. Dierlijke voortbrengselen en fabrikaten				
	daarvan	138	132	89	61
	waarvan :				
39	Gedroogde of gerookte tripang	105	28	77	20
60	Eetbare vogelnestjes	19	97	9	41
71/84	Groep II. Caoutchouc en getah pertjah	2.136	1.314	966	384
	waarvan :				
75	Ondernemingsrubber in vellen	2.136	1.314	936	373
85/109	Groep III. Drogerijen en specerijen	320	289	318	195
	waarvan :				
93	Kinine, ook crudum-kinine en kinine-zouten	38	232	32	156
102	Zwarze peper	273	53	237	33
158/171	Groep IV. Koffie, v.a.s.	103	28	168	32
	waarvan :				
168	Gepelde Robusta-koffie	102	28	167	32
179/204	Groep V. Olie- en vethoudende vruchten en zaden, plantaardige oliën en vetten	847	128	3.310	252
	waarvan :				
188	Copra	361	51	1.978	113
199	Klapperolie	485	77	962	116
200	Palmolie	—	—	369	22
220/230	Groep VI. Suiker, v.a.s.	45.433	1.924	23.265	995
	waarvan :				
220	Superieure hoofdsuiker (no. 25 en hooger)	37.971	1.619	11.178	501
220	Geraffineerde kristalsuiker	1.534	64	—	—
224	Melassesuiker	5.925	240	11.411	467
231/238	Groep VII. Tabak, v.a.s.	10	3	23	7
239/244	Groep VIII. Tapiokaproducten	6.135	370	499	18
	waarvan :				
241	Tapiokameel	5.745	339	472	17
245/246	Groep IX. Thee	282	171	2	0
	waarvan :				
246	Stofthee	231	137	—	—
255/264	Groep X. Vezels, v.a.s.	58	23	34	13
1)	Groep XI. Overige plantaardige voortbrengselen	13.463	273	5.633	133
	waarvan :				
111	Spiritus, al dan niet gedenatureerd	565	30	160	9
136	Djatihout : ruw bekapt, dwarsliggers	1.020	53	—	—
141	Ebbenhout	213	11	—	—
143	N.a.g. wildhout : rondhout of ruw bekapt	8.856	37	2.172	8
172	Bakaubast	1.129	10	1.285	11
206	Citronella-olie	75	86	59	59
250	Tinggibast	1.257	18	1.758	29
266	Onbewerkte rotting	258	19	133	11
289/312	Groep XII. Aardoliën, aardolieproducten, minerale brandstoffen, n.a.g.	256.645	8.783	185.995	7.599
	waarvan :				
289/308	Aardoliën en aardolieproducten	255.394	8.779	175.336	7.522
309	Bunkerkolen	1.251	3	2.430	19
310	N.a.g. steenkolen	—	—	8.229	55
313/336	Groep XIII. Cement, ertsen, onedele metalen, tras, zwavel	2	0	5	0
337/376	Groep XIV. Goederen van verschillende aard	34	17	23	19
377/462	Groep XV. Buitenl. voortbrengselen	10	3	1	1
	Totaal	325.616	13.458	220.331	9.709

1) 66/70 — 110/157 — 172/178 — 205/219 — 247/254 — 265/288.

Economisch Weekblad

voor Nederlandsch-Indië

Orgaan van het Departement van Economische Zaken met medewerking van Hoofden van Departementen, Diensten en Bedrijven, alsmede van niet-ambtelijke personen en organisaties.

Statistische Mededeelingen

bijvoegsel van No. 26 van den 8en Jaargang

30 Juni 1939

Inlandsche landbouw in de residentie Bali en Lombok in Mei 1939.

In verslagmaand is in de residentie Bali en Lombok in totaal Inlandsche éénjarige landbouwgewassen geogst van 50.864 ha en bijgeplant op 17.341 ha, terwijl op ultimo der maand 151.825 ha aanplant te velde staat.

Sedert Januari t/m Mei jl. bedraagt de geogste uitgestrektheid 151.447 ha en de bijgeplante 216.874 ha. Ondervolgend staatje geeft een vergelijking van de cijfers der afzonderlijke gewassen met die der afgelopen jaren.

Uitgestrektheden der Inlandsche landbouwgewassen in de residentie Bali en Lombok in hectaren.

Gewas	Eiland Bali			Eiland Lombok		
	Geogst in Mei					
	1939	1938	gem. '29/'38	1939	1938	gem. '34/'38
Sawahpadi.....	4.499	2.425	4.810	39.849	22.953	46.582
Padigogo.....	1.052	1.324	3.043	377	267	225
Mais.....	258	509	1.021	233	398	211
Cassave.....	994	597	243	6	253	102
Bataten.....	946	772	652	20	58	87
Overige gewassen	1.180	1.043	2.105	850	812	747
Totaal.....	9.529	6.670	11.874	41.335	24.741	47.954

G was	Geogst in Jan. t/m Mei					
	1939	1938	gem. '29/'38	1939	1938	gem. '34/'38
Sawahpadi.....	20.261	17.831	18.508	50.220	27.261	56.671
Padigogo.....	18.038	17.919	18.099	1.927	1.080	1.247
Mais.....	36.440	30.898	24.956	1.846	1.872	1.353
Cassave.....	1.633	1.125	991	329	567	612
Bataten.....	9.915	6.802	6.718	284	304	293
Overige gewassen	8.400	8.650	7.796	2.154	1.874	2.515
Totaal.....	94.687	83.225	77.068	56.760	32.958	62.691

Gewas	Bijgeplant in Mei					
	1939	1938	gem. '29/'38	1939	1938	gem. '34/'38
Sawahpadi.....	5.706	4.623	5.084	10	—	29
Padigogo.....	—	—	46	—	—	2
Mais.....	4.849	4.694	3.317	578	485	233
Cassave.....	235	229	220	147	216	100
Bataten.....	1.780	1.157	752	109	177	76
Overige gewassen	1.746	2.423	1.370	2.175	1.475	1.062
Totaal.....	14.322	13.126	10.789	3.019	2.353	1.502

Gewas	Eiland Bali			Eiland Lombok		
	Bijgeplant in Jan. t/m Mei					
	1939	1938	gem. '29/'38	1939	1938	gem. '34/'38
Sawahpadi.....	70.770	71.139	67.817	85.688	83.278	76.764
Padigogo.....	765	5.686	2.058	1.362	344	713
Mais.....	30.912	22.051	20.160	2.203	2.499	1.084
Cassave.....	2.076	3.528	1.599	1.173	727	550
Bataten.....	6.063	6.190	4.853	737	701	354
Overige gewassen	9.546	11.052	10.248	5.579	4.390	3.179
Totaal.....	120.132	119.646	106.735	96.742	91.939	82.644

Gewas	Aanplant op ulto Mei					
	1939	1938	gem. '29/'38	1939	1938	gem. '34/'38
Sawahpadi.....	69.141	69.405	65.140	41.176	58.240	30.824
Padigogo.....	331	4.55	1.859	587	316	307
Mais.....	15.660	14.265	13.885	947	1.089	448
Cassave.....	4.196	3.920	2.777	1.187	782	552
Bataten.....	5.023	5.199	4.335	636	620	314
Overige gewassen	8.101	6.515	7.014	4.840	3.947	2.165
Totaal.....	102.452	103.861	95.010	49.373	64.994	34.610

Gewas	Geogst Jan. t/m Mei + aanplant op ulto Mei					
	1939	1938	gem. '29/'38	1939	1938	gem. '34/'38
Sawahpadi.....	89.402	87.236	83.648	91.396	85.501	87.405
Padigogo.....	18.369	22.476	19.958	2.514	1.316	1.554
Mais.....	52.100	45.163	38.84	2.793	2.961	1.801
Cassave.....	5.829	5.045	3.768	1.516	1.349	1.164
Bataten.....	14.938	12.001	11.053	920	924	607
Overige gewassen	16.501	15.165	14.810	6.994	5.821	4.680
Totaal.....	197.139	187.086	172.078	106.133	97.952	97.301

(Centraal Kantoor voor de Statistiek, Afdeling Landbouwstatistiek).

Oogst en aanplant der voornaamste Inlandsche landbouwgewassen op Java en Madoera in Mei 1939. ¹⁾

Moesson en regenval.

Aan het weerbericht van het Koninklijk Magnetisch en Meteorologisch Observatorium over Mei jl. wordt het volgende ontleend.

Tot ongeveer de 2e decade der maand woeien boven

Java kenteringachtige winden. Daarna heerschte zwakke tot matige Oostmoesson.

In West-Java was de regenval in het algemeen normaal en lager. In Midden-Java heerschte met uitzondering van Banjoemas, waar de val wisselvallig was, een tekort. In Oost-Java registreerden Soerabaia en Pasoeroean eveneens een tekort en Besoeki een normalen val met afwijkingen naar beide kanten.

¹⁾ Zie ook de tabellen in het Statistisch Gedeelte op pag. 1106. Dit verslag is afgesloten op 20 Juni 1939.

Algemeen overzicht.

Uit de hieronder staande tabel 1 blijkt, dat in *verslagmaand* in totaal van 1.286.000 hectare éénjarige Inlandsche landbouwgewassen zijn *geogst*, d.i. 15% meer dan in Mei 1938 en 10% meer dan het gemiddelde in de jaren 1929/38. Tot deze vermeerdering t.o.v. de vorige jaren hebben bijna alle gewassen bijgedragen, vnl. sawahpadi, maïs en cassave. De vermeerdering van het geogst oppervlak is niet het gevolg van uitbreiding van het areaal, maar dient grotendeels toegeschreven te worden aan vervroeging van den padioogst t.o.v. verleden jaar.

De in de eerste vijf maanden van dit jaar geogste oppervlakte bedraagt 4.042.000 hectare, d.i. 7% meer dan in dezelfde periode van 1938 en 5% meer dan gemiddeld in het overeenkomstige tijdvak der jaren 1929/38. De vermeerdering t.o.v. vorige jaren komt hoofdzakelijk voor rekening van sawahpadi en cassave. Maïs is iets minder geogst dan het veeljarige gemiddelde.

In totaal is in Mei jl. op 600.000 hectare *bijgeplant*, d.i. 5% meer dan in Mei 1938 en 22% meer dan het veeljarige gemiddelde. De vermeerdering t.o.v. vorige jaren komt vnl. door den grooteren bijplant van sawahpadi, terwijl er minder maïs en cassave in den grond is gebracht dan het vorige jaar.

In de eerste vijf maanden van dit jaar bedraagt de totaal *bijgeplante* uitgestrektheid 4.152.000 hectare, wat vrijwel gelijk is aan dezelfde periode van 1938, doch 10% meer dan gemiddeld in hetzelfde tijdvak der jaren 1929/38. Sawahpadi en cassave laten t.o.v. het veeljarige gemiddelde een vermeerdering zien; maïs daarentegen een kleine vermindering, terwijl de groote uitbreiding van de kedelee zeer opvalt.

De staande aanplant op ultimo verslagmaand ad 3.521.000 hectare is 3% kleiner dan op eind Mei 1938, doch 11% groter dan het veeljarige gemiddelde. De sawahpadi- en maïs-aanplant is kleiner dan t.o.v. verleden jaar, doch groter dan het 10-jarige gemiddelde. Cassave laat t.o.v. vorige jaren een vermeerdering zien.

De som der in de eerste vijf maanden van 1939 geogste uitgestrektheden en den op ultimo verslagmaand te velde staanden aanplant bedraagt 7.563.000 hectare, d.i. 2% meer dan in 1938 en 8% meer dan gemiddeld in de jaren 1929/38.

Uit de navolgende grafieken kan voor geheel Java en Madoera worden opgemerkt, dat in verslagmaand de

TABEL 1.

GEWAS	UITGESTREKTHEDEN IN 1000 HECTAREN OP JAVA EN MADOERA.																	
	Geogst in Mei			Geogst in Jan. t/m Mei			Bijgeplant in Mei			Bijgeplant in Jan. t/m Mei			Aanplant op ultimo Mei			Som der geogste uitgestrektheden in Jan. t/m Mei + aanplant op ultimo Mei		
	1939	1938	gem. 1929/1938	1939	1938	gem. 1929/1938	1939	1938	gem. 1929/1938	1939	1938	gem. 1929/1938	1939	1938	gem. 1929/1938	1939	1938	gem. 1929/1938
Sawahpadi + rantja	998	889	913	1.810	1.666	1.681	202	194	147	2.473	2.494	2.291	1.511	1.635	1.429	3.321	3.301	3.110
Padiogogo	42	38	46	356	368	389	1	2	—	39	38	38	18	16	18	374	384	407
Maïs	63	34	59	1.066	1.008	1.077	108	115	115	520	537	537	449	482	447	1.515	1.490	1.524
Cassave	58	50	48	276	244	211	51	56	43	368	364	287	781	767	641	1.057	1.011	852
Bataten	13	11	10	69	57	55	15	14	13	66	62	57	53	53	48	122	110	103
Aardappelen	1	—	1	3	3	6	1	1	1	3	3	6	2	2	4	5	5	10
Andere knolgewassen	17	16	14	52	49	47	6	7	5	38	37	35	63	65	58	115	114	105
Aardnoten	11	12	12	76	82	73	17	17	15	98	109	84	86	94	70	162	176	143
Kedelee	19	13	12	50	43	38	117	87	69	211	167	135	183	143	114	233	186	152
Andere peulvruchten	17	12	13	68	59	60	18	16	23	82	76	81	71	71	74	139	130	134
Overige gewassen	47	39	41	216	209	197	64	63	60	254	262	237	304	310	278	520	519	475
Totaal	1.286	1.114	1.169	4.042	3.788	3.834	600	572	491	4.152	4.149	3.788	3.521	3.633	3.181	7.563	7.426	7.015

2) Voor de beteekenis van dit percentage-cijfer wordt verwezen naar de algemeene opmerkingen in „Oogst en aanplant der voornaamste Inlandsche landbouwgewassen op Java en Madoera in Februari 1939” te pag. in het Economisch Weekblad ddo. 31 Maart 1939 No. 13.

oogstlijnen van sawahpadi en maïs en in mindere mate ook die van cassave boven die van voorgaande jaren uitkomen. De *bijplantlijnen* van sawahpadi en cassave komen bijna op dezelfde hoogte als die van 1938, doch zijn hooger dan het tienjarige gemiddelde. De *bijplantlijn* van maïs komt bijna op dezelfde hoogte als van voorgaande jaren.

Meerdere bijzonderheden omtrent het verloop van den oogst en bijplant van de drie genoemde gewassen in West-, Midden- (+ Vorstenlanden) en Oost-Java vindt men in de betrekkelijke grafieken.

Voor de residentie-cijfers wordt verwezen naar het statistisch gedeelte op pag. 1106.

Sawahpadi (inclusief gogorantja).

Van dit gewas is in verslagmaand op Java en Madoera 998.000 hectare geogst en in de periode Januari tot en met Mei jl. 1.810.000 hectare, hetgeen 9% meer is dan in Januari/Mei 1938.

Als *mislukt* is voor Mei jl. 25.652 hectare (1,10%)²⁾ opgegeven tegen 31.642 hectare (1,34%) in Mei 1938 en 42.284 hectare (1,89%) gemiddeld in de jaren 1929/38. Van deze 25.652 hectare zijn door ziekten en plagen verloren gegaan 16.517 hectare, door droogte 1.363 hectare en door overstrooming en andere oorzaken 7.772 hectare.

De belangrijkste mislukkingen zijn gerapporteerd in de res. Bodjonegoro (10.977 hectare), Soerabaja (4.633 hectare), Madoera (3.102 hectare) en Bantam (2.633 hectare).

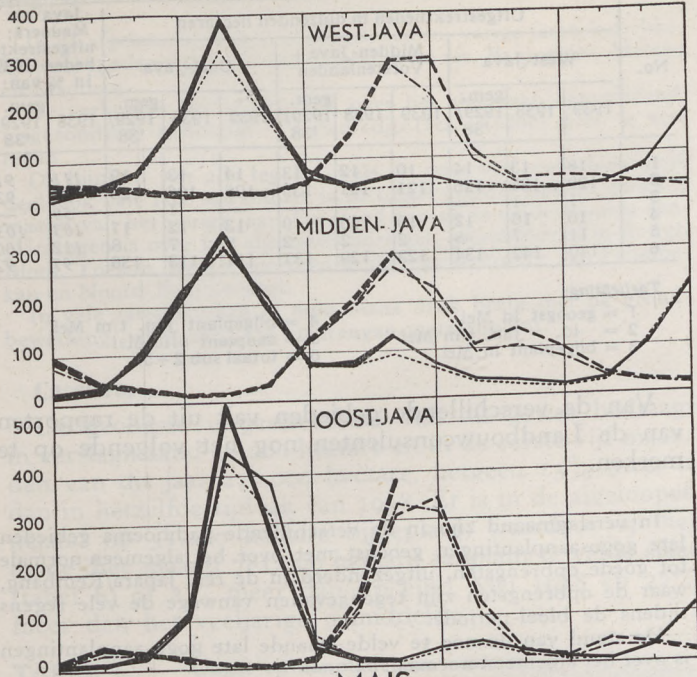
In de eerste vijf maanden van dit jaar is 56.599 hectare (1,78%) *mislukt* tegen 71.185 hectare (2,24%) in de overeenkomstige periode van 1938 en 78.001 hectare (2,57%) gemiddeld in hetzelfde tijdvak der jaren 1929/38.

In den navolgenden staat (tabel 2) vindt men de gemiddelde padioopbrengsten (exclusief de nihil opbrengsten). Uit de gegevens, die voor 1939 nog als voorlopig zijn te beschouwen, blijkt, dat de gemiddelde opbrengst in 1939 voor totaal Java en Madoera vrijwel gelijk is aan die in 1938, doch vrij belangrijk hooger dan het 10-jarige gemiddelde.

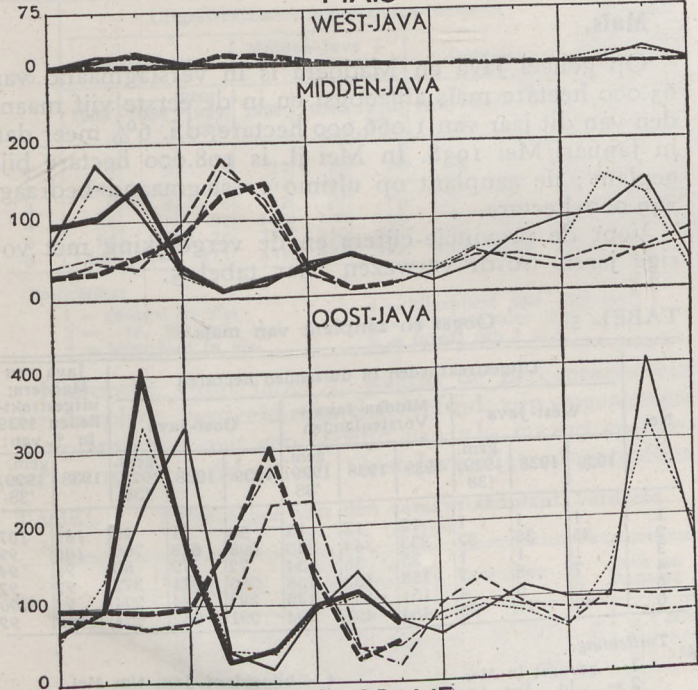
In West-Java is de gemiddelde opbrengst hooger dan in vorige jaren, daarentegen in Midden-Java + Vorstenlanden en in Oost-Java iets lager dan in 1938, doch hooger dan het veeljarige gemiddelde.

SAWAH PADI+GOGORANTJA

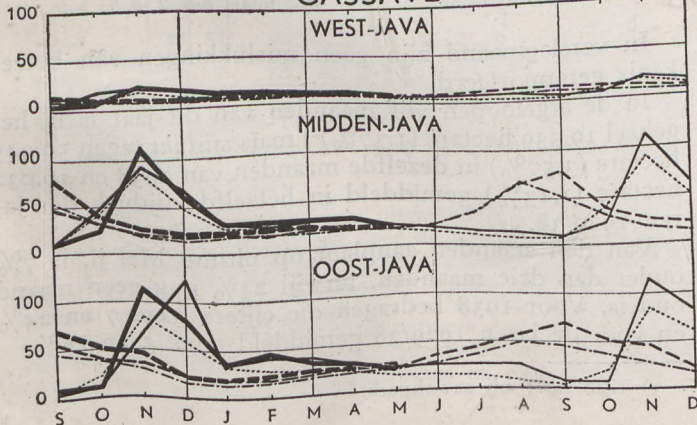
IN DUIZENDEN HECTAREN

MAIS

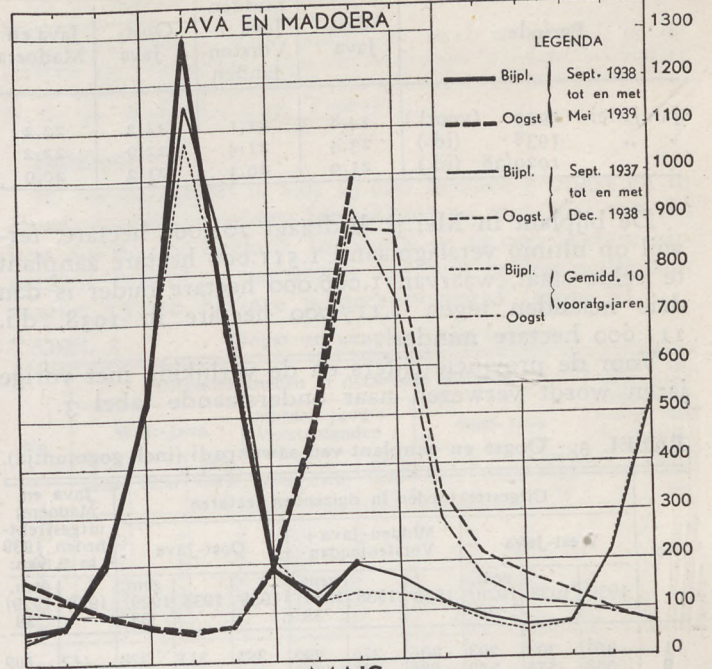

CASSAVE

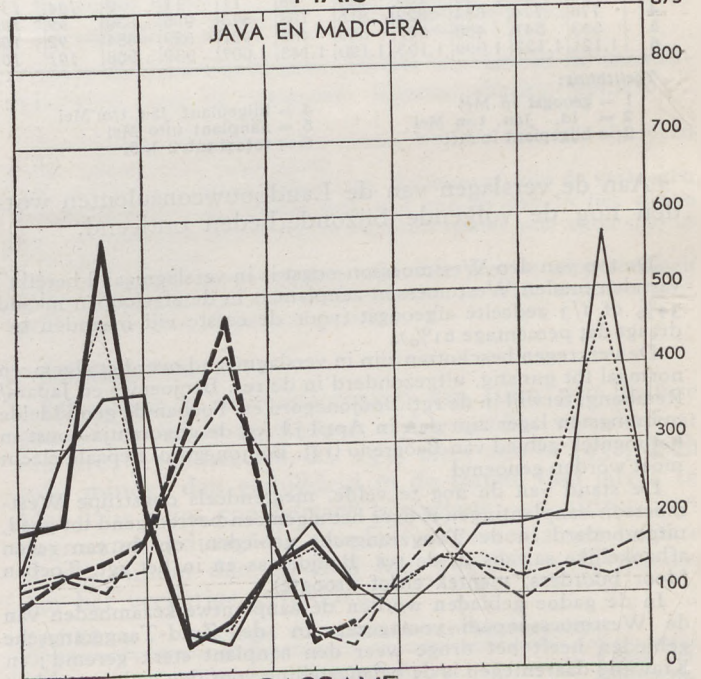

SAWAH PADI+GOGORANTJA

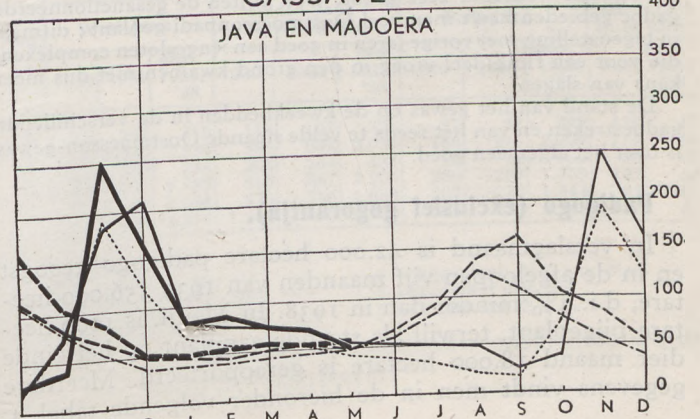
IN DUIZENDEN HECTAREN

MAIS

CASSAVE

Overzicht, van bijplant en oogst van de voornaamste Inlandsche voedingsgewassen in West-, Midden-, Oost-Java en Java Madoera in 1000 hectaren.

TABEL 2. Gemiddelde opbrengsten in q/ha droge padi.

Periode	West-Java	Midden-Java + Vorstenlanden	Oost-Java	Java en Madoera
" 1938 (id.)	23,4	21,4	22,9	22,2
" 1929/38 (id.)	21,9	20,3	21,2	20,9

De bijplant in Mei jl. bedraagt 202.000 hectare, terwijl op ultimo verslagmaand 1.511.000 hectare aanplant te velde staat, waarvan 1.006.000 hectare ouder is dan drie maanden tegen 1.117.000 hectare in 1938, d.i. 111.000 hectare minder.

Voor de provincie-cijfers en de verlijking met vorige jaren wordt verwezen naar onderstaande tabel 3.

TABEL 3. Oogst en aanplant van sawahpadi (incl. gogorantja).

No.	Uitgestrektheden in duizenden hectaren									Java en Madoera; uitgestrektheden 1939 in % van:	
	West-Java			Midden-Java + Vorstenlanden			Oost-Java			1938	gem. 1929/'38
	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38		
1	307	303	293	306	275	292	385	311	328	112	109
2	568	575	549	686	641	658	556	450	474	109	108
3	58	59	40	133	124	98	11	11	9	104	137
4	776	774	684	822	815	768	875	905	839	99	108
5	553	547	460	507	549	485	451	539	484	92	106
6	1.121	1.122	1.009	1.193	1.190	1.143	1.007	989	958	101	107

Toelichting:

- 1 = geoogst in Mei
2 = id. Jan. t/m Mei
3 = bijgeplant in Mei
- 4 = bijgeplant Jan. t/m Mei
5 = aanplant ulto Mei
6 = totaal sub 2 + 5.

Aan de verslagen van de Landbouwconsulenten worden nog de volgende bijzonderheden ontleend.

De top van den Westmoesson-oogst is in verslagmaand bereikt; van den totalen Westmoesson-aanplant is in de afgelopen maand 34% of 1/3 gedeelte afgeoogst (voor de eerste vijf maanden bedraagt dat percentage 61%).

De verkregen beschotten zijn in verslagmaand over het algemeen normaal tot gunstig, uitgezonderd in de res. Banjoemas en Japara/Rembang, terwijl in de rgt. Bodjonegoro en Toeban de gemiddelde opbrengsten lager zijn dan in April j.l. en de gogorantja-oogst in het mentek-gebied van Baoereno (rgt. Bodjonegoro) bepaald slecht moet worden genoemd.

De stand van de nog te velde, meerendeels oogstrijpe Westmoesson-aanplantingen is over het algemeen bevredigend tot goed, uitgezonderd in de Tangerangse gebieden, op de van regen afhankelijke sawahs in de res. Banjoemas en in het rgt. Toeban (door boorders, mentek en/of droogte).

In de gadoe gebieden worden de aanplantwerkzaamheden van de Westmoessonpadi voortgezet. In de Zuid-Tangerangsche gebieden heeft het droge weer den aanplant sterk geremd; in Krawang daarentegen is de belangstelling voor den gadoe-aanplant dit seizoen wederom zeer groot. Ook buiten de gesanctioneerde gadoe gebieden heeft men veel Oostmoessonpadi geplant; ditmaal in tegenstelling met vorige jaren in goed aaneengesloten complexen, die voor een flink deel vroeg in den grond kwamen met dus meer kans van slagen.

De stand van het gewas op de kweekbedden in de verschillende gadoestrecken en van het reeds te velde staande Oostmoesson-gewas is over het algemeen goed.

Padigogo (exclusief gogorantja).

In verslagmaand is 42.000 hectare padigogo geoogst en in de afgelopen vijf maanden van 1939 356.000 hectare, d.i. 3% minder dan in 1938. In Mei jl. is 1000 hectare bijgeplant, terwijl als staande aanplant op het einde dier maand 18.000 hectare is gerapporteerd. Meerdere gegevens vindt men in de hieronder volgende tabel 4.

TABEL 4. Oogst en aanplant van padigogo.

No.	Uitgestrektheden in duizenden hectaren									Java en Madoera; uitgestrektheden 1939 in % van:	
	West-Java			Midden-Java + Vorstenlanden			Oost-Java			1938	gem. 1929/'38
	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38		
1	18	13	14	10	12	13	14	13	19	111	91
2	129	135	126	121	127	135	106	106	128	97	92
3	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	50
4	16	16	12	10	10	9	13	12	17	103	103
5	11	7	8	2	2	2	5	7	8	112	100
6	140	142	134	123	129	137	111	113	136	97	92

Toelichting:

- 1 = geoogst in Mei
2 = id. Jan. t/m Mei
3 = bijgeplant in Mei
- 4 = bijgeplant Jan. t/m Mei
5 = aanplant ulto Mei
6 = totaal sub 2 + 5.

Van de verschillende gebieden valt uit de rapporten van de Landbouwconsulenten nog het volgende op te merken.

In verslagmaand zijn in de verschillende padihoema gebieden late gogo-aanplantingen geoogst met over het algemeen normale tot goede opbrengsten, uitgezonderd in de res. Japara/Rembang, waar de opbrengsten zijn tegengevallen vanwege de vele regens tijdens de bloei-periode.

De stand van de nog te velde staande late gogo-aanplantingen is over het algemeen normaal.

Maïs.

Op geheel Java en Madoera is in verslagmaand van 63.000 hectare maïs afgeoogst en in de eerste vijf maanden van dit jaar van 1.066.000 hectare, d.i. 6% meer dan in Januari/Mei 1938. In Mei jl. is 108.000 hectare bijgeplant; de aanplant op ultimo verslagmaand bedraagt 449.000 hectare.

Voor de provincie-cijfers en de vergelijking met vorige jaren wordt verwezen naar tabel 5.

TABEL 5. Oogst en aanplant van maïs.

No.	Uitgestrektheden in duizenden hectaren									Java en Madoera; uitgestrektheden 1939 in % van:	
	West-Java			Midden-Java + Vorstenlanden			Oost-Java			1938	gem. 1929/'38
	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38		
1	1	1	1	12	12	13	50	21	45	185	107
2	35	36	32	333	344	345	698	628	700	106	99
3	1	1	1	35	35	34	72	79	80	94	94
4	7	8	7	158	158	158	355	371	372	97	97
5	5	5	4	151	153	149	293	324	294	93	100
6	40	41	36	484	497	494	991	952	994	102	99

Toelichting:

- 1 = geoogst in Mei
2 = id. Jan. t/m Mei
3 = bijgeplant in Mei
- 4 = bijgeplant Jan. t/m Mei
5 = aanplant ulto Mei
6 = totaal sub. 2 + 5

In verslagmaand zijn geen mislukkingen van betekenis gerapporteerd.

In de afgelopen vijf maanden van dit jaar is in het geheel 19.539 hectare (1,37%)³⁾ maïs mislukt tegen 50.945 hectare (3,57%) in dezelfde maanden van 1938 en 16.032 hectare (1,13%) gemiddeld in hetzelfde tijdvak der jaren 1929/38.

Van den staanden aanplant op ultimo Mei jl. is 7% ouder dan drie maanden, terwijl 24% nog geen maand oud is. Voor 1938 bedragen die cijfers resp. 7 en 24% en voor de jaren 1929/38 gemiddeld resp. 5 en 26%.

3) Zie noot bij sawahpadi.

Uit de verslagen van de Landbouwconsulenten kan nog het volgende worden medegedeeld.

In de afgelopen maand is vergeleken bij vorige jaren betrekkelijk veel tegalan-mais geogst, vooral in de res. Banjoemas, Malang en Madoera.

De verkregen beschotten zijn over het algemeen bevredigend, uitgezonderd in het rgt. Poerworedjo (res. Kedoe) door te veel regen.

De bijplant van 2de tegalan-mais en voor een reeds belangrijk deel ook van 1ste sawahmais is in totaal grooter dan in dezelfde maand van het vorige jaar. De stand van de te velde staande aanplantingen is over het algemeen normaal, uitgezonderd in de rgt. Blora, Toeban, Bodjonegoro en in de tegalanstreken van Panaroean en Noord-Banjoewangi.

In vele sawahstreken is men thans druk bezig met de grondbewerking voor den a.s. marengan-maisaanplant.

Cassave.

De geogste uitgestrektheid van dit gewas bedraagt in verslagmaand 58.000 hectare en in de eerste vijf maanden van dit jaar 276.000 hectare, hetgeen 13% meer is dan in hetzelfde tijdvak van 1938. Er is in de afgelopen maand op 51.000 hectare bijgeplant, waardoor op het einde dier maand 781.000 hectare aanplant te velde staat (tabel 6) of 2% meer dan op eind Mei 1938 en 22% meer dan het veeljarige gemiddelde.

TABEL 6. Oogst en aanplant van cassave.

No.	Uitgestrektheden in duizenden hectaren									Java en Madoera; uitgestrektheden 1939 in % van:	
	West-Java			Midden-Java + Vorstenlanden			Oost-Java			1938	gem. 1929/'38
	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38		
1	9	9	8	21	19	18	28	22	22	116	121
2	46	45	35	109	97	85	121	102	90	113	131
3	8	8	6	22	24	19	21	24	18	91	119
4	56	47	37	143	138	118	169	179	132	101	128
5	94	92	76	332	330	286	355	345	279	102	122
6	140	137	111	441	427	372	476	447	369	105	124

Toelichting:

- 1 = geogst in Mei
2 = id. Jan. t/m Mei
3 = bijgeplant in Mei
4 = bijgeplant Jan. t/m Mei
5 = aanplant ulto Mei
6 = totaal sub 2 + 5.

Hieronder volgt tabel 7, waarin de percentages van den aanplant, verdeeld naar den leeftijd, zijn opgenomen. Aanplantingen met een leeftijd van 7½ maand en hooger worden in West- en Oost-Java niet aangetroffen.

TABEL 7. Percentages van den cassave-aanplant, verdeeld naar den leeftijd.

	West-Java			Midden-Java + Vorstenlanden			Oost-Java			Java en Madoera		
	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38
Van ½-4 mnd.	44	39	38	33	33	32	37	40	35	36	37	34
„ 4½-7 „	56	54	50	63	58	58	63	60	65	62	58	60
„ 7½ mnd. en hooger	—	7	12	4	9	10	—	—	—	2	5	6

Uit de ontvangen rapporten van de Landbouwconsulenten over Mei jl. wordt nog het volgende medegedeeld.

De in verslagmaand geogste uitgestrektheden zijn nog vrij onbelangrijk, hoewel plaatselijk door de oplopende prijzen (t.o.v. vorige maanden) grootere aanplantingen dan in de vorige maand zijn afgeogst. De verkregen beschotten zijn over het algemeen normaal tot goed, uitgezonderd in het rgt. Bodjonegoro, waar in verband met de krappe voedselsituatie nog vrij veel jonge aanplant wordt gerooid met vanzelfsprekend minder dan normale opbrengsten. Ook in de res. Banjoemas en Priangan wordt in

verband met de oplopende prijzen in toenemende mate jonge cassave gerooid.

Op de tegalans worden regelmatig nieuwe bijplantingen in den grond gebracht.

De stand van de jonge cassave op sawah is normaal, op de tegalans heeft het gewas ietwat van de droogte te lijden; het oudere gewas heeft over het algemeen een gunstig aanzien, uitgezonderd in de rgt. Bodjonegoro en Toeban.

Bataten.

In verslagmaand is van 13.000 hectare geogst en in de afgelopen maanden Januari tot en met Mei van dit jaar van 69.000 hectare. In Mei jl. is 15.000 hectare bijgeplant, terwijl als aanwezige aanplant op het einde dier maand 53.000 hectare is gerapporteerd (tabel 8).

TABEL 8 Oogst en aanplant van bataten.

No.	Uitgestrektheden in duizenden hectaren									Java en Madoera; uitgestrektheden 1939 in % van:	
	West-Java			Midden-Java + Vorstenlanden			Oost-Java			1938	gem. 1929/'38
	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38		
1	3	2	2	3	3	3	7	6	5	118	130
2	15	14	13	20	18	18	34	25	24	121	125
3	3	3	2	4	3	4	8	8	7	107	115
4	14	12	11	19	16	18	33	34	28	106	116
5	12	10	10	17	16	16	24	27	22	100	110
6	27	24	23	37	34	34	58	52	46	111	118

Toelichting:

- 1 = geogst in Mei
2 = id. Jan. t/m Mei
3 = bijgeplant in Mei
4 = bijgeplant Jan. t/m Mei
5 = aanplant ulto Mei
6 = totaal sub 2 + 5.

Door de Landbouwconsulenten worden in de maandrapporten nog de volgende bijzonderheden gemeld.

De oogsten, voornl. tegalan-gewas, hebben over het algemeen goede opbrengsten opgeleverd.

In het batatengebied Tjiawi (rgt. Buitenzorg) zijn de verkregen opbrengsten hoewel gunstig toch iets minder dan in het vorige jaar; het geogste product is in kwaliteit echter veel beter dan in de vorige maanden.

Op de sawahs en de tegalans zijn vele nieuwe aanplantingen in den grond gebracht. De stand van den te velde staanden aanplant is over het algemeen gunstig.

Aardappelen.

Dit gewas is in verslagmaand van ruim 500 hectare gerooid en in de afgelopen vijf maanden van dit jaar van circa 3.300 hectare, d.i. 15% meer dan in 1938, doch 49% minder dan gemiddeld in de laatste tien jaren. In Mei jl. is ruim 500 hectare bijgeplant; op ultimo verslagmaand bedraagt de aanplant ongeveer 2.000 hectare of 5% minder dan op eind Mei 1938 en 53% minder dan het veeljarige gemiddelde.

TABEL 9. Oogst en aanplant van aardappelen.

No.	Uitgestrektheden in hectaren									Java en Madoera; uitgestrektheden 1939 in % van:	
	West-Java			Midden-Java + Vorstenlanden			Oost-Java			1938	gem. 1929/'38
	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38		
1	368	266	319	118	107	376	47	42	449	128	47
2	2.501	1.935	2.136	586	696	2.037	188	215	2.204	115	51
3	332	365	284	202	244	434	15	12	502	88	45
4	1.905	1.771	1.732	816	867	2.205	260	257	1.759	103	52
5	1.111	1.144	1.234	670	716	1.683	207	222	1.344	95	47
6	3.612	3.079	3.370	1.256	1.412	3.720	395	437	3.548	107	49

Toelichting:

- 1 = geogst in Mei
2 = id. Jan. t/m Mei
3 = bijgeplant in Mei
4 = bijgeplant Jan. t/m Mei
5 = aanplant ulto Mei
6 = totaal sub 2 + 5.

Uit de verslagen van de Landbouwconsulenten wordt nog het volgende opgemerkt.

De eenige belangrijke oogst in verslagmaand is afkomstig van de aardappelcentra in de res. Priangan; de verkregen opbrengsten zijn over het algemeen normaal.

De bijplant in het rgt. Bandoeng is grooter dan in 1938, daarentegen is in het rgt. Garoet minder bijgeplant vanwege de slijmziekte in het vorige seizoen. De stand van de jonge aanplantingen is over het algemeen bevredigend en beter dan in 1938.

In de centra van de res. Kedoe is de stand van den te velde staanden aanplant over het algemeen zeer goed (weinig ziekten en plagen).

In de bergstreken van Semarang en Malang zijn kleine oogsten binnengehaald met over het algemeen gunstige beschotten; de stand van het te velde staande gewas is bevredigend.

Aardnoten.

In verslagmaand is van 11.000 hectare aardnoten geoogst en in de maanden Januari tot en met Mei jl. van 76.000 hectare, of 7% minder dan in de periode Januari/Mei 1938, doch 4% meer dan gemiddeld in hetzelfde tijdvak der laatste tien jaren.

In Mei jl. is dit gewas op een uitgestrektheid van 17.000 hectare bijgeplant, terwijl de aanplant op het einde dier maand 86.000 hectare omvat (tabel 10).

TABEL 10. Oogst en aanplant van aardnoten.

No.	Uitgestrektheden in duizenden hectaren									Java en Madoera; uitgestrektheden 1939 in % van:	
	West-Java			Midden-Java + Vorstenlanden			Oost-Java			1938	gem. 1929/'38
	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38		
1	2	2	2	4	5	5	5	5	5	92	92
2	13	18	14	29	32	26	34	32	33	93	104
3	2	3	2	6	7	6	9	7	7	100	113
4	15	18	13	40	45	32	43	46	39	90	117
5	12	14	10	33	36	24	41	44	36	91	123
6	25	32	24	62	68	50	75	76	69	92	113

Toelichting:

- 1 = geoogst in Mei
2 = id. Jan. t/m Mei
3 = bijgeplant in Mei
4 = bijgeplant Jan. t/m Mei
5 = aanplant ulto Mei
6 = totaal sub 2 + 5.

Aan de verslagen der Landbouwconsulenten over Mei jl. wordt nog het volgende ontleend.

In de res. Banjoemas zijn de opbrengsten in verslagmaand plaatselijk minder bevredigend geweest, overal elders zijn de verkregen beschotten normaal tot goed.

Op de sawahs en de tegalans zijn nieuwe aanplantingen in den grond gebracht. De stand van het gewas is over het algemeen normaal tot goed, uitgezonderd in de res. Japara/Rembang en in de rgt. Toeban, Lamongan (N. Lamongan) en Magetan (door de droogte).

Kedelee.

In Mei jl. is 19.000 hectare kedelee afgeoogst en in de afgelopen vijf maanden van dit jaar 50.000 hectare, d.i. 16% meer dan in 1938 en 32% meer dan gemiddeld in de laatste tien jaren. De bijgeplante uitgestrektheid in Mei jl. bedraagt 117.000 hectare en de staande aanplant op ultimo dier maand 183.000 hectare (tabel 11).

TABEL 11. Oogst en aanplant van kedelee.

No.	Uitgestrektheden in duizenden hectaren									Java en Madoera; uitgestrektheden 1939 in % van:	
	West-Java			Midden-Java + Vorstenlanden			Oost-Java			1938	gem. 1929/'38
	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38		
1	1	1	1	6	4	5	12	8	6	146	158
2	5	4	4	23	22	21	22	17	13	116	132
3	3	1	1	40	33	30	74	53	38	134	170
4	7	5	4	81	70	65	123	92	66	126	156
5	6	3	3	69	58	52	108	82	59	128	161
6	11	7	7	92	80	73	130	99	72	125	153

Toelichting:

- 1 = geoogst in Mei
2 = id. Jan. t/m Mei
3 = bijgeplant in Mei
4 = bijgeplant Jan. t/m Mei
5 = aanplant ulto Mei
6 = totaal sub 2 + 5.

Voor de verschillende gebieden valt uit de rapporten van de Landbouwconsulenten nog het volgende op te merken.

De in verslagmaand geoogste Westmoesson-kedelee (hoofdzakelijk van de tegalans) geeft over het algemeen bevredigende tot gunstige opbrengsten.

Op de afgeoogste sawahs wordt een begin gemaakt met het uitzaaien van kedelee in den stoppel van de padi; ook op de tegalans zijn vele nieuwe aanplantingen in den grond gebracht. In de res. Priangan is de ulto Mei jl. te velde staande aanplant het dubbele van die van het vorige jaar. Ook in de res. Malang is de aanplant op sawahs dank zij de droogte vroeger in den grond gebracht dan in het vorige seizoen.

In het rgt. Lamongan heeft op zeer uitgebreide schaal kedelee-uitzaai plaats.

De stand van het jonge te velde staande gewas is over het algemeen gunstig; plaatselijk hebben de zware regens op ulto verslagmaand een nadeeligen invloed uitgeoefend op het jonge gewas in de res. Banjoemas.

Tabak.

De tabak-oogst in verslagmaand is van geen betekenis; de totale geoogste uitgestrektheid in de eerste vijf maanden van dit jaar bedraagt 7.000 hectare, d.i. 13% minder dan in 1938 en 36% minder dan gemiddeld in de tien voorafgaande jaren. Er is in de afgelopen maand op 23.000 hectare bijgeplant, waardoor op het einde dier maand 53.000 hectare aanplant te velde staat (tabel 12).

TABEL 12. Oogst en aanplant van tabak.

No.	Uitgestrektheden in duizenden hectaren									Java en Madoera; uitgestrektheden 1939 in % van:	
	West-Java			Midden-Java + Vorstenlanden			Oost-Java			1938	gem. 1929/'38
	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38		
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	1	1	3	3	3	4	4	7	87	64
3	1	2	1	12	10	9	10	10	9	105	121
4	5	5	4	32	33	31	16	19	18	93	100
5	5	5	4	33	33	31	15	19	18	93	100
6	5	6	5	36	36	34	19	23	25	92	94

Toelichting:

- 1 = geoogst in Mei
2 = id. Jan. t/m Mei
3 = bijgeplant in Mei
4 = bijgeplant Jan. t/m Mei
5 = aanplant ulto Mei
6 = totaal sub 2 + 5.

Uit de maandverslagen der Landbouwconsulenten over Mei jl. wordt nog het volgende medegedeeld.

In de verschillende bevolkingstabakstreken gaat men regelmatig voort met den bijplant. Vooral in de tabakcentra van de res. Priangan, Banjoemas, Bodjonegoro, Malang, Besoeki en Madoera zijn op de tegalans belangrijke bijplantingen tot stand gekomen.

Voor de res. Kedoe wordt dit jaar een grotere aanplant verwacht dan in 1938.

In het Oostelijk deel van het rgt. Bodjonegoro heeft men kweekbedden van Virginia-tabak aangelegd.

De stand van de reeds te velde staande aanplantingen is over het algemeen normaal tot goed, uitgezonderd in de res. Besoeki waar de jonge plantjes veel geleden hebben van de zware regens, zoodat veel ingeboet moest worden, terwijl in het rgt. Loemadjang (res. Malang) de droogte de oorzaak is van de minder bevredigende ontwikkeling van het gewas.

Suikerriet.

De oogst van dit gewas bedraagt in verslagmaand 1.600 hectare en in de afgelopen vijf maanden van dit jaar 3.900 hectare, of 13% meer dan in 1938 en 28% meer dan gemiddeld in de laatste tien jaren.

De bijgeplante uitgestrektheid in Mei jl. bedraagt 600 hectare en de aanplant op ultimo dier maand 13.900 hectare (tabel 13), d.i. 12% meer dan in 1938.

TABEL 13. Oogst en aanplant van suikerriet.

No.	Uitgestrektheden in hectaren									Java en Madoera; uitgestrektheden 1939 in % van:	
	West-Java			Midden-Java + Vorstenlanden			Oost-Java			1938	gem. 1929/'38
	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38	1939	1938	gem. 1929/'38		
1	106	141	113	525	264	219	1.010	831	787	133	147
2	697	450	499	961	747	665	2.213	2.224	1.864	113	128
3	60	106	75	236	290	135	269	289	249	82	123
4	350	359	390	659	534	471	1.629	1.698	1.351	102	119
5	507	566	501	2.768	1.857	1.254	10.673	10.070	8.288	112	139
6	1.204	1.016	1.000	3.729	2.604	1.919	12.886	12.294	10.152	112	136

Toelichting:

- 1 = geoogst in Mei
 2 = id. Jan. t/m Mei
 3 = bijgeplant in Mei
 4 = bijgeplant Jan. t/m Mei
 5 = aanplant ulto Mei
 6 = totaal sub 2 + 5.

Voor de verschillende gebieden valt uit de rapporten van de Landbouwconsulenten nog het volgende op te merken.

In de verschillende bevolkingsmaaliel-gebieden wordt het riet reeds op vele plaatsen gesneden; groote oogsten zijn binnengehaald in het rgt. Japara. De rietopbrengsten zijn over het algemeen gunstig, uitgezonderd in Madioen. In meerdere mate dan in de vorige maand heeft de suikerbereiding plaats; de verkregen rendementen zijn over het algemeen normaal.

De stand van de te velde staande aanplantingen is gunstig.

Voor de niet in den tekst afzonderlijk behandelde gewassen wordt verwezen naar de eerder genoemde tabeln (het Statistisch Gedeelte op pag. 1106), terwijl in de hierna volgende tabel 14 nog de *geoogste uitgestrektheden* van de „minder belangrijke landbouwgewassen” worden opgenomen.

TABEL 14. Geoogste uitgestrektheden van de minder belangrijke landbouwgewassen op Java en Madoera in hectaren.

Gewas	1939		1938		Gemidd. 1929/'38.	
	Mei	Jan./Mei	Mei	Jan./Mei	Mei	Jan./Mei
Ulen	1.196	5.790	1.479	7.306	1.327	5.893
Lombok	4.948	27.473	4.209	25.246	4.490	25.268
Groenten	752	3.784	659	3.560	878	4.475
Indigo	71	506	122	690	116	697
Katoen	277	511	77	397	143	556
Djarak	144	2.484	225	2.062	227	2.326
Gierak	640	4.222	378	4.347	510	3.821
Widjen	514	13.017	1.980	14.134	1.444	13.669
Overige Inlandsche landbouwgewassen n.a.g.	33.912	146.125	28.827	137.960	28.320	128.934

(Mededeeling van het Centraal Kantoor voor de Statistiek, Afdeling Landbouwstatistiek).

Oogst, bijplant en aanplant van Inlandsche landbouw

Table with columns: Ressort Periode, Sawahpadi (Incl. gogorantja), Padigogo, Male, Geogost, Bijgeplant, Aanplant ultimo, Sawahs, Droge gronden, Totaal.

gewassen op Java en Madoera in Mei 1939, in ha. 1)

Table with columns: Cassave, Bataten, Aardappelen, Andere Knolgewassen, Aardnoten, Geogost, Bijgeplant, Aanplant ultimo, Sawahs, Droge gronden, Totaal.

1) Deze tabellen behoreen bij: Oogst en aanplant der voornaamste Inlandsche landbouwgewassen op Java en Madoera.

PUBLICATIES VAN HET CENTRAAL KANTOOR VOOR DE STATISTIEK

MAANDSTATISTIEKEN

BETREFFENDE DEN IN- EN UITVOER DER BELANGRIJKSTE HANDELSARTIKELEN VAN JAVA EN MADOERA EN DE BUITENGEWESTEN

PRIJS INCLUSIEF PORTO VOOR HET BINNENLAND

	per jaarg.	per aflev.		per jaarg.	per aflev.
(1) Uitvoer Java en Madoera	f 3,50	f 0,35	(9) Uitvoer Buitengewesten	f 7,50	f 0,75
(2) Invoer Java en Madoera	" 8,-	" 0,80	(10) Invoer Buitengewesten	" 7,50	" 0,75
(3) Uitvoer der belangrijkste havens van Java en Madoera	" 5,-	" 0,50	(11) In- en uitvoer Menado	" 2,50	" 0,25
(4) Invoer van Garens en Manufacturen van Java en Madoera. (begrepen in No. 2)			(12) Invoer van Garens en Manufacturen in de Buitengewesten ...	(begrepen in No. 10)	
(5) Invoer der belangrijkste havens van Java en Madoera	f 18,-	f 1,80	(13) Automobieltatistiek	f 10,-	f 1,-
(6) Uitvoer Sumatra's Oostkust (incl. havenstatistiek)	" 3,50	" 0,35	Maandstatistiek van de Interinsulaire Handelsbeweging der Buitengewesten. No. 21 (Handel van de Residenties van Sumatra met Java en Madoera)	" 2,50	" 0,25
(7) Invoer Sumatra's Oostkust (Belawan)	" 6,-	" 0,60	No. 22 (Handel van de Residenties van Borneo en de Grootte Oost met Java en Madoera)	" 2,50	" 0,25
(8) Havenstatistiek: In- en uitvoer Padang, Makassar en Palembang	" 15,-	" 1,50	Een jaarabbonnement op beide nummers: ..	" 3,50	" 0,35

JAARABONNEMENT OP DE NUMMERS:

	BINNENLAND	BUITENLAND
1 t/m 5	f 30,-	f 35,-
6 " 12	" 35,-	" 40,-
1 " 12	" 65,-	" 75,-

Verschenen:

Indisch Verslag 1936. Deel I. TEKST VAN HET VERSLAG VAN BESTUUR EN STAAT VAN NED.-INDIE over het jaar 1935. Prijs f 3.50.

Indisch Verslag 1938. Deel II. STATISTISCH JAAROVERZICHT VAN NEDERLANDSCH-INDIE over het jaar 1937. Prijs f 5.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 146. PRIJZEN, INDEXCIJFERS EN WISSELKOERSEN OP JAVA gedurende de jaren 1913-1937. Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 147. ONDERWIJSSTATISTIEK Schooljaar 1935-1936. Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 155. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- en UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937. Deel I. (Java en Madoera). Prijs f 4.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 156. STATISTISCH ZAKBOEKJE VOOR NEDERLANDSCH-INDIE 1938, betreffende het jaar 1937. Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 157. DE LANDBOUWEXPORTGEWASSEN VAN NED.-INDIE in 1937. (Holl. & Eng Tekst). Prijs f 3.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 159. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- en UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937. Deel II. (Buitengew.). Prijs f 5.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 160. HANDELSSTATISTIEK VAN JAVA EN MADOERA gedurende de jaren 1825-1873. Prijs f 1.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 164. SCHEEPVAART-STATISTIEK VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende de jaren 1825-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 168. DE EERSTE INDISCHE HANDELSHUIZEN. Prijs f 1.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 169. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- en UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937. Deel III. (Landen van herkomst en bestemming). Prijs f 3.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 170. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- en UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937 deel IV (Gewestelijke Statistiek Buitengewesten). Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 171. STATISTIEK VAN DE INTERGEWESTELIJKE HANDELSBEWEGING DER BUITENGEWESTEN over het jaar 1938. Prijs f 1.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 172. JAAROVERZICHT IN- en UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE 1938, deel III. (Voorloopige Cijfers). Prijs f 1.50.

Korte Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 15. ENKELE OPMERKINGEN OVER DE UITKOMSTEN VAN DE STATISTIEK DER PERSONEELE BELASTING gedurende 1929-1936. Prijs f 0.50.

Korte Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 16. TROPISCH AFRIKA ALS PRODUCENT VAN LANDBOUWEXPORTGEWASSEN. Prijs f 0.75.

Korte Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 18. PRIJSNIVEAU NED.-INDIE 1929 - Mei 1938. Prijs f 0.75.

Korte Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 29. DE BUITENLANDSCHE HANDEL VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937. Prijs f 0.50.

In bewerking:

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 158. ONDERWIJSSTATISTIEK Schooljaar 1936-1937. Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 161. HANDELSSTATISTIEK VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende de jaren 1874-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 162. HANDELSBETREKKINGEN MET SINGAPORE gedurende de jaren 1825-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 163. HANDELS- EN SCHEEPVAARTBETREKKINGEN MET NEDERLAND gedurende de jaren 1825-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 165. DE CULTURES VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende de jaren 1840-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 166. HISTORISCHE PRIJZEN IN NEDERLANDSCH-INDIE sedert het jaar 1825.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 167. DE ECONOMISCHE ONTWIKKELING VAN NED.-INDIE gedurende de jaren 1823-1937.